

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021-2027

2022. október

Tartalom

Bevezetés.....	6
1 Helyzetelemzés összefoglalása	8
1.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása	8
1.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása	16
2 Középtávú célok és azok összefüggéi.....	18
2.1 Jövőkép.....	18
2.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása	18
2.2.1 Városi szintű átfogó célok, középtávú stratégiai és részcélok.....	18
2.2.2 Városrészi szintű középtávú tematikus célok.....	24
2.3 A stratégiai és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	26
3 A megvalósítást szolgáló beavatkozások	29
3.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása	29
3.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása.....	32
3.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések 37	
3.3.1 Kulcsprojektek.....	38
3.3.2 Hálózatos projektek	44
3.3.3 Egyéb projektek	50
3.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai célokhoz	58
3.5 A fejlesztések ütemezése	60
3.5.1 Az ütemezés indoklása.....	60
3.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése	60
3.6 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	63
4 Antiszegregációs program	75
4.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása	75
4.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások	79
4.3 Antiszegregációs intézkedési terv.....	88
5 A stratégia külső és belső összefüggései	95
5.1 Külső összefüggések	95
5.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire.....	95
5.1.2 Illeszkedés az Európai Bizottság prioritásaihoz (2019-2024)	96
5.1.3 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz.....	96
5.1.4 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	101
5.2 Belső összefüggések	105

5.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata.....	105
5.2.2	A célok logikai összefüggései	108
5.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	110
5.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása 111	
6	A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	122
7	A megvalósítás eszközei és nyomon követése.....	126
7.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	126
7.2	Az ITS megvalósításának szerkezeti keretei	127
7.2.1	A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere	128
7.2.2	Az ITS megvalósításának intézményi háttere	130
7.3	A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok.....	130
7.4	A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során	134
7.5	Monitoring rendszer kialakítása	139
7.5.1	Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása .	139
7.5.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	146
8	Mellékletek.....	147
8.1	Miskolc város akcióterületei – átnézeti térkép.....	147
8.2	Miskolc város akcióterületei – utcaszintű lehatárolás	149
8.3	Forrásjegyzék.....	151

Ábrajegyzék

1. ábra:	Miskolc ITS célrendszer.....	19
2. ábra:	Miskolc átfogó céljai	20
3. ábra:	Miskolc stratégiai és területi céljainak koherenciája	28
4. ábra:	A fenntartható városfejlesztési stratégia hatásmechanizmusa	139

Táblázatjegyzék

1. táblázat:	Stratégiai cél és a városi leképeződés viszonya.....	27
2. táblázat:	A Városrészek és területi célok összefüggése	28
3. táblázat:	Miskolc kijelölt akcióterületei.....	30
4. táblázat:	Belváros-Történelmi Avas komplex fejlesztése	32
5. táblázat:	Lillafüred átfogó turisztikai fejlesztése	33
6. táblázat:	A Miskolci Egyetem tudásközponti szerepének és KFI potenciáljának erősítése	34

7. táblázat: Tetenvár – Bábonybérc komplex rehabilitációja	35
8. táblázat: Lyukóvölgy komplex rehabilitációja.....	35
9. táblázat: Városi modális csomópontok integrált fejlesztése	36
10. táblázat: Északi és Déli befektetési övezet fejlesztése (Ipari parkok, iparterületek fejlesztése)	36
11. táblázat: Stratégiai célok és projekt típusok kapcsolata	58
12. táblázat: Beavatkozások/Projektek ütemezése.....	60
13. táblázat: Aktorok.....	68
14. táblázat: Forrásallokációba bevonható területi szereplők	69
15. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	72
16. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve - összesített.....	74
17. Táblázat: KSH szerinti szegregátumok Miskolcon (2011-es népszámlálási adatok alapján).....	75
18. Táblázat: Szegregációval veszélyeztetett területek Miskolcon.....	77
19. Táblázat: A Munkacsoport által definiált leszakadó városrészek felsorolása lehatárolással	78
20. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	80
21. táblázat. Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	80
22. táblázat Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	81
23. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	82
24. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	83
25. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	84
26. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	85
27. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	86
28. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	86
29. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai	87
30. táblázat: Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások.....	88
31. táblázat: Területenként meghatározott célok és beavatkozások bemutatása.....	90
32. táblázat: Illeszkedés az EU beruházási prioritásaihoz	95
33. táblázat: Illeszkedés az Európai Bizottság 2019-2024 stratégiai prioritásokhoz	96
34. táblázat: Illeszkedés az OFTK célokhoz	97
35. táblázat: Illeszkedés az NFKK célokhoz	98
36. táblázat: BAZ TFP és Miskolc ITS célrendszer koherenciája	100
37. táblázat: Illeszkedés a Települési koncepció átfogó céljaihoz	101
38. táblázat: Illeszkedés a Gazdasági program céljaihoz.....	102
39. táblázat: Célrendszer illeszkedése a HEP-hez	104
40. táblázat: A városi szintű középtávú stratégiai célok és problémák kapcsolatai.....	106
41. táblázat: A városi szintű középtávú stratégiai célok és adottságok kapcsolatai	107
42. táblázat: A települési célok logikai összefüggései	109

43. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései	113
44. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai	123
45. táblázat: Miskolc irányítási és működési modelljének fő szereplői	127
46. Táblázat: Miskolc Megyei Jogú Város irányítási és működési modellje 2014-2021 között	128
47. táblázat: Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlésének Állandó Bizottságai (2022)	129
48. táblázat: Munkamegosztás Miskolc és a vonzáskörzetébe tartozó települések között	132
49. táblázat: Munkacsoportok és bevont szervezetek	137
50. táblázat: Az ITS-hez kapcsolódó indikátorok	140

Térképjegyzék

1. térkép: Miskolc probléma térképe	14
2. térkép: Szegregátumok elhelyezkedése Miskolc belterületén	77
3. térkép: A miskolci agglomeráció, járás települései	131

Bevezetés

Magyarországon a városok integrált településfejlesztési stratégiát (ITS) készítenek, amelyben megfogalmazzák a város egészére vonatkozó fejlesztési elképzeléseiket.

Az integrált településfejlesztési stratégia középtávú dokumentum, amely 4-10 évre szól. Célja, hogy megalapozott stratégiai alátámasztást nyújtson Miskolc 2021-2027 között tervezett fejlesztési elképzelései számára. Az ITS a területi alapú és szemléletű tervezést figyelembe véve városrészeket jelöl ki és elemez, amelyekre vonatkozóan olyan városrészi célok kerülnek meghatározásra, amelyek középtávú megvalósítása a kívánt irányba mozdítja el az adott városrész fejlődését.

A 2021-2027-es európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. Ennek érdekében a városi önkormányzatok elkészítik

- integrált településfejlesztési stratégiájukat (ITS),
- településfejlesztési koncepciójukat,
- valamint az ezek kiindulási alapjaként szolgáló ún. megalapozó vizsgálatot.

A folyamat részeként Miskolc város vonatkozásában is elkészülnek a fenti dokumentumok. A stratégiai tervezés tétje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2021-2027-es EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni.

Jelen dokumentum Miskolc Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája. Az ITS kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.
- Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi egyeztetése és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Miskolc Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia egyidőben került kidolgozásra Miskolc város 2021-2027-es időszakra szóló Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájával (FVS), illetve az FVS-ben feltárt adatokra és információkra építve került kidolgozásra.

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és az Integrált Településfejlesztési Stratégia, valamint utód dokumentuma, a településfejlesztési terv elválik egymástól. Míg az Integrált Településfejlesztési

Stratégia készítésének feltételrendszerét a 314/ 2012-es Kormányrendelet, valamint az azt felváltó, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény és annak végrehajtási rendeletével bevezetett településfejlesztési terv rögzíti, és településfejlesztési eszközként a Miniszterelnökség hatáskörébe tartozik annak módszertani követelményeinek definiálása, addig a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia az Európai Unió elvárásait figyelembe vevő dokumentum, és a 2021-27-es forrásfelhasználás feltétele. Az FVS kidolgozásához külön módszertani kézikönyv készült a kiemelt városok részére. A módszertani kézikönyv 8.6. fejezete tartalmaz egy un. FVS-ITS fordító táblát, mely segítséget jelent a városok számára az elkészült FVS ITS-sé történő „adaptálásában”.

Fentiek alapján Miskolc Fenntartható Városfejlesztési Stratégiában foglaltakra építve, azokat felhasználva került kidolgozása Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájá.

1 Helyzetelemzés összefoglalása

1.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Miskolc térségi szerepköre

Miskolc az Észak-magyarországi régió legnépesebb városa, járási- és megyeszékhely; a megye és a járás igazgatási, oktatási, kulturális és gazdasági központi szerepből adódóan, népességszámahoz képest, rendkívül funkciógazdag település. Közlekedési vonzáskörzet alapján a Miskolcot 35 percen belül elérő települések köre túlmutat az agglomerációs gyűrűn, sokkal nagyobb térséget ölel fel. Az M30-as pálya szlovák határig való átadásával az abaúji települések nagy része is elérhető 35 percen belül.

Miskolc méretéből és földrajzi helyzetéből adódóan meghatározó szerepet tölt be a régió gazdaságában; számos megyei közigazgatási-, ill. regionális intézmény és hivatal székhelye (Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-magyarországi Regionális Főigazgatósága, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Törvényszék, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség, ill. a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság); regionális jelentőségű kulturális központ (Miskolci Nemzeti Színház, Miskolci Kulturális Központ).

A város térségi szerepkörének megfelelő és igen kiterjedt intézményhálózattal rendelkezik, mely a tudatos városkijelölés, városépítés eredménye. Szinte minden intézményre jellemző városi funkció mellett a körzeti vonzás is, mely elsősorban a járás területére terjed ki, de oktatás és egészségügy bizonyos területei esetében megyei ill. országos hatókörű.

Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

Miskolc teljes népesség száma 2021. január 01-i KSH adat alapján 150 965 fő volt. A város településfejlesztési stratégiájában meghatározott irányokat alapjaiban határozza meg a csökkenő népesség okozta kihívások. A csökkenés üteme 2011-2020 között minden évben meghaladta az országos értéket. Jellemző probléma az elöregedés is, az időskorúak aránya 4,2%-kal nőtt, szintén az országos átlagnál nagyobb mértékben. A természetes szaporodás üteme negatív tendenciát mutat. A vándorlási egyenleg a vizsgált időszakban negatív volt, azonban a megyei adatoknál még így sokkal kedvezőbb a helyzet. A bevándorlások elsősorban a közeli településekről és a közeli városokról történtek, az elvándorlók jelentős része a közeli településekre és közeli városokba költözött, az agglomerációba költözött lakosok többsége továbbra is Miskolcon dolgozik.

Képzettség, foglalkoztatottság

Az iskolázottsági szint növekszik, azaz a közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya növekvő tendenciát mutat. Miskolcon 2022-ben a relatív munkanélküliségi ráta 0,76%-kal magasabb volt az országos átlagnál (augusztus), átlagkeresete pedig évek óta több, mint 20%-kal maradt el az országos átlagtól. Az elmúlt tíz évben a regisztrált munkanélküliek száma monoton csökkenést mutatott, hasonlóan a többi megyeszékhelyhez.

Települési civil közösség és a települési identitást erősítő tényezők

Miskolcon a civil szféra jelenléte jelentős, amely hozzájárul a helyi társadalmi kohézió erősítéséhez. A társadalmi szemléletformálásban töltik be a szerepüket, a város kulturális életének szerves részét képezik a civil szervezetek által megrendezett rendezvények (pl. Avasi Borangolás), továbbá a város közösségi életének szervezésében is részt vesznek. A városban működő szervezetek tevékenységük és célcsoportjaik alapján sokrétűek - a klasszikus hagyományőrző körök, a vallási, egészségügyi, szociális és sport tematika köré épült szerveződések is aktívak. A civil szervezetek száma 1061 db, melyekből a legnagyobb arányban a sport, az oktatási, a szociális és az egészségügyi tevékenységek jelennek meg.

Számos közművelődési megállapodás (közel 50) született, melyek többsége Miskolc város egész területére vonatkozóan határoz meg ellátandó feladatokat, mint például szemléletformáló tevékenység, hagyományőrző rendezvények, a helyi közösségi élet segítése, tudományos ismeretterjesztés, művészeti tehetséggondozás, Miskolc város kulturális értékeinek feltárása és közzététele, a lokálpatriotizmus erősítése stb. A szociális ellátások egy részét ellátási szerződés keretében civil nonprofit szervezetek látják el a városban.

A város a közösségi művelődés, kultúra, sport területén is széles körű szolgáltatási portfólióval áll a lakosság rendelkezésére. A városban két színház üzemel, a Miskolci Nemzeti Színház és a Csodamalom Bábszínház. A városi fenntartásban működő Herman Ottó Múzeum mellett más fenntartású múzeumok is működnek. Az elmúlt 10 évben a múzeumi látogatók száma 2,5-szeresére nőtt. A 6 teljes egészében városi tulajdonban lévő mellett 2 többségi és 3 kisebbségi városi tulajdonban lévő sportszervezet is működik Miskolcon. Az elmúlt időszakban valósult meg a Selyemréti Strandfürdő fejlesztése, az Elliptum Élményszerető kialakítása, a Jégcsarnok fejlesztése és a kültéri sportpályák kialakítása (rekortán futópálya).

Miskolc egyik legjellegzetesebb építménye az Avas hegyen épült Avasi kilátó, amely szintén Miskolc egyik jelképévé vált. 2022-ben megkezdődött a kilátó és környezetének felújítása és funkciókkal, élettelt történő megtöltése. Elkészült a többszintes játszótér, gördeszkapálya és kutyás agility pálya, valamint elkészültek a kilátó felújításának tervei is, mely fejlesztéseket a miskolci lakosok nagy érdeklődéssel várják. Az Avasi Borangolás Miskolc szívében, az Avas-hegyen megrendezésre kerülő különleges hangulatú borgasztronómiai fesztivál, illetve ennek népszerűségét kihasználva egy kisebb és gyakrabban megrendezésre kerülő bor-gasztronómiai rendezvénysorozat az Avas-hegy pincesorain az Avasi Kvaterka is. A Miskolci Kocsonya Fesztivál Miskolc legjelentősebb gasztronómiai fesztiválja, a nemzetközi filmes szakmában előkelő rangot vívott ki a CineFest Miskolci Nemzetközi Filmfesztivál. Ismétlődő népszerű programok térségi ismertséggel a Régiségvásár, a Miskolci Termelői Nap.

Intézményrendszer (közszolgáltatások)

A város humán infrastruktúrája fejlett. Miskolc Megyei Jogú Városa által fenntartott bölcsődék (10 telephelyen) mellett további 10, egyházi és alapítványi bölcsőde működik a város területén. Oktatás területén az alaptól a felsőfokig minden szinten megfelelő választási lehetőség áll rendelkezésre az intézmények tekintetében. Az intézmények fenntartása nemcsak önkormányzati, hanem állami, egyházi és egyéb fenntartású intézmények is működnek. Az oktatási intézmények infrastrukturális megújítása folyamatban van az elmúlt 30 évben, de még nem mindig sok ingatlan nem került sorra. Az általános iskolások száma 2014 óta folyamatosan csökken, 2019-ben 11 ezer feletti. Az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma magas, közel 20%-kal felette van a 2019-es országos átlagnak. A más településekről bejáró általános iskolások aránya az elmúlt évtizedben nem változott számottevően, 10-11% között mozgott. Borsod-Abaúj-Zemplén megye is vezető szerepet lát el a duális oktatás terén azzal, hogy a legtöbb – duális rendszerben tanuló – diákot tudhatja magáénak. A képzési forma a középfokú oktatásban és a felsőoktatásban egyaránt jelen van. A munkaerőpiacra való felkészültséget segítik azok a duális képzések is, melyek 2015 óta vannak jelen a Miskolci Egyetemen.

Az egészségügyi alapellátás és szakellátás teljeskörűen biztosított a településen, a szakellátás terén a várólisták az országos trendeknek megfelelően alakulnak. Az egészségügyben jelentkező humánerőforrás problémák Miskolcon is kihívás elé állítják az ellátás folyamatos biztosításának megszervezését. Az alapellátás területén a jelenleg praxisban lévő háziorvosok átlagéletkora miatt a következő 5-10 évben kiemelten fontos lesz az utánpótlás biztosítása. A városban 5 kórházi egységben folyik járó- és fekvőbeteg ellátás.

Az Önkormányzat minden kötelező önkormányzati feladat ellátásának eleget tesz. A kapacitások minden esetben maximális kihasználtsággal működnek. A szociális ellátások közül leginkább a bentlakásos intézmények küzdenek férőhely és kapacitás-hiánnyal.

Gazdasági szerkezet és dinamika

Az elmúlt 10-15 évben egyértelműen megindult Miskolcon a gazdasági struktúraváltás; a regisztrált gazdasági szervezetek száma nőtt, többségük egyéni, ill. mikro- és kisvállalkozás. A városban és környékén megvalósított közlekedési infrastruktúra fejlesztések kedvező hatással voltak Miskolc tökevonzó képességére; erősödött a város K+F+I potenciálja; a Miskolci Egyetem kutatási és szolgáltatási portfóliója szintén pozitív hatással van a tökevonzó képességre. A bányászat és a kohászat leépülése miatt megszűnt munkahelyeket a szolgáltató és a gépjárműipar megjelenése tudta pótolni. A következő években a foglalkoztatottság javítása már a magas hozzáadott értékű munkahelyek létrehozását kell szolgálja. A helyi vállalkozások nemzetgazdasági ágankénti megoszlása azt mutatja, hogy az elmúlt években csökkent az építőipar, a villamosenergiaipar és a kiskereskedelem súlya. A város 10 legnagyobb árbevétellel rendelkező vállalkozása közül az első 5 helyen 4 gépipari vállalkozás (Robert Bosch Energy and Body Systems és Robert Bosch Power Tool Kft., a Joyson Safety System Hungaria Kft. és a Starters Automotive Hungary Kft.), továbbá egy közmű szolgáltató (MVM ÉMÁSZ Hálózati Kft.) található.

A város fejlődő ágazatai, melyek beléphetnek a húzóágazatok közé; a fémipar, a fémfeldolgozás, az energetika, az elektronika, informatika, a kereskedelem és a vegyipar.

Miskolc a régió legjelentősebb K+F+I központja. Részben ennek is köszönhető, hogy jelentős számú, húzóágazatokhoz kapcsolódó klaszter együttműködés segíti a gazdasági növekedést. A Miskolci Egyetem a térségi innovációs ökoszisztéma meghatározó szereplője.

A város gazdasági életének jelentős szereplője a turisztikai ágazat is. Nagyfokú, szinte ugrásszerű növekedést figyelhattunk meg a kereskedelmi szálláshelyek bruttó bevételeiben és az IFA befizetésekben 2015-től kezdődően, melyet csak a COVID járvány tört meg a 2020-as évben. A turizmus, a turizmusra épülő szolgáltatások újraindítása és helyreállítása kiemelt stratégia feladata a városnak a 2021-27-es fejlesztési időszakban.

2020-ban Miskolcon a legtöbb vállalkozás a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ágazatban tevékenykedett, ezt követik az ingatlanügyletek szolgáltatási ágazatban és a kereskedelem, gépjárműjavítás területén működő vállalkozások csoportja. A regisztrált vállalkozások közel negyede 0 vagy ismeretlen számú foglalkoztatottat alkalmaz, több, mint 70 %-a pedig 1-4 fő alkalmazottal rendelkezik.

Potenciális kitörési lehetőséggel bíró ágazatok Miskolcon: fémipar, fémfeldolgozás; energetika, megújuló energiaforrások hasznosítása; IT szektor, informatika; turizmus. Miskolcon fejlődő stratégiai ágazat lehet még továbbá a modern nehézipar. A modern anyagtechnológiai gyártók, illetve a modern gépgyártás a gépiparon belül a városban ma is meghatározó mind árbevétel, mind foglalkoztatotti létszám vonatkozásában.

Miskolc MJV Önkormányzata esetében a településfejlesztési források nagysága a teljes kiadáshoz viszonyítva az elmúlt 10 évben elég széles tartományban mozgott; 7 – 37% között, de átlagosan évente 17% az értéke.

Természeti és táji adottságok

Miskolc a Bükk hegység keleti oldalán, a Szinva-patak, a Hejő-patak és a Sajó-folyó völgyében, az Alföld és az Északi-középhegység találkozásánál fekszik. Miskolc területe 236,66 km², a belterületi rész szélessége kelet-nyugat irányban 19 km, észak-dél irányban 10 km. A város területének domborzata változatos, felszíne lépcsőzetes szerkezetű, legmagasabb fekvésű területe a Bükk-fennsík (703 m csúcsmagassággal), a terület az alföldi Sajó-Hernád sík hordalékkúp síkságáig mélyül.

A természeti ökoszisztémák a várost határoló Bükki Nemzeti Park területén kevés zavarás mellett megfelelő állapotúnak tekinthetők. A város természeti értékekben bővelkedik ideértve számos barlangot, forrást, különleges természeti képződményt, helyi arborétumot is.

Zöldfelületi ellátottság

A zöldfelületi ellátottság jó. Az erdők, zöldterületek, fasorok, zöldsávok, nagy zöldterülettel rendelkező intézmények területe esetében a zöldfelületi ellátottság 740,31 m²/fő. Miskolc belterülete zöldfelületi elemekkel jól ellátott, azonban a zöldfelületek eloszlása egyenetlen, a városi zöldfelületek valódi hálózati rendszerbe nem integrálódnak. A településen belül meglévő zöldterületek (közparkok, közkertek; lakótelepi zöldfelületek; zöldsávok, fasorok; zöldfelületi jellegű intézmények, intézményi jelentős zöldfelületek; magánkertek; belterületi erdők) értékesek és teljes mértékben megőrzendők. A zöldfelületek igénybevétele jelentős, állapotuk több esetben leromlott, a zöld sávok, fasorok mennyisége nem elegendő.

Naprakész zöldfelületi kataszterrel a város nem rendelkezik, a meglévő GISPÁN alapú adatbázis aktualizálása megkezdődött.

Közművek és klímatudatosság, energiahatékonyság

A város csatornázottsága 2020-ban megközelítőleg 94 %-os, mely megyei, illetve az országos átlagot is megelőzi. Kiemelt problémát jelent azonban a városban a meglévő alap közműhálózatok leromlott műszaki állapota. Jelenleg a közüzemi ivóvízhálózat hossza 685,44 km, 571 km hosszúságú szennyvízcsatorna van; korösszetételéből és műszaki állapotából adódóan folyamatos megújításra szorul. A fejlesztések ellenére évről évre jelentős hálózati vízvesztesség terheli a rendszert, melynek értéke 2020-ban már 44-45% volt, a rendszerbe a betáplált vízmennyiség a felhasznált vízmennyiségnek ma már közel duplája.

Az összes szolgáltatott villamos energia mennyisége folyamatosan növekszik az elmúlt 10 évben, a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége pedig folyamatosan csökken az elmúlt 20 évben.

A MIHŐ Miskolci Hőszolgáltató Kft. hőtermelési és hőszolgáltatási tevékenysége Miskolc közigazgatási területére terjed ki, alaptevékenysége során 32 ezer lakossági és közel ezer egyéb közületi felhasználó részére nyújt távhő – és használati melegvíz – szolgáltatást. A távfűtési rendszerbe bekötött lakóingatlanok aránya magas 42%. A hőszolgáltató tulajdonában lévő berendezések életkora igen magas, átlagosan 30 év feletti, a vezetékhálózat átlagos életkora sajnos még ennél is magasabb 40 év feletti. A Tatár utcai fűtőműből hőenergiával ellátott avasi és belvárosi városrészek primer energia igényének több, mint 50%-át MIHŐ Kft. megújuló, geotermikus energiaforrásból biztosítja. 2020. évben a megújuló részarány az avasi városrészben 68,28 %, a belváros esetében 60,31% volt. Cél, hogy a jelenleg földgáz tüzeléssel üzemelő kisebb hőközpontok összevonásával a geotermikus energiával kiszolgált belvárosi hőközpontok kapcsolással megteremtse a megújuló energia kapacitásainak nagyobb arányú kihasználását, valamint a távhőtermelői és távhőszolgáltatói rendszerek korszerűsítésével a harmadik generációs (alacsony hőmérsékletű) távhőszolgáltatást. Ehhez szükséges a lakásállomány energetikai korszerűsítése is, napelemek telepítése a panelházak tetejére.

A levegőminőség tekintetében legjelentősebb szennyezőanyag a szállópor, az egészségügyi határérték túllépések száma 2016-2018 között nőtt, 2019-es és 2020-as csökkenés a pandémiás korlátozásokra vezethető vissza. Nagy területen okoz környezeti konfliktust a közlekedésből származó zaj- és rezgésterhelés, a 3-as és a 26-as főút is érinti a város központját, de a belterületi utak is túlterheltek a nappali időszakban, ráadásul a nagyarányú a nehézgépjármű forgalom. A Bosch-út folytatásaként épülő elkerülő út várhatóan mérsékli majd az áthaladó közúti forgalmat, ezáltal jelentősen csökkeni fog a zajterhelés is.

A felszín alatti vizek közül a kiváló minőségű karsztvizek a város ivóvízellátásához, míg a meleg vízű (30°C) források a város fürdőkultúrájához járulnak hozzá. A város vízigényét a bükki és részben hegységperemi hidegvízű karsztvízforrásokkal elégítik ki.

A Miskolcon keletkezett hulladék a Hejőpapi regionális hulladéklerakó telepre kerül. A városban jelenleg 3 hulladékudvar és egy újrahasználati központ is működik. A körforgásos gazdaságban fontossá váló ipari szimbiózis lehetősége a várostérség kiaknázatlan potenciálja.

Miskolc MJV rendelkezik Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervvel (SECAP)¹, mely 2019-ben készült el. A város vállalta, hogy követi a Green city alapelveit, tiszteletben tartja a Milánói Zöld Charta pontjait, alkalmazza a Green City Akkreditációs Pontrendszert a várost érintő fejlesztés elindításában és végrehajtásában. Miskolc MJV 2013-ban elkészítette a város Fenntartható Közlekedési Tervét (SUMP) is és még ebben az évben Fenntartható Fejlődés Stratégiát fogadott el. 2015-ben csatlakozott az európai Polgármesterek Szövetségéhez, mellyel vállalta, hogy legalább 20%-kal mérsékeli a CO₂-kibocsátás mennyiségét (2008 választott bázisévhez képest) és Fenntartható Energia Akciótervet dolgozott ki (SEAP), a cselekvési terv végrehajtásáról kétfévente jelentést állít össze. A megújuló energiafelhasználás mértékét folyamatosan igyekszik növelni a város a lakosait ellátó közmű rendszerekben, jelenleg a felhasznált távhő előállításának 51,3%-a megújuló energiából származik. A megújuló energiafelhasználás jelentős részét teszi ki a geotermia.

A települési klímatudatosságot a településen számos önkormányzati és civil program segíti.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2022 januárjában pályázatot nyújtott be az Európai Green Deal keretében megvalósuló „100 klímasemleges város misszió” nevű Európai Unió programra. Az Európai Bizottság érdemesnek találta Miskolc részvételét ebben a pilot programban, így a város kiválasztásra került további 100 másik európai várossal egyetemben. A résztvevő városoknak vállalniuk kell, hogy 2030-ra nettó zero karbonkibocsátásúvá válik a működésük. Ennek érdekében egy városi klímaszerződés (City Climate Contract) megkötésére kerül sor az Európai Bizottsággal, amely után a város számára dedikált forrásszerzési lehetőségek szabadulnak fel. A klímaszerződés aláírásához a városnak 2022. év végéig el kell készítenie a 2030-ig szóló Klímasemleges akciótervét (Action Plan), valamint az ebben megfogalmazott tevékenységek finanszírozását bemutató Beruházási tervet (Investment Plan). A városi zöld és digitális átállást támogató akcióterveknek ezen tervezési folyamattal összhangban, erre épülve kell elkészülnie.

Közlekedési hálózat és minősége

Miskolc Közép-Európa kiemelt közlekedési folyosóinak metszéspontjában fekszik, a város fontos szerepet tölt be a környék közúti és vasúti közlekedésében, egyben a Via Carpatia fontos közlekedési csomópontja. Az M30-as autópálya és autóút Miskolc gyorsforgalmi kapcsolatát teremti meg az M3-as autópályán keresztül Budapesttel, Debrecennel és Nyíregyházával, egyben keleti elkerülő útként is funkcionál. 2021-ben elkészült az M30-as autópálya Miskolcot és Tornyosnémetinél a szlovák–magyar határt összekötő szakasza. Miskolcra óránként vasúti InterCity járatok indulnak Budapestre és egyéb

¹ NKM Optimum Zrt.: Miskolc MJV Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterve (SECAP), 2019

nagyvárosokba, napi 2 alkalommal nemzetközi irányú Eurocity vonatok is áthaladnak a városon Kassa irányába. A Debreceni és a Kassai Nemzetközi Repülőtéren keresztül elérhetők Európa nagyvárosai.

Több országos törzshálózati vasúti pálya halad át a városon, Miskolc Tiszai Pályaudvar rendező pályaudvarral is rendelkezik, de RoLa rendszerű kapcsolat nincs. Vasúti- tehergépjármű átrakodó logisztikai központok kialakítása szükséges az északi és déli ipari park, illetve a Gömöri pályaudvar területéhez kapcsolódóan.

A közösségi közlekedéséről a Miskolc Városi Közlekedési Zrt. gondoskodik. A város közösségi közlekedési hálózata két tengelyvonal (Észak-Déli és Kelet-Nyugati) mentén szerveződik. Ennek metszéspontjában található a Búza tér, ahol a távolsági buszok és néhány városi autóbusz viszonylat végállomása is található. A villamosvonal tengelyén, illetve az azzal párhuzamos tehermentesítő útszakaszokon autóbuszok is közlekednek. Az észak-déli tengelyen csak autóbusz forgalom van. A kötöttpályás villamos közlekedés fejlesztése szükséges az észak-déli tengelyen, illetve be kell kötni a hálózatba a Búza teret, esetlegesen a Gömöri pályaudvart. A buszhálózatot a villamosvonalakra ráhordóan kell átalakítani.

A város közúti hálózata eltolt kereszt alakú, mely kiegészül gyűrűs szerkezetű, kevés körirányú elemmel. Az úthálózat hossza 853 km, melyből szilárd burkolattal ellátott 750 km. A város közigazgatási határain belül az Önkormányzat a 424 km hosszú szilárdburkolatú út kezelését, ill. fenntartását biztosítja, további 325 km fenntartása a Magyar Közút Nonprofit Zrt. feladata. A főutak bevezető szakaszai túlterheltek, a belső területeken kapacitáshiánnyal küzdenek, ami torlódásokat és növekvő környezeti terhelést okoz, beavatkozás hiányában további romlásra kell számítani. Az elkerülő úthálózat további fejlesztése szükséges a forgalomcsillapítás és a tranzitforgalom kiszorítása érdekében. Forgalom csillapítási stratégia megalkotása szükséges különösen a belváros, a lakótelepek, illetve Martin-kertváros tehermentesítése érdekében. Fő lakossági konfliktus forrás az utak, járdák lépcsők leromlott állapota, a megnövekedett forgalomból adódó belvárosi zsúfoltság és dugók kialakulása, az elkerülő utak hiánya, a külső városrészekből a belvárosba jutás nehézsége. Jelentős torlódások a reggeli és délutáni időszakokban tapasztalhatók, a parkolás időszakosan és a belvárosi területeken egyre inkább probléma.

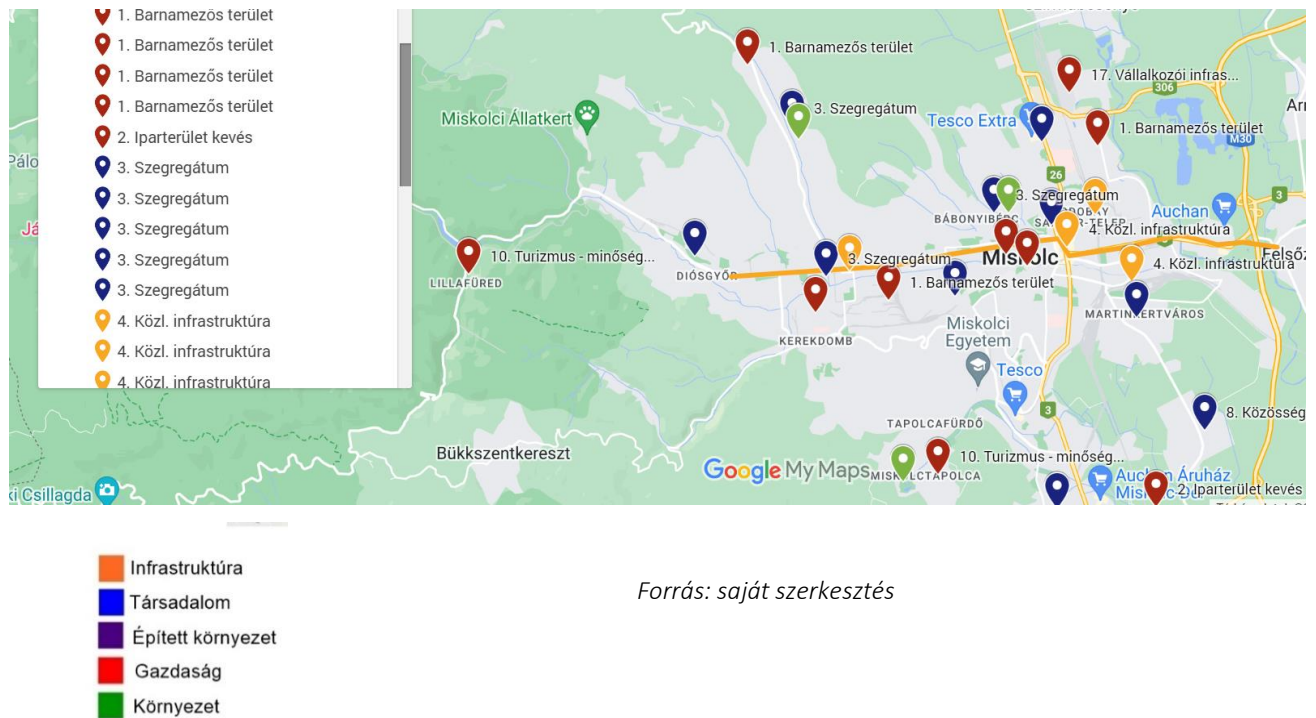
Miskolcon legjellemzőbb a felszíni parkolás. Ezt egészíti ki a három mélygarázsban és 1 parkolóház, illetve a belvárosban több magánterületen is üzemeltetnek parkolót. Ennek ellenére a parkolási nehézségek is kiemelt lakossági problémákat jelentenek. A városi parkolási stratégia kidolgozása mellett több ponton strukturált P+R rendszer kialakítása szükséges.

A városban a kerékpáros közlekedés kedveltsége folyamatosan növekszik, elterjedésének határt szab, hogy fő irányokban sem teljes az infrastruktúra kiépítettsége, összefüggő városi strukturált kerékpáros hálózat egyelőre nincs. A város alapvető közlekedésfejlesztési céljai között szerepel a kerékpáros közlekedés fejlesztése. Jelenleg a kerékpárút hálózat 16,1 km hosszú, melynek csak harmada önálló kerékpárút, nagy része elválasztott gyalog és kerékpárút, illetve kerékpársáv. A közösségi kerékpár rendszere a közeljövőben kiépülhet a városban. A környező településekkel összeérő új kerékpárutak kivitelezés alatt állnak. Tervezett a Szinva Zöld folyosó, Diósgyőr-Lillafüred kerékpárút.

Miskolc SWOT elemzése a megalapozó dokumentum 2.2.1.1. fejezetében található.

A város problémáit és értékeit bemutató táblázat a megalapozó dokumentum 2.2.2. fejezetében ismerhető meg, annak térképi ábrázolása itt jelenik meg:

1. térkép: Miskolc probléma térképe

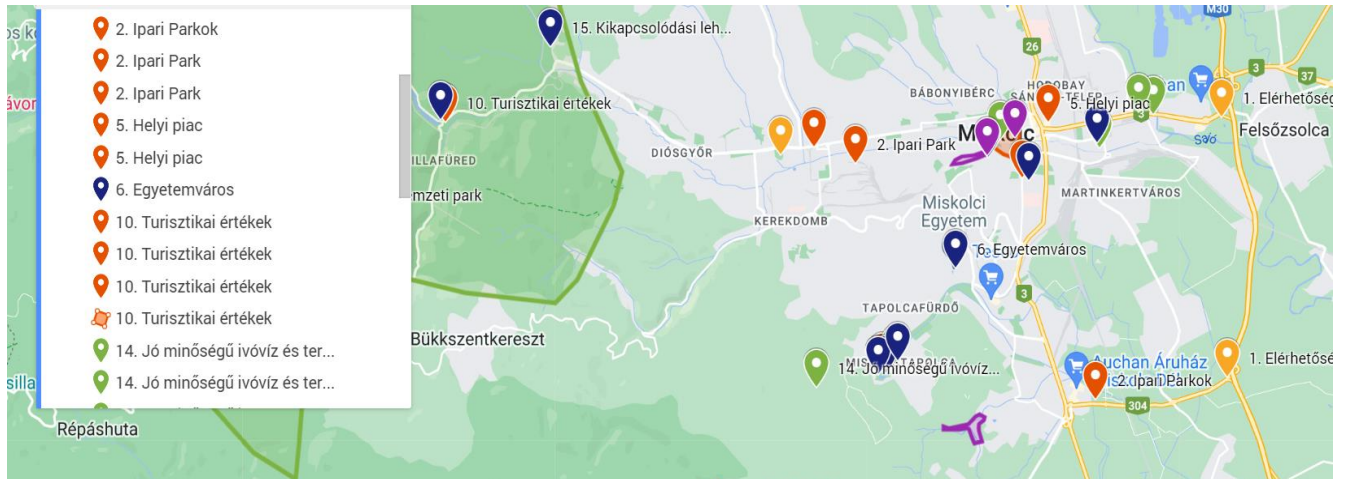
Forrás: saját szerkesztés

A problémák közül az alábbiak az egész várost érintik:

- Infrastruktúra:
 - 5. Hálózatos infrastruktúra állagromlása: vízi közművek részben elavultak, nem teljeskörű városi szennyvíz hálózat, csapadékvíz elvezetési rendszer hiányos és korszerűsítésre is szorul
 - 6. Közvilágítás korszerűsítésre szorul (ahol nem energiahatékony)
 - 9. Szürke infrastruktúra problémái: elavult városi úthálózat (nem megfelelő műszaki állapotú és szűkös kapacitású úthálózat), elégtelen parkolási lehetőségek, P+R parkolók hiánya a városhatáron és a belváros határán
- Környezet:
 - 7. Légszennyezettség: lakossági eredetű nyílt téri hulladékégetés, avarégetés, nem megfelelő tüzelőanyaggal történő fűtés
 - 12. Magas a burkolt felületek aránya, zöldfelületi rendszer hiányos
 - 15. Városi rekreációs területek állapota elhanyagolt: zöld rekreációs területek elhanyagolt állapota, leamortizálódott meglévő játszóterek, kutyás szabadidős területek hiánya, vonalas infrastruktúra kiépítetlen. A naprakész zöldfelületi kataszter hiánya és környezeti információs rendszer fejlettlensége a klímaváltozás hatásaira való felkészülést és reagálást hátráltatja.
 - 18. Magas zajterhelés a város egyes részein (zajtérkép)
- Épített környezet:
 - 11. Oktatás-nevelés kapacitásai szűkösek és leromlott állapotúak (infrastrukturális elmaradottság)
 - 16. Elavult épített környezet: energetikailag korszerűtlen épületek, leromlott városrészek, szlömösödés

- Társadalom
 - 13. Nem megfelelő közbiztonság
 - 19. Hiányos kulturális infrastruktúra: modern rendezvény infrastruktúra hiánya, belvárosi rendezvények túlsúlya – Rendezvényhiányos városrészek

1. térkép: Miskolc érték térképe

Forrás: saját szerkesztés

Az alábbi értékek az egész várost átszövik:

- Infrastruktúra:
 - 18. Magas a közművesítettség
- Környezet:
 - 3. Megújuló energiaforrások - geotermia hasznosítás - magas részaránya a távhő szolgáltatásban
 - 4. Közösségi közlekedés zöld fejlesztése (gépjárműpark)
 - 8. Sokféle sportolási lehetőség (rekortán futópályák, műfüves felújított pálya, felnőtt fitness területek, uszodák, jégkorcsolya-pálya, atlétika pálya, tenispályák stb.)
 - 9. Védett természeti területek, természeti értékek
- Épített környezet:
 - 7. A városban nagy számban vannak műemlékek és turisztikai jelentőségű épületek (védettség alatt álló épületek)
 - 11. Régészeti lelőhelyek, műemlékek
 - 12. Megújuló bérlet állomány
- Társadalom
 - 13. Térfigyelő kamerák

- 19. Népszerű és térségileg / országosan is ismert városi rendezvények: Avasi Borangolás, Kvaterka, Kocsonya Fesztivál, GasztroPLACC, CineFest, Múzeumok Éjszakája, Szinva Örökség Napok stb.
- 20. Egészségügyi és szociális szolgáltatások széles köre elérhető a városban

1.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

A KSH felosztásában Miskolc 32 városrészre tagolódik, a beépítési mód és a lakáskörülmények függvényében. Tekintettel arra, hogy az elemzés szempontjából nehézkes lenne a 32 városrész áttekintése, ezért ésszerű összevonásokat tettünk és 17 városrészre redukáltuk a területek számát, követve a korábbi Integrált Településfejlesztési Stratégia által alkalmazott lehatárolást.

Vannak városrészek, melyek nagyobb része lakóterületi funkciójú terület (jellemzőek a lakótelepek és a kertvárosias, családi házas beépítésű), míg vannak, ahol nagyobb területen intézmények vagy iparterület is található, így ott munkahelyi zónák a dominánsabbak (pl. Bosch környéke, cementgyár környéke stb.).

A legmeghatározóbb megállapításokat az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- Az Avas városrész magába foglal egy lakótelepet, amely tíz és félezer lakásával az ország egyik legnagyobb lakótelepe.
- A Belváros északi része városias, közlekedési csomópont jellegű, a déli rész belvárosi jellegű. A Deák Ferenc tér környéke városias, belvárosi lakó- és kiskereskedelmi zóna, hivatali városnegyed.
- Az Egyetemváros intézményi, valamint zártkertes beépítésű; alapvetően oktatási, K+F+I funkciójú terület; eklektikus épület struktúrával.
- Miskolc – Tapolca vegyes intenzitású, családi házas beépítésű lakó-, rekreációs- és üdülési funkciókkal rendelkező városrész.
- Lillafüred szintén falusias beépítésű, turisztikai célú helyszínek és szolgáltató területek.
- Miskolc Közép városrészen a DAM volt területe barnamezős iparterület. Egykori vasmű lakótelep hagyományos beépítésű munkáslakótelep.
- Lyukóvölgyben alacsony státuszú, zártkertes, lakóterületi beépítésű terület.
- A szegregációval veszélyeztetett területek ellentétjeként Miskolc egyes városrészei vonzzák a magasabb társadalmi státusszal rendelkezőket. Itt a magasabb iskolai végzettségű, jobb jövedelmi helyzetű lakosság aránya magasabb, mint a város egyéb városrészeiben. Az elemzések alapján az Avas-Kelet, Népkert városrész, ill. Miskolctapolca a kiemelt terület.

Szegregátumok

A KSH a 2011. évi állapotnak megfelelően Miskolcon 13 szegregátumot határozott le. 1 telep felszámolása azóta megvalósult (Békeszálló telep). A mélyszegénységben élő lakosságot érintő egyik legsúlyosabb probléma a lakhatási szegénység – egyes, főként külterületi szegregátumokban jellemző - a nem lakhatási célú lakásokban történő életvitelszerű tartózkodás, komfort nélküli vagy félkomfortos lakásokban. A hátrányos helyzetű roma családok esetében a legnagyobb probléma a megfelelő lakhatás hiánya, amely az elmúlt időszakban sem változott pozitív irányban. A szennyvíz elvezetés - elsősorban külterületeken - nem megoldott, amely egészségügyi és higiéniai kockázatokat hordoz magában. Jellemző továbbá a szemét elszállítás hiánya, amely illegális hulladéklerakók kialakulását eredményezi, ezzel együtt a rágcsálók elszaporodását a lakókörnyezetek közvetlen közelében. Egyes városrészekben a hiányzó közművek kiépítésének magas költségeit tovább drágítják a geomorfológiai adottságokból

következő problémák (átemelő szivattyúk telepítése a magassági problémák kiküszöbölésére, instabil talajszerkezet megerősítése stb.).

Az 5 legnagyobb szegregátum², melyek a Megalapozó Dokumentumban részletesen bemutatásra kerültek:

- Lyukóvölgy (külső terület)
- Muszkás telep
- Vasgyár - Számozott utcák
- Tetemvár
- Bábonnyibérc

A társadalmi konfliktusok kialakulását a műszaki/infrastrukturális elmaradottság egyértelműen mélyíti. „A szegregátumok felszámolásának szintén 2011. évtől történő felgyorsult gyakorlati megvalósulása városfejlesztési koncepciók, ingatlangazdálkodási tervek alapján történik, a fejlesztéseket a gazdasági és a környezeti fenntarthatóság egymást erősítő logikája mentén szabad csak megvalósítani, amibe beletartozik többek között a környezettudatos város- és épületrehabilitáció.”³

² Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának kezdeményezése: Munkacsoport a leszakadó városrészek integrációjának elősegítésére Tanulmány 2020-2021

³ Miskolc MJV Bűnmegelőzési Stratégiája (2021-2026) 7.5.1. Szegregátumokkal kapcsolatos teendők

2 Középtávú célok és azok összefüggéi

2.1 Jövőkép

Miskolc város a jövőképét az alábbiak szerint fogalmazta meg:

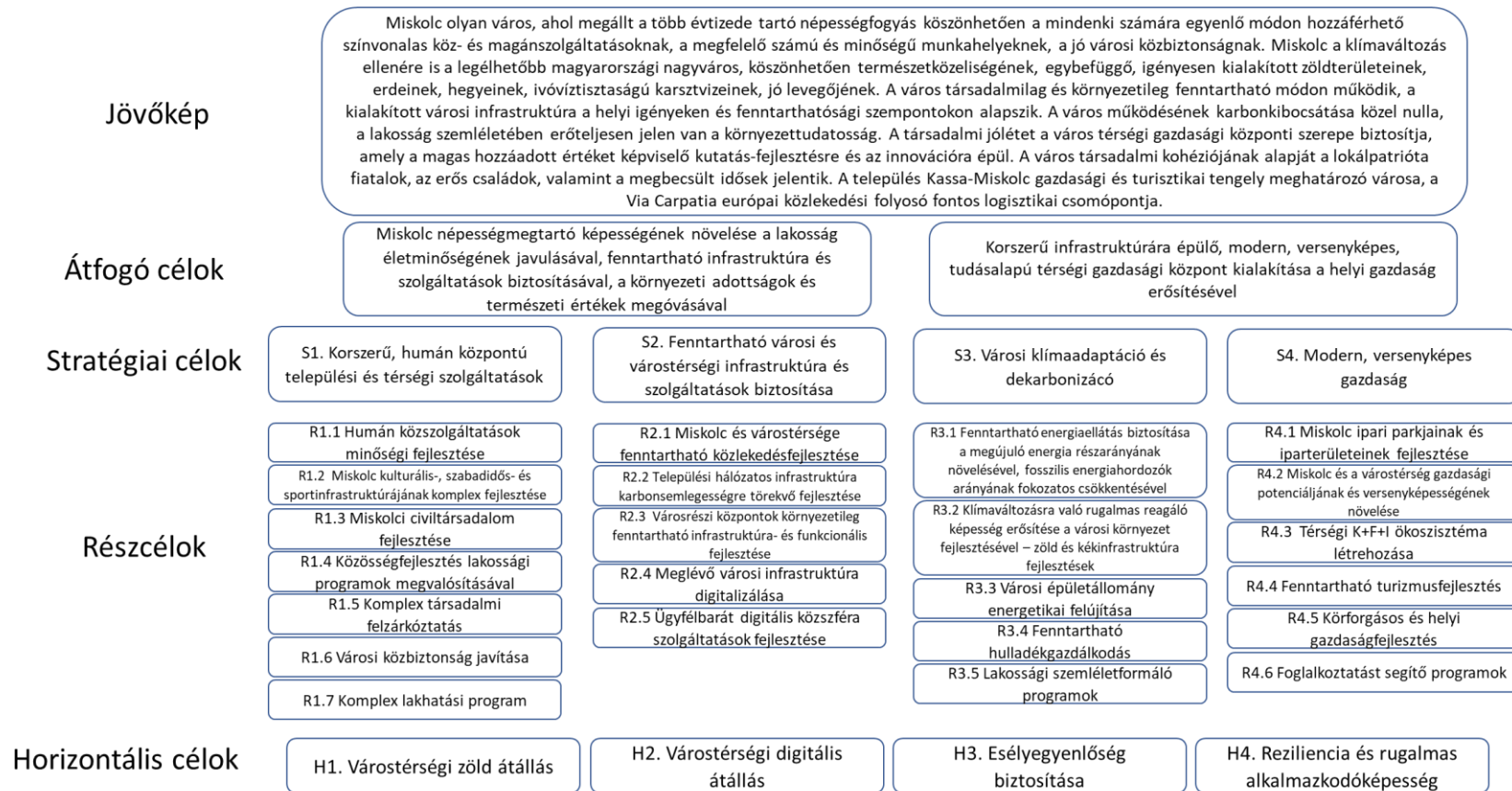
- Miskolc jövőképe alapján egy olyan város, ahol megállt a több évtizede tartó népességfogyás; köszönhetően a mindenki számára egyenlő módon hozzáférhető színvonalas köz- és magánszolgáltatásoknak, a megfelelő számú és minőségű munkahelyeknek és a jó városi közbiztonságnak.
- Miskolc a klímaváltozás ellenére is a legélhetőbb magyarországi nagyváros; köszönhetően természetközelségének, egybefüggő, igényesen kialakított zöldterületeinek, erdeinek, hegyeinek, ivóvíztisztaságú karsztvizeinek és jó levegőjének.
- A város társadalmilag és környezetileg fenntartható módon működik, a kialakított városi infrastruktúra a helyi igényeken és fenntarthatósági szempontokon alapszik. A város működésének karbonkibocsátása közel nulla, a lakosság szemléletében erőteljesen jelen van a környezettudatosság.
- A társadalmi jólétet a város térségi gazdasági központi szerepe biztosítja, amely a magas hozzáadott értéket képviselő kutatás-fejlesztésre és az innovációra épül. A város társadalmi kohéziójának alapját a lokálpatrióta fiatalok, az erős családok, valamint a megbecsült idősök jelentik.
- A település a megyeszékhelyi szerepe mellett többféle központi szerepkört is ellát:
 - Borsod (az egykori Borsod vármegye; északi iparvidék és déli Mezőség) természetes központja,
 - a Bükk központja, Tokaj-Hegyalja / Zemplén kapuja
 - Kassa-Miskolc gazdasági és turisztikai tengely meghatározó városa,
 - a Via Carpatia európai közlekedési folyosó fontos logisztikai csomópontja,
 - Debrecen – Miskolc – Nyíregyháza északkeleti együttműködési régió nagyvárosa,
 - Kazincbarcika-Miskolc-Tiszaújváros ipari és innovációs technológiai tengely

2.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

2.2.1 Városi szintű átfogó célok, középtávú stratégiai és részcélok

A stratégia tervezése során a város a 2014-es integrált településfejlesztési stratégiájából és a 2014-2030 Településfejlesztési Koncepciójából indult ki (továbbá felhasználásra kerültek az elmúlt időszakban készült ágazati stratégiák is), de a megváltozott kihívások és szükségletek alapján újra definiálta a jövőképét és célrendszerét, amit az FVS-ben rögzített. **Az FVS-ben meghatározott célrendszert Miskolc város vezetői elfogadták, így az ITS-ben is ugyanezen célrendszert vesszük tovább.**

1. ábra: Miskolc ITS célrendszer

Forrás: saját szerkesztés (FVS)

Miskolc város **átfogó céljai** a következők:

2. ábra: Miskolc átfogó céljai

Forrás: Saját szerkesztés

A város népességmegtartó képességének erősítése és – hosszabb távon – a növelése csak úgy érhető el, ha Miskolc város lakosságának az életminősége javul; egyrészt a városi infrastruktúra fenntartható fejlesztésével, másrészt a városi és térségi szolgáltatások biztosításával és minőségi fejlesztésével. Az infrastruktúra alatt mind a három terület integrált fejlesztését értjük: zöld (belterületi zöldfelületek, zöldterületek és külterületi zöldfelületek, védett természeti értékek integrált, hálózatba kapcsolható fejlesztése), kék (vízfolyások, vízfelületek rehabilitációja és bővítése) és szürke infrastruktúra (közlekedési felületek, közmű hálózat, épület állomány fejlesztése).

Miskolc, mint gazdasági központ átfogó cél elérése is több terület együttes fejlesztésével valósítható meg: egyrészt itt is kiemelt terület a korszerű infrastruktúra jelenléte, de ugyanennyire fontos, hogy versenyképes gazdasága legyen a városnak, mely modern, alkalmazza a K+F eredményeit, épít a város tudásbázisára, reagál a XXI. század kihívásaira és reziliens.

Az átfogó célok megvalósulását **4 stratégiai cél** mentén tervezi elérni a város, ezek a következők:

- S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások
- S2. Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása
- S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció
- S4. Modern, versenyképes gazdaság

A fenti stratégiai célok tematikusan kerültek kialakításra, ezért azokhoz tematikusan rendelt részcélok tartoznak az alábbiak szerint:

S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások

A korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatásokon belül a *Szociális ellátó rendszer átfogó fejlesztése* és az *Egészségügyi ellátórendszer komplex fejlesztése* beavatkozás térségi/megyei kihatású. A szociális terület esetében az ellátás megyei szintű, az egészségügyi ellátás pedig sok szakma esetében (helyzetfeltárásban részletezve) regionális hatókörű. A középfokú oktatás fejlesztésének szintén van megyei hatása is.

Megtartó városként Miskolc célja a negatív demográfiai folyamatok megállítása, a korábbi leszakadó területeken a társadalmi problémák mérséklése, antiszegregációs tervének megvalósításával a szegregátumban élők életkörülményeinek javítása. Az intézkedéseknek köszönhetően a közbiztonság a településen megfelelő, a fiatalok helyben tartását lakhatási program és Miskolc identitás intézkedések segítik. A civil tevékenység, a társadalmi vállalkozások jelenléte, és szerepvállalása erős a városban. A települési és térségi szolgáltatások elérhetősége jó, színvonala magas szintű. Az egészségügyi veszélyhelyzettel érintett napok száma a klímaváltozás ellenére is alacsony.

A társadalmi befogadás, integráció feltételeit biztosító város, amely intézkedéseken, valamint tervezett és spontán akciókon keresztül, különféle partnerekkel együttműködve gondoskodik a befogadás kedvező körülményeinek, feltételeinek biztosításáról.

Ehhez a stratégiai célhoz fontos az olyan részcélok meghatározása, melyek az elvándorlást lassító és a vissza- ill. letelepedést támogató intézkedések/tevékenységek keretében biztosítja a kedvező feltételeket elsősorban a fiatalok helyben maradásához:

R1.1 Humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése

R1.2 Miskolc kulturális-, szabadidős- és sportinfrastruktúrájának komplex fejlesztése

R1.3 Miskolci civil társadalom fejlesztése

R1.4 Közösségfejlesztés lakossági programok megvalósításával

R1.5 Komplex társadalmi felzárkóztatás

R1.6. Városi közbiztonság javítása

R1.7 Komplex lakhatási program

S2. Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása

A stratégia célhoz rendelt beavatkozások között a hálózatos (fenntartható mobilitás, vízgazdálkodás) Miskolc járás településeit is érintik. A fenntartható közlekedésfejlesztésnek megyei kihatása is van.

Kiszolgáló városként Miskolc célja a városi fizikai infrastruktúra megfelelő ütemű fejlesztése azok forrásainak megteremtésével, a város fejlődése mellett a zöld, érintetlen területek megtartása. A települési hálózatos infrastruktúrájának korábbi állagromlása megállt, a meghibásodások száma alacsony, az ivóvíz és csapadékvíz gazdálkodás fenntarthatóvá vált. A város közlekedési infrastruktúra fejlesztése ütemezetten halad mind az utak mind a parkolók, illetve a közösségi közlekedés fejlesztése tekintetében. A jövő parkolási rendszere P+R fókuszú, így a belváros forgalomcsillapított, de jól megközelíthető, a település úthálózata fejlett és az igénybevételnek ellenálló.

A településüzemeltetést érintő digitális fejlesztések folyamatosan nőnek, a versenyképesség megőrzéséhez szükséges digitális fejlesztések száma magas. A helyi lakosok digitálisan felkészültek, képzettek és eszközökkel ellátottak. A digitális megoldások (applikációk, közterületi okos megoldások) széles köre elérhető mind a lakosság, mind a turisták számára.

Az okos város okos, rugalmas környezeti információs rendszerrel rendelkezik. Digitális városként Miskolc célja a kkv szektor digitális átállásának segítése, a város közszolgáltatóinak digitális fejlesztése, a digitális

ügyintézés folyamatos kiterjesztése, a digitális ügyintézéssel elérhető közszolgáltatások számának növelése.

Ezen stratégiai cél elérését szolgáló részcélok a következők:

- R2.1 Miskolc és várostérsége fenntartható közlekedésfejlesztése
- R2.2 Települési hálózatos infrastruktúra karbonsemlegességre törekvő fejlesztése
- R2.3 Városrészi központok környezetileg fenntartható, funkcionális fejlesztése
- R2.4 Meglévő városi infrastruktúra digitalizálása
- R2.5 Ügyfélbarát digitális közszféra szolgáltatások fejlesztése

S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció

A zöldülő város valósítja meg a zöld átállást, melynek részét képezi az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése, illetve ahhoz való alkalmazkodás, az erőforrások fenntartható használata, a körforgásos gazdaságra való átállás, szennyezés megelőzése, és a környezeti ökoszisztémák védelme.

Zöldülő városként Miskolc célja – a jelenleg előkészítés előtt álló klímasemleges város akcióterv megvalósítása mellett – egy hatékony városi zöld menetrend megvalósítása, melynek révén a városi ÜHG leltár mutatói folyamatosan javulnak, 2050-re elérve azt, hogy Miskolc klímasemleges város legyen. A megújuló erőforrások energiatermelésbe történő bevonása a rendszerirányítási és pénzügyi korlátok figyelembevételével maximalizált, a geotermia hasznosítás újabb városrészeket ér el, a megújuló energia aránya a város energiaellátásában meghatározó. A települési hálózatos infrastruktúra fenntartható módon, stabilan működik, a meghibásodások száma alacsony, a karbantartások ütemezetten történnek. A zöldfelületek kiterjedésének szisztematikus növelése révén a város természetes hűtése ellensúlyozza a klímaváltozásból adódó felmelegedést. A hősziget hatás a zöldterületek átgondolt fejlesztésének köszönhetően kevésbé jellemző, mint más hazai nagyvárosok esetében. A korai figyelmeztetést és döntéselőkészítést mintáértékű, hatékony és kiterjedt környezeti információs rendszer szolgálja, a környezeti szenzorok magas számával, naprakész zöldfelületi kataszterrel. A környezettudatosságot segítő szemléletformáló programok sikeresek, a körforgásos gazdaságra történő átállás üteme gyors, az újrahazsnálat és az újrahazsnosítás dominál, megjelennek a sharing szolgáltatások. A közösségi közlekedésben az elektromos hajtású közösségi közlekedési eszközök aránya nő, a légszennyezettségi mutatók javulnak a belvárosban és a fő közlekedési útvonalak mentén.

Az S3 stratégiai cél rész céljai:

- R3.1 Fenntartható energiaellátás biztosítása a megújuló energia részarányának növelésével, fosszilis energiahordozók arányának fokozatos csökkentésével
- R3.2 Klímaváltozásra való rugalmas reagáló képesség erősítése a városi környezet fejlesztésével – zöld és kékinfrastruktúra fejlesztések
- R3.3 Városi épületállomány energetikai felújítása *(közszféra, lakosság, vállalkozások)*
- R3.4 Fenntartható hulladékgazdálkodás - Miskolc járási településeket is érint.
- R3.5 Lakossági szemléletformáló programok

S4. Modern, versenyképes gazdaság

Prosperáló városként Miskolc célja, hogy az erősen koncentrált iparági szerkezet diverzebbé váljon, minél több új ágazat is megvethesse lábát a településen, és erősödjének az állományi létszámukat bővíteni képes versenyképes kkv-k. A befektetők számára rendelkezésre álló barna és zöldmezős fejlesztési területek számát, kiterjedését növelni kívánja.

Debrecen és Tiszaújváros kínálatával versenyképes településként a keleti országrész jelentős foglalkoztatotti létszámmal rendelkező települése kíván maradni, amely folyamatosan képes új magánbefektetéseket a városba, a várostérségbe vonzani.

A stratégia célhoz rendelt beavatkozások alapján **kiemelt városrész** lesz az **Egyetemváros**. A Miskolci Egyetem továbbá Miskolci Szakképzési Centrum megyei szinten is meghatározó intézmény, ezek az együttműködések a megye valamennyi települését érintik.

Kiemelt akcióterület lett továbbá **Miskolc 2 fő iparterülete: az Északi (Miskolci Ipari Park) és a Déli iparterületet (MIDIP)**. Itt található a város ipari parkjai, itt működnek a település legnagyobb vállalkozásai, melyeknek foglalkoztatási kihatása megyei szinten is releváns.

Turizmusa és kulturális/kreatív ipara a globális trendekre reagálva fejlődik. Önkormányzata képes a fejlesztési forrásokat és magántőkét a helyi gazdaság fejlesztésébe bevonni.

A helyi szakképzés és egyetemi képzés biztos alapja a vállalkozói fejlesztési együttműködéseknek, a helyi vállalkozói ökoszisztéma fejlett, az innovatív vállalkozások számára vonzó, az innovációs ökoszisztéma szolgáltatások széles köre elérhető.

A részcélok:

- R4.1 Miskolc ipari parkjainak és iparterületeinek fejlesztése
- R4.2. Miskolc és a várostérség gazdasági potenciáljának és versenyképességének növelése (befektetésösztönzés, kreatív ipar, szabályozási környezet, oktatás-szakképzés)
- R4.3 K+F+I ökoszisztéma fejlesztése
- R4.4 Fenntartható turizmusfejlesztés
- R4.5 Körforgásos és helyi gazdaságfejlesztés
- R4.6 Foglalkoztatást segítő programok

A stratégiaalkotás keretében négy **horizontális cél** került meghatározásra:

H1. Városterégi zöldátállás

A várostérségre kiterjedő zöld átállás részét képezi az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése, az ahhoz való alkalmazkodás, az erőforrások fenntartható használata, a körforgásos gazdaságra való átállás, a szennyezés megelőzése és a környezeti ökoszisztémák védelme. Ezen horizontális elv alkalmazásával a város igyekszik minden intézkedés esetében biztosítani azt, hogy az ÜHG kibocsátási mutatók javuljanak, a megújuló erőforrások térnyerése folytatódjon, a zöld- és kék infrastruktúra fejlődjön, légszennyező anyag kibocsátás szintje csökkenjen, a környezeti információk elérhetőek legyenek, a környezettudatosságot a lakosság többsége mindennapi gondolkodásában és cselekvésében alkalmazza.

H2. Városterégi digitális átállás

A várostérségre kiterjedő digitalizációs célkitűzésnek horizontális elvként érvényesülnie kell minden olyan intézkedés esetében, melynek hatókörében alkalom nyílik a korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazására. Ehhez elsősorban a kkv-kat, a közszolgáltatókat, a településüzemeltetés szereplőit szükséges mozgósítani, hasznélvezői a várostérség lakossága mellett az ide látogató turisták is.

H3. Esélyegyenlőség biztosítása

Az esélyegyenlőség elvének alkalmazásával az intézkedéseknek közvetlenül vagy közvetve javítaniuk kell a mélyszegénységben élők és a romák helyzetét, a (szegénységben élő, hátrányos, halmozottan hátrányos) gyermekek helyzetét, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetét, annak érdekében, hogy a várostérség nyújtotta szolgáltatásokhoz és lehetőségekhez egyenlő eséllyel férhessenek hozzá.

H4. Reziliencia

A reziliens város célja az abszorpció, adaptáció és transzformáció képesség fejlesztése, a külső negatív hatások kivédésére. Az abszorpció készség elnyelő/felszívó képesség, vagyis képesség arra, hogy a begyűrűző külső hatásokat elnyelje a rendszer, anélkül, hogy ahhoz bármilyen változtatásra lenne szükség. Az adaptáció készség a megváltozott környezeti feltételekhez való alkalmazkodás képessége. A transzformáció készség az arra való képesség, hogy a rendszer a saját változásaival reagáljon a külső hatásokra, ezzel egy új kiinduló állapotra állítva a rendszer egészét.

A reziliencia horizontális elvét a stratégia alkotás során a célok és részcélok megfogalmazásánál messzemenőig figyelembe vettük, és az összes rész cél intézkedéseinek előkészítésénél alkalmaztuk, annak érdekében, hogy az egyre gyorsabban és egyre drasztikusabb mértékben változó természeti-társadalmi-gazdasági környezetben is eredményes beavatkozások valósuljanak meg Miskolcon és várostérségében. Minden új külső hatás azonosításánál első a rugalmas alkalmazkodás szükségességének a felismerése, ezt követi a rugalmas alkalmazkodási kapacitások és technikák/megoldások mozgósítása, illetőleg új rugalmas alkalmazkodási kapacitások és eljárások kiépítése. A rezilienciának köszönhetően város rugalmasan alkalmazkodik a begyűrűző, akár sokk-szerűen megjelenő változásokra és azokat követően képes viszonylag rövid idő alatt újra működőképesé válni vagy új pályára állni.

2.2.2 Városrészi szintű középtávú tematikus célok

A meghatározott stratégiai célok és azokhoz tartozó rész célok többsége szinte az egész városra vonatkozik, vagy több esetben több városrészt is érint. A városon belül területi célokat városrészekhez igazítva is meg kívánjuk jeleníteni, ezért olyan tematikus célokat alakítottunk ki, amelyekhez a városrészek jól elkülöníthetően tudnak kerülni a legjellemzőbb funkciók és fejlesztési igényeik alapján.

A 2-3 éves – helyenként hosszabb – időtartamra szóló városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre, esetlegesen visszafejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A területi / városrészi célok a következők:

- V1: Élhető, fenntartható város
- V2: Gazdasági területek fejlesztése
- V3: Fenntartható turizmusfejlesztés
- V4: Szociális célú városrehabilitáció és komplex társadalmi felzárkóztatás

V1: Élhető, fenntartható város

A fenti célkitűzés az egész városban, minden városrészen megjelenő – összefoglaló néven, különösen hangsúlyos a lakóövezeti városrészek lakó- és szabadidős funkciójának megerősítése, ideértve az infrastrukturális és közszolgáltatások biztosítását és azok fejlesztését.

A Belváros, mint városközpont esetében fejlődési irányként kell megjelölni a rövid és hosszú távú elképzelésekben a korszerűsített igazgatási, közszolgáltatási színvonal további emelését, éppúgy a térségi szerepkör ellátására, mint a helyi feladatok kiszolgálására. Emellett fontos szempont az egységes városkép kialakítása, ide beletartozik az infrastrukturális hiányosságok pótlása és fejlesztése, zöldfelületek növelése és az épületállomány megújítása is.

A tematikusan ezen területi célhoz tartozó legtöbb alcél valamennyi városrészben megjelenő feladat. Ami elkülönülhet, vagy eltérő fontossággal bírnak az egyes városrészek szempontjából, az a városrészi központok további funkcionális fejlesztése.

- Humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése
- Miskolc kulturális-, szabadidős- és sportinfrastruktúrájának komplex fejlesztése
- Miskolc és várostérsége fenntartható közlekedésfejlesztése
- Települési hálózatos infrastruktúra karbonsemlegességre törekvő fejlesztése
- Komplex lakhatási program
- Városrészi központok környezetileg fenntartható, funkcionális fejlesztése
- Városi közbiztonság javítása
- Klímaváltozásra való rugalmas reagáló képesség erősítése a városi környezet fejlesztésével – zöld és kékinfrastruktúra fejlesztések
- Városi épületállomány energetikai felújítása (közsféra, lakosság, vállalkozások)
- Fenntartható hulladékgazdálkodás

A célok elérésével létrejön egy fejlett olyan járásközpont / térségi központ, modern város, amely magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt az itt élők és ide látogatók számára; egységes arculattal rendelkezik és képes népességét megtartani, a lakók igényeit fenntartható módon kielégíteni.

V2: Gazdasági területek fejlesztése

Ezen cél az alábbi városrészek/akcióterületek esetében releváns: Szentpéteri kapu, Észak-keleti városrész, Selyemrét, Keleti-városrész, Martin kertváros – Szirma, Miskolc Közép városrész

Ezen célhoz az alábbi akcióterületek kerültek kijelölésre: Északi és Déli Ipari Park, Egyetemváros

Kiemelt cél a város gazdasági szerepének erősítése, melynek elsődleges helyszínei a város Ipari Parkjai és az Egyetemváros a kutatás-fejlesztés központjaként, illetve potenciálisan megjelenhetnek a barnamezős területek. A cél elérésével a foglalkoztatás szintje emelkedik. Emellett az egyes városrészek szempontjából fontos a barnamezős területek rehabilitációja/hasznosítása is, illetve az egyes városrészekben az ott élők szempontjából a közelben található kereskedelmi, szolgáltató területek is hangsúlyos szerepet játszanak.

A városrészre vonatkozó részcélok:

- V2.1: Ipari Parkok fejlesztése
- V2.2: K+F fejlesztések
- V2.3: Barnamezős területek fejlesztése
- V2.4: Kereskedelmi, szolgáltató területek bővítése, fejlesztése

V3: Fenntartható turizmusfejlesztés

A turizmus, a turizmusra épülő szolgáltatások újraindítása és helyreállítása kiemelt stratégiai feladata lesz a városnak a mostani fejlesztési időszakban. A természeti adottságokra épülő és azok megóvását előtérbe helyező turizmusfejlesztés valamennyi miskolci számára fontos.

Miskolc város turizmusa sokszínű képet mutat, a kulturális turizmus mellett az aktív és egészségturizmus területén is jelen vannak szolgáltatások. Miskolc MJV Önkormányzata 2020-2030 évekre vonatkozóan készítette el legújabb Turizmusfejlesztési Stratégiát, melyben a város brandjére vonatkozó irányokat is megújították és az idegenforgalmi és városmarketing eszközök jövőbeni használatának gyakorlatát is meghatározták. Az elkészült Miskolc Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 megvalósítása városi szintű feladat, de egyes városrészeknek ebben nagyobb szerep jut. Miskolc négy, turisztikai szempontból kiemelt városrészének mindegyike nemzetközi vagy országos jelentőségű attrakcióval vonzza a látogatókat, de ezek mellett számos élményt adó vonzerővel rendelkezik.

Fenntartható turizmusfejlesztés vonatkozásban kiemelt városrész Lillafüred, továbbá Miskolc-Tapolca (Barlangfürdő fejlesztés). Ezen kívül Belváros-Avasalja és Diósgyőr városrész is érintett a turizmusfejlesztésben.

Részcélok:

- V3.1: Turisztikai vonzerők fejlesztése
- V3.2: Szolgáltatások fejlesztése

V4: Szociális célú városrehabilitáció és komplex társadalmi felzárkóztatás

Másik nagy feladat az egyes településrészekben azonosítható szociális problémák kezelése. A leszakadt, hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása és a szegregált leromlott lakóterületek rehabilitációja meghatározó eredményei lehetnek a beavatkozásoknak. A közösségi kohézió erősítése érdekében közösségfejlesztési programok szervezésére is sor kerül. A cél elérését szolgáló részcélok a következők:

- V4.1: Szociális célú városrehabilitáció
- V4.2: Komplex társadalmi felzárkóztatás
- V4.3: Közösségi kohézió erősítése

2.3 A stratégiai és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

Az alábbiakban a meghatározott stratégiai célok városrészekre történő leképeződését mutatjuk be.

1. táblázat: Stratégiai cél és a városi leképeződés viszonya

1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél
Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások	Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása	Városi klímaadaptáció elősegítése a dekarbonizáción keresztül	Modern, versenyképes gazdaság
Városrészi leképeződés			
A korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatásokat a szükségleteknek megfelelően Miskolc valamennyi városrészében szükséges biztosítani. Az egyes egyedi beavatkozások lehetnek egy-egy városrészt fókuszáltak (pl. a társadalmi felzárkóztatást segítő programcsomag jellemzően a szegregátumokkal érintett városrészekben valósul meg), de a stratégiai célon belül tervezett valamennyi beavatkozás lefedi a település teljes területét. A <i>Szociális ellátó rendszer átfogó fejlesztése</i> és az <i>Egészségügyi ellátórendszer komplex fejlesztése</i> beavatkozás térségi/megyei kihatású.	A <i>Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása</i> stratégia célhoz rendelt beavatkozások nagyrésze hálózatos (fenntartható mobilitás, vízgazdálkodás, digitális szolgáltatások, smart grid és metering rendszerek), melyek szolgáltatói és felhasználói oldalon is Miskolc valamennyi városrészét érintik.	A <i>Városi klímaadaptáció elősegítése a dekarbonizáción keresztül</i> stratégia célhoz rendelt beavatkozások nagyrésze hálózatos (fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása, Települési zöld- és kékinfrastruktúra integrált fejlesztése, korszerű térségi hulladékgazdálkodás), Miskolc valamennyi városrészét érintik. A <i>Városi épületállomány energetikai felújítása</i> részcélon belüli tevékenységekhez tartozik az intézményi és lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése, melyek egyedi beavatkozások, de szintén valamennyi városrész esetében releváns.	A stratégia célhoz rendelt beavatkozások alapján kiemelt városrész lesz az Egyetemváros. Kiemelt akcióterület lett továbbá Miskolc 2 fő iparterülete: az Északi (Miskolci Ipari Park) és a Déli iparterületet (MIDIP). Itt található a város ipari parkjai, itt működnek a település legnagyobb vállalkozásai. Az iparterületek kihasználtsága szinte teljes, a megközelítést szolgáló infrastruktúra fejlesztése azonban indokolt. További városrészi leképeződés: Szentpéteri kapu, Észak-keleti városrész; Martin kertváros, Szirma; Selyemrét, Keleti városrész. Fenntartható turizmusfejlesztés vonatkozásban kiemelt városrész Lillafüred, továbbá Miskolc-Tapolca (Barlangfürdő fejlesztés) Foglalkoztatást segítő programok a város valamennyi városrészére kiterjednek.

Forrás: saját szerkesztés (FVS)

A város középtávú tematikus céljai – többek között – a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és stratégiai célok együttes megvalósítása segíti elő a felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a stratégiai célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét azonban nem vizsgáljuk, mert az egyes célokat csak az erős koherenciájú esetekben tüntetjük fel.

2. táblázat: A Városrészek és területi célok összefüggése

Területi célok	Városrészek
V1: Élhető, fenntartható város	MINDEN városrész
V2: Gazdasági területek fejlesztése	Szentpéteri kapu, Észak-keleti városrész; Martin kertváros, Szirma; Selyemrét, Keleti városrész (Északi, Déli IP) Egyetemváros, Középső városrész (DAM területe, Stadion melletti új kereskedelmi zóna)
V3: Fenntartható turizmusfejlesztés	Belváros- Avasalja, Miskolc-Tapolca, Diósgyőr- Miskolc Nyugat, Lillafüred
V4: Szociális célú városrehabilitáció és komplex társadalmi felzárkóztatás	jellemzően a szegregátumokkal érintett városrészekben: Lyukóbánya, Tetemvár - Északi domboldal, Bábonyibérc, Pereces, Miskolc-Közép városrész, illetve a szegregációval veszélyeztetett területek és az újonnan megjelenő szegregátumok

Forrás: saját szerkesztés

3. ábra: Miskolc stratégiai és területi céljainak koherenciája

	S1: Korszerű, humán központos települési és térségi szolgáltatások	S2: Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra szolgáltatások biztosítása	S3: Városi klímaadaptáció és dekarbonizáció	S4: Modern, versenyképes gazdaság
V1: Élhető, fenntartható város				
V2: Gazdasági területek fejlesztése				
V3: Fenntartható turizmusfejlesztés				
V4: Szociális célú városrehabilitáció és komplex társadalmi felzárkóztatás				
Erős koherencia				
Közepes koherencia				
Gyenge koherencia				

Forrás: saját szerkesztés

3 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

3.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása

A város korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégiájában alkalmazott akcióterületi megközelítés a továbbiakban is fontos – és az eddigi értékelések eredményei szerint is sikeres – eszköze a források koncentrált felhasználásának, és ajánlott keretét képezi a magánszféra fejlesztésekbe való bevonásának is.

Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körül határolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) a városfejlesztés funkcionális magjaiként szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Miskolc teljes területét.

A város akcióterületeinek lehatárolása megegyezik Miskolc Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában rögzített lehatárolással.

Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt projektek, ahol földrajzilag is koncentráltan végbemenő fejlesztések vannak jelen és megfelelnek az alábbi elvárásoknak:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánérős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemegek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését,
- volumenük, így várható hatásuk is legyen akkora, hogy érzékelhető változást idézzenek elő az akcióterületen,
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

A stratégia szerves egészként kezeli a várost, de feladatának tekinti, hogy olyan „sűrűsödési” területeket (akcióterületeket) jelöljön ki, ahol a tervezett fejlesztések koncentráltan valósulnak meg. Így az akcióterületi beavatkozások a szinergikus és multiplikatív mechanizmusok révén tágabb környezetükre, vagy a város egészére dinamizálóan, pozitívan hatnak.

A jelenlegi tervezési időszak akcióterületeinek lehatárolásához összefoglalóan az alábbi információkat vettük figyelembe:

- az előző fejlesztési időszakban kijelölt akcióterületek, az ott tervezett, ill. előkészített beruházások készültségi foka és indokoltsága;
- a jelenlegi időszak helyzetvizsgálatának megállapításai;
- projektgyűjtések során megfogalmazott elképzelések, időbeli és térbeli koncentráltság, komplexitás

A fenti szempontok alapján az alábbi hét akcióterület kijelölésére került sor:

3. táblázat: Miskolc kijelölt akcióterületei

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
Belváros – Történelmi Avas	A terület utcaszintű lehatárolása: Északról a Szent István, Hunyadi János, Városház tér, Széchenyi István utcák, Keletről a Király utca, Délről a Vörösmarty Mihály és a Nagyavas felső sor utcák, Nyugatról a Nagyváthy János utca.	Miskolctapolca és a Diósgyőri vár több tízmilliárdos fejlesztési szakaszokon vannak túl, illetve vannak folyamatban, országos szinten is jelentős attrakciók várják a látogatókat. Miskolc célja a következő tíz évben kettős: egyrészt a belvárost és történelmi Avast is hasonló fejlettségi szintre kell hozni, mint a többi desztinációt, másrészt össze kell kötni a város négy különböző élményígérettel rendelkező városrészét. Cél, hogy a város négy legfontosabb turisztikai desztinációja azonosan magas színvonalon várja a látogatókat; hogy egy erős Miskolc márkanév alatt jelenjen meg Miskolctapolca, a Diósgyőri vár, Lillafüred, valamint a belváros és a történelmi Avas. Ezek alapján került kijelölésre az akcióterület, mely két városrészt érint, de nem foglalja magában a városrészek teljes területét, a tervezett beavatkozások fókuszja miatt ez szűkítésre került.
Lillafüred	A terület utcaszintű lehatárolása: a terület Miskolcon belül önálló határokkal rendelkezik, megegyezik Lillafüred városrészével.	Átfogó turisztikai fejlesztés megvalósítása tervezett. Komplex fejlesztési programmal rendelkezik a terület, melynek megvalósítása prioritást élvez. Miskolc célja a következő tíz évben Lillafüred esetében is az, hogy hasonló fejlettségi szintre kell hozni, mint a másik 2 desztinációt, másrészt össze kell kötni a város négy különböző élményígérettel rendelkező városrészét. Cél - ahogy a Belváros – Avas akcióterület esetében is -, hogy a város négy legfontosabb turisztikai desztinációja, így Lillafüred is azonosan magas színvonalon várja a látogatókat. Az akcióterület megegyezik a Lillafüred városrész területével.
Miskolc-Egyetemváros	A terület utcaszintű lehatárolása: Északról a Láng dűlő, Keletről a Csermőkei út, Délről a miskolctapolcai út, Nyugatról az Egyetem út határolja.	Tudásközpont. A Miskolci Egyetem kiemelkedő térségi szereplő a kutatás-fejlesztés és innováció, a duális képzés és minőségi munkahelyek teremtése és térségbe vonzása területén, számos képzésfejlesztési és infrastrukturális fejlesztés van tervezés alatt, melyek indokoltá teszik külön akcióterületként történő lehatárolását. Az akcióterület az Egyetemváros-Ruzsin városrész Egyetemváros területét érinti a tervezett beavatkozásokkal összhangban.
Tetemvár – Bábonyibérc	A területek utcaszintű lehatárolása: Tetemvár: Északról a Tetemvár felső sor, Keletről a Szentpéteri kapu, Délről a Petőfi Sándor tér, Nyugatról a Tetemvár felső sor határolja.	Miskolcon több szegregátum is található azonban külön akcióterületként a Tetemvár és Bábonyibérc területe lett kijelölve. Ezen a belvárosi területekhez közeli részen olyan komplex beavatkozások tervezhetők és valósíthatók meg, amivel várhatóan a teljes szegregátum problémája kezelhetővé válik. A szociális városrehabilitációban tervezhető ESZA tevékenységek mellett megvalósulna a közművesítés, az úthálózat kialakítása, illetve

	Bábonyibérc: Északról a Pece patak, Keletről az Árok utca, Délről a Feszty Árpád utca, Nyugatról a Bábonyibérc új telep határolja.	fejlesztése, háztartási hulladékok kezelése, közegészségügyi helyzet javítása. Az akcióterület a Tetemvár-Északi domboldal városrész területéből a Tetemvár és Bábonyibérc területét foglalja magába.
Lyukóvölgy	Lyukóvölgy városrész területe (sok esetben külterület)	Folyamatosan növekvő, Magyarország legnagyobb szegregátuma (kb. 3000 fő), melynek helyzetét jelen programozási időszakban is meg kell próbálni a lehetőségekhez mérten javítani. Az akcióterület megegyezik Lyukóvölgy városrész területével.
Városi modális csomópontok	A területek utcaszintű lehatárolása: Búza tér: Északról a Szeles utca, Keletről a Búza tér utca, Délről a Zsolca kapu, Nyugatról a Ady Endre utca. Gömöri pályaudvar: Északról a Sajószigeti utca, Keletről a Besenyői utca, Délről a Zsolcai Kapu, Nyugatról az Állomás utca. Tiszai pályaudvar: Északról a Kandó Kálmán tér és a Pfaff Ferenc utca, Nyugatról a Kisfaludy Károly utca, Délről a Csokonai Vitéz Mihály utca határolja.	A Belvárosi területeken szükséges a forgalomcsökkentés és környezetterhelés mérséklése a Búza téri csomópont átszervezésével. Cél az átmenő forgalom csillapítása (intermodális csomópontba történő áthelyezése), elkerülő (tehermentesítő) utak megépítése. (A NIF Zrt. jelenleg készíti ennek komplex beavatkozásnak a megvalósíthatósági tanulmányát a Tram-train-nel és a „széthúzott intermodalitással” /Búza tér, Tiszai pu. Gömöri pu./ együtt.) A Búza tér ilyen mértékű fejlesztése a Gömöri és a Tiszai pályaudvar összehangolt fejlesztésével együtt valósítható meg. Városi modális csomópontok összehangolt fejlesztése indokolja ezen területek akcióterületi kiemelését.
Északi és Déli befektetési övezet	Északi iparterület: Északról Miskolc közigazgatási határa, Keletről és Nyugatról névtelen utak, Délről a repülőtéri út határolja. Déli iparterület: Északról az M3-as autópálya bekötő szakasza, Délről a közforgalmú vasútpálya, Nyugatról a Hejő patak, Délről a Hejőn túli rét határolja.	A Gazdaságfejlesztési akcióterület Miskolc 2 fő iparterületét foglalja magában: az Északi és a Déli iparterületet. Itt található a város ipari parkjai, itt működnek a település legnagyobb vállalkozásai. Az akcióterület kijelölése illeszkedik a meglévő 2 fő iparterülethez.

Forrás: Saját szerkesztés

Térképes ábrázolás mellékletként csatolva. 8.1.-es melléklet, 8.2-es melléklet.

3.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az akcióterületi beavatkozások egyes elemei egyben kulcsprojektek vagy hálózatos projektek, az átfedések erősítik a tervezett fejlesztések közötti kapcsolódást, szinergiát.

Az alábbiakban bemutatásra kerül az akcióterületek kijelölésének indoklása, az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések, amelyek ütemezését a 4.5, összehangolt vázlatos pénzügyi tervét pedig a 4.6 fejezet tartalmazza.

4. táblázat: Belváros-Történelmi Avas komplex fejlesztése

akcióterületi illeszkedése az ITS stratégiai céljaihoz	fejlesztés az ITS
akcióterület kijelölésének indoklása	Városi klímaadaptáció elősegítése a dekarbonizáción keresztül R3.2 Klímaváltozásra való rugalmas reagáló képesség erősítése a városi környezet fejlesztésével – zöld és kékinfrastruktúra fejlesztések Miskolctapolca és a Diósgyári vár több tízmilliárdos fejlesztési szakaszon van túl, illetve vannak folyamatban, országos szinten jelentős attrakciók várják a látogatókat. Miskolc célja a következő tíz évben kettős: egyrészt a belvárost és történelmi Avast is hasonló fejlettségi szintre kell hozni, másrészt össze kell kötni a város négy különböző élményigérettel rendelkező városrészét. Cél, hogy a város négy legfontosabb turisztikai desztinációja azonosan magas színvonalon várja a látogatókat; hogy egy erős Miskolc márkanév alatt jelenjen meg Miskolctapolca, a Diósgyári vár, Lillafüred, valamint a belváros és a történelmi Avas, amelyeket a látogatók több napos itt tartózkodás során fedezhetnek fel.
az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Az Avas egy különleges és jó adottságú hely, de sajnos évtizedek óta kihasználatlan, melynek két fő oka a nehézkes feljutás, és az állandó jelenlét hiánya. Ennek megoldására komplex fejlesztési csomag összeállítása történt, cél a belvárosi épített és természetes környezet további rehabilitációja, a kulturális és szakrális vonzerő fejlesztése és a Történelmi Avas, mint turisztikai attrakcióban rejlő lehetőségek kihasználása. Tervbe van véve, hogy közparkká alakítanák a kilátó előtti parkolót, olyanná, ami akár nagyobb városi rendezvényeket is befogadhat; a parkba terveznek egy vendéglátóhelyet is, az avastetői buszvégállomás és a kilátó közötti Mendikás dűlőt pedig felújításra kerülne, hogy az autóval és gyalogosan is biztonságosan járhatóvá váljék. Ezen kívül tervezett egy sétány a kilátó és az arborétum között, valamint az amfiteátrumot is érintené a fejlesztés. A távlati tervek között továbbra is szerepel egy sikló vagy libegő kialakítása. Avasi kötélpálya megvalósítása turisztikai és tömegközlekedési céllal egyaránt fontos lenne a Belváros és Avas között, mely kerékpárszállításra is alkalmas kell legyen (így az Avason és a Tampere városrészben lakó 40 ezer ember felfelé kerékpározás nélkül tudna közlekedni a lakóhelye és a Belváros között). Fontos a Történelmi Avas fejlesztését szinergiában kezelni a Belváros rehabilitációjával, ezen terület több irányú kapcsolatai miatt. Belváros – Avas desztináció főbb beavatkozásai - Főtéren a Szinva kibontása, funkcionálisan megfelelő városi főtér kialakítása - Avastető komplex fejlesztése - Kálvária – Kisavas összekötő gyalogút kiépítése

	- Tűzköves archeopark, látványrégészet - Kovakőmegmunkáló műhely – interaktív élményközpont létrehozása. - Avasi pincesorok közterületeinek fejlesztése, közvilágítás kiépítése - „Zsidó-negyed” kulturális emlékhely kialakítása (Kazinczy-tömb) - Izraelita temető művészi értékű és helytörténeti jelentőségű kriptáinak felújítása - Latabár-kripta felújítása, Latabár emlékhely, tematikus útvonal - Avasi református temető, mint nemzeti emlékhely megújítása - Herman Ottó Múzeum Papszeri épület komplex felújítása - Belvárosi passzázsok, átjárók, kapualjak rekonstrukciója
városrészi leképeződése	Belváros – Avasalja, Avas-Dél

Forrás: Saját szerkesztés

5. táblázat: Lillafüred átfogó turisztikai fejlesztése

akcióterületi illeszkedése az stratégiai céljaihoz	fejlesztés az ITS	Modern, versenyképes gazdaság R4.4 Fenntartható turizmusfejlesztés
akcióterület kijelölésének indoklása		Átfogó turisztikai fejlesztés megvalósítása tervezett. Komplex fejlesztési programmal rendelkezik a terület, melynek megvalósítása prioritást élvez. Az elmúlt időszakban Miskolc-Tapolca és a Diósgyőri Vár miatt Diósgyőr volt kiemelt akcióterületként kezelve, azonban ezeken a beavatkozási helyszíneken a továbbiakban inkább a kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése válik szükségessé magántőke bevonásával. Miskolc célja a következő tíz évben Lillafüred esetében is az, hogy hasonló fejlettségi szintre kell hozni, mint a másik 2 desztinációt, másrészt össze kell kötni a város négy különböző élményígérettel rendelkező városrészét. Cél - ahogy a Belváros – Avas akcióterület estében is -, hogy a város négy legfontosabb turisztikai desztinációja, így Lillafüred is azonosan magas színvonalon várja a látogatókat.
az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma		Az akcióterületi fejlesztés célja a gyógyhely rekreációs központtá alakítása, amely a helyszín jelenlegi aktív turisztikai arculatához illeszkedik, ill. kiegészíti azt. A fejlesztési projektelemek magukban foglalják az aktív szabadidő eltöltési lehetőségek szolgáltatásfejlesztését (csónakház, vízisport-eszközök), valamint fedett piknikező helyek, pihenőterek és tematikus sétányok (Magdolna sétány, Hámori-tó körüli sétány) kialakítását. A Peleház fejlesztése nyomán bemutathatjuk a korabeli Lillafüred és térsége természeti értékeit. Az attrakciók megközelíthetősége és infrastrukturális adottságai mosdó, zöldparkoló és buszforduló kialakításával válnak teljessé. A komplex fejlesztés garantálja a magas környezeti színvonalú, egész évben elérhető és értelmezhető, tartalmas kikapcsolódást célzó turisztikai kínálatot. Tervezett főbb fejlesztések: A Hámori-tó környezetének fejlesztése - sétaútvonal kialakítása: A lillafüredi akadálymentes sétautak kialakítása azoknak a kirándulóknak is lehetőséget nyújt a természet közelségének és a tiszta levegőnek a kihasználására, akik számára a túraútvonalak túl nagy kihívást jelentenek (pl. szeniorkorosztály, kisgyermekes családok, mozgáskorlátozottak). A Hámori-tavat körülvevő sétaútvonal pihenőpadokkal, megfelelő világítással, innovatív digitális élményelemekkel kiegészítve vonzó célponttá válhat a meglévő szolgáltatások megtartásával és fejlesztésével is.

	A Herman Ottó Emlékház négy évszakos turisztikai attrakciójá fejlesztése: A Szinva patak medrét követő fejlesztési tengely egyik legfontosabb attrakciós eleme Herman Ottó egykori házának – ahogy ő nevezte, a Pele-laknak - és környezetének a polihisztor munkásságához méltó új attrakciójá alakítása. Cél mellett a Herman Ottó-kultusz ápolása, életművének a modern korhoz méltó interpretációjá, amely egyben családi programként szolgál a Lillafüredre érkező vendégeknek. Lillafüred Sport és Szabadidő Fejlesztés I. (kerékpár): A libegő két oldalán egy közel 10 hektáros területen, 10 km hosszan kialakításra kerülne 4 down-hill kerékpár pálya, amely egyedülálló az országban és ellenőrzött körülmények között versenysportra is alkalmas. A pályák között található viszont olyan könnyebb vonalvezetésű pálya is, amely amatőrök számára 7-77 év közötti megnevezéssel is használható. Lillafüred Sport és Szabadidő Fejlesztés II. (száraz bob pálya): Lillafüreden a DVTK Kalandparkkal szemben a hegyoldalon kialakítható egy közel 1-2 km hosszú száraz bob-pálya, a lenti fogadó területtel és a fenti indító területtel. A bob-pálya kialakításához jelentős területrendezésre és a hegyoldal megerősítésére van szükség. Lillafüred Sport és Szabadidő Fejlesztés III. (Via Ferrata): Az aktív turizmus, a sport és a közösségi élmények mellett újdonságként a lillafüredi hegyoldalon kialakításra kerülne egy olyan Via Ferrata, amely igazodik a környezethez, láncon és sziklafalban vezetett nyomvonalon teremti meg a biztonságos, de mégis kalandos túrázás lehetőségét. „Szikla” légzésterápiás központ kialakítása: 30 évvel ezelőtt, 1991-ben indult meg a Barlangterápiás kezelés krónikus légzőszervi betegek Szt. István Barlang Fekete termében, mely a Bükki Nemzeti Park kezelésében van. A kúraterek funkció elindítását a barlang egyedi mikroklímájá teszi lehetővé (állandó 10C közel 100% páratartalom mellett), ahol egyszerre 30 fő vehet részt terápián 3 órá időtartamban, naponta két alkalommal speciálisan képzett egészségügyi szakszemélyzet felügyelete mellett. Egy-egy terápiás kezelés a betegek részére 2-3 hetes mindennapos jelenlétet igényel. A meglévő épületrész felújítása és új épületrész kialakítása is megvalósításra kerülne. Az új szolgáltatás az elsősorban légúti megbetegedések kezelése révén szorosan illeszkedik Lillafüred klimatikus gyógyhely adottságaihoz és a Szent István barlang nyújtotta terápiás kezelésekhöz. Büfé sor rendezése, színvonalas szolgáltató környezet kialakítása.
városrészi leképeződése	Lillafüred - Ómassa

Forrás: Saját szerkesztés

6. táblázat: A Miskolci Egyetem tudásközponti szerepének és KFI potenciáljának erősítése

akcióterületi fejlesztés illeszkedése az ITS stratégiai céljaihoz	Modern, versenyképes gazdaság R4.2. Miskolc és a várostérség gazdasági potenciáljának és versenyképességének növelése
akcióterület kijelölésének indoklása	Tudásközpont. A Miskolci Egyetem kiemelkedő térségi szereplő a kutatás-fejlesztés és innováció, a duális képzés és minőségi munkahelyek teremtése és térségbe vonzása területén, számos képzésfejlesztési és infrastrukturális fejlesztés van tervezés alatt, melyek indokoltá teszik külön akcióterületként történő lehatárolását.
az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A Miskolci Egyetem által a fejlesztési időszakra tervezett, az FVS vonatkozásában releváns beavatkozások felölelik az alábbi területeket: - Az oktatás digitális átalakítása. A Miskolci Egyetem Borsod-Abaúj-Zemplén megye és az Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna (GFZ)

	tudományos és innovációs ökoszisztémájának egyik központjaként az Intézményfejlesztési Tervével (IFT) összhangban, a digitális átállás jegyében hálózatfejlesztést (gerinchálózat cseréje), digitális eszközpark megújítást és kapacitásbővítést tervez az intézményi szintű egységes zárt rendszerű távolléti és hibrid oktatás, a gyakorlati képzésbe való bekapcsolódás támogatása (rendszer elérhetőség, e-learning tananyagfejlesztés, távolléti és hibrid oktatásban való oktatói és hallgatói, egyenlő esélyű részvétel, az intézményi ökológiai lábnyom csökkentése) céljából, a hallgatói tanulástámogatási rendszer, minőségi szolgáltatások (hallgatói kommunikáció) fejlesztése érdekében. - Víz tudományi és Vízbiztonsági Nemzeti Laboratórium - Megújuló Energiák Nemzeti Laboratórium - Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium - Éghajlatváltozás Multidiszciplináris Nemzeti Laboratórium - Földi Energiaforrások Kompetencia Központ - K+F+I projektek megvalósítása (pl. Aromás izocianátok alapanyag gyártásának komplex, integrált technológiai fejlesztése (ARIZO); Talajinformáció- vezérelt mezőgazdaság támogatására szolgáló ICT-platform fejlesztése; Innovatív diagnosztikai fejlesztések a népegészségügyi szempontból kiemelkedő fontosságú betegségek azonosítására; Állomási és csomóponti metánemisszió monitoring és üzemviteli, technológiai fejlesztés)
városrészi leképeződése	Egyetemváros

Forrás: Saját szerkesztés

7. táblázat: Tetemvár – Bábonnyibérc komplex rehabilitációja

akcióterületi fejlesztés illeszkedése az ITS stratégiai céljaihoz	Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások R1.5 Komplex társadalmi felzárkóztatás
akcióterület kijelölésének indoklása	Miskolcon több szegregátum is található (Lyukóvölgy, Avas) azonban külön akcióterületként a Tetemvár és Bábonnyibérc területe lett kijelölve. Ezen a belvárosi területekhez közeli részen olyan komplex beavatkozások tervezhetők és valósíthatók meg, amivel várhatóan a teljes szegregátum problémája kezelhetővé válik.
az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Cél a területen élők életkörülményeinek javítása, a további szegregációs folyamatok megszüntetése. A szociális városrehabilitációban tervezhető ESZA tevékenységek mellett megvalósulna a közművesítés, az úthálózat kialakítása, illetve fejlesztése, háztartási hulladékok kezelése, közegészségügyi helyzet javítása.
városrészi leképeződése	Tetemvár – Északi domboldal

Forrás: Saját szerkesztés

8. táblázat: Lyukóvölgy komplex rehabilitációja

akcióterületi fejlesztés illeszkedése az ITS stratégiai céljaihoz	Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások R1.5 Komplex társadalmi felzárkóztatás
akcióterület kijelölésének indoklása	Miskolc és Magyarország legnagyobb szegregátuma, ahol jelentős ESZA típusú beavatkozások szükségesek.

az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Cél a területen élők életkörülményeinek javítása, a további szegregációs folyamatok mérséklése. A szociális városrehabilitációban tervezhető ESZA tevékenységek mellett szükséges a közegészségügyi helyzet javítása, utak, közművek fejlesztése is.
városrészi leképeződése	Lyukóvölgy

Forrás: Saját szerkesztés

9. táblázat: Városi modális csomópontok integrált fejlesztése

akcióterületi fejlesztés illeszkedése az ITS stratégiai céljaihoz	Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása R2.1 Miskolc és várostérsége fenntartható közlekedésfejlesztése
akcióterület kijelölésének indoklása	A Belvárosi területeken forgalomcsökkentés és környezetterhelés mérséklése a Búza téri csomópont átszervezésével. A Búza tér ilyen mértékű fejlesztése a Gömöri és a Tiszai pályaudvar összehangolt fejlesztésével együtt valósítható meg. Városi modális csomópontok összehangolt fejlesztése indokolja az akcióterületi kiemelését. A NIF Zrt. jelenleg készíti ennek a komplex beavatkozásnak a megvalósíthatósági tanulmányát a Tramtrain-nel és a széthúzott intermodalitással (Búza tér, Tiszai pu. Gömöri pu.) együtt. A kötöttpályás villamos közlekedés fejlesztése szükséges az észak-déli tengelyen, illetve be kell kötni a hálózatba a Búza teret, esetlegesen a Gömöri pályaudvart. A buszhálózatot a villamosvonalakra ráhordóan kell átalakítani. A Tapolcai elágazásban fonódó buszjáratok kellenek az é-d-i villamosvonalhoz kapcsolódóan. Fontos az egyéb gépjárműforgalomtól független, így versenyképes tömegközlekedési folyosók megteremtése. A kötöttpályás fejlesztéseket „tram-train kompatibilisen” kell kialakítani. (Vizsgálandó tram-train kialakítás lehetősége Kazincbarcika – Miskolc – Tiszaújváros, illetve (Szerencs – Felsőzsolca – Miskolc viszonylatban.)
az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Cél az átmenő forgalom csillapítása (intermodális csomópontba történő áthelyezése), elkerülő (tehermentesítő) utak megépítése, ami lehetővé teszi a tér átalakítását (pl.: zöld sziget), ill. funkcióbővítést. Búza tér intermodális központ, villamos fejállomással park és kereskedelmi központ kialakítása; új közlekedési rend bevezetése – a buszpályaudvar kitelepítése, emeltszintű buszmegálló kialakítása.
városrészi leképeződése	Belváros – Avasalja városrész; Selyemrét Keleti városrész

Forrás: Saját szerkesztés

10. táblázat: Északi és Déli befektetési övezet fejlesztése (Ipari parkok, iparterületek fejlesztése)

akcióterületi fejlesztés illeszkedése az ITS stratégiai céljaihoz	Modern, versenyképes gazdaság R4.1 Miskolc ipari parkjainak és iparterületeinek fejlesztése
akcióterület kijelölésének indoklása	A kijelölt (gazdaságfejlesztési) akcióterület Miskolc 2 fő iparterületét foglalja magában: az Északi és a Déli iparterületet. Itt található a város fejlesztendő ipari parkjai, itt működik a település legtöbb és legnagyobb vállalkozása. Elsősorban az ezeken a területeken megvalósuló fejlesztések szinergikus hatása miatt indokolt külön akcióterületként kezelni: a gazdaságfejlesztő és befektetésösztönző

	tevékenység eredményeképpen betelepülő vállalkozások a legnagyobb foglalkoztatók (és legnagyobb adófizetők) a városban, meghatározó szereplői lehetnek a kutatás-fejlesztési és innovációs folyamatoknak, alakítják a szakképzés és felnőttképzés rendszerét, maga a terület fejlesztése együtt jár a közlekedés szervezésével, a közlekedési kapcsolatok kialakításával.
az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Az akcióterület fejlesztésének célja a helyben működő és a potenciális betelepülő vállalkozások működési feltételeinek magas szintű biztosítása, amely magában foglalja a vonzó fizikai és szolgáltatási környezet kialakítását is, ezáltal növelve Miskolc versenyképességét. Megvalósul megfelelő telekstruktúra kialakítása, közművek kiépítése, feltáró és bekötő utak építése, elektromos hálózatfejlesztés, mindezekkel párhuzamosan jelentős befektetésösztönző tevékenységek.
városrészi leképeződése	Szentpéteri kapu, Észak-keleti városrész; Martin kertváros, Szirma; Selyemrét, Keleti városrész Fontos Miskolc közigazgatási határán kívüli területek bevonása is az akcióterületbe, a Miskolc és Sajószentpéter közötti elhelyezkedő északi iparterület egy része már Miskolc város 1/1 tulajdonában áll, így ezeken a területeken azonnali alapinfrastruktúra fejlesztések megvalósítása tervezett, ezért ez a terület bár nem városrészi terület, de fontos az akcióterület részeként kezelni.

Forrás: Saját szerkesztés

3.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.

Az ITS keretében azonosított projekttypusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem, vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- **Hálózatos projektek:** A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

3.3.1 Kulcsprojektek

A kulcsprojektek (továbbá a hálózatos és egyedi projektek) Miskolc Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában szereplő beavatkozások alapján kerülnek meghatározásra.

- A jövő nemzedéke – köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program

A beavatkozás keretében a köznevelési intézmények felújítása, korszerűsítése, átalakítása, bővítése, többfunkciósá tétele, műszaki színvonalának emelése, energiakorszerűsítése és kapcsolódó eszközbeszerzés valósul meg. Kiemelt feladat a mindennapos testneveléshez szükséges infrastrukturális feltételek biztosítása, az IKT eszközök, technológiák beszerzése, továbbá a sajátos nevelési igényű gyermekek tanításához szükséges infrastrukturális és módszertani fejlesztések megvalósítása. A közoktatást érintő fejlesztések megvalósításába a Miskolci Tankerületi Központ bevonása szükséges. A Tankerületi Központ külön felmérést készített az intézményi beavatkozásokról, ennek egy része a TOP Plusz keretében a rendelkezésre álló forrás terhére támogatható, de nagyobb részére más forrás bevonása szükséges.

Jelentős fejlesztéseket valósíthatnak meg továbbra is az Egyházak: a TIREK tervezi Miskolcon iskola bővítést és felújítást, a Miskolci Egyházmegye (görögkatolikus) iskola és kollégium felújítását, valamint pedagógiai szakszolgálati tevékenység ellátását is.

- Szociális ellátórendszer átfogó fejlesztése

A beavatkozás célja a szociális alapszolgáltatás – elsősorban az étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, szociális munka –, továbbá bentlakásos idősellátás infrastruktúrájának és a kapcsolódó humán erőforrásnak átfogó fejlesztése. Kiemelt cél az ország egyik legnagyobb, 432 férőhelyes Őszi Napsugár Otthon kiváltása, kitagolás az ellátási szükségleteket kiszolgáló létesítmény(ek)be. Cél továbbá a család és gyermekjóléti ellátások fejlesztése is.

A szociális szférában dolgozó humán erőforrás megtartása és településre vonzása érdekében kiegészítő programok indítása.

- Egészségügyi ellátórendszer komplex fejlesztése

Egészségügyi alapellátás vonatkozásában cél a kapcsolódó infrastruktúra, eszközellátottság fejlesztése és a háziorvosok magas életkora alapján a következő években, évtizedben megüresedő praxisok feltöltése, illetve az ellátás megszervezése is kiemelt feladatként jelentkezik.

A szakellátás és fekvőbeteg ellátás területén kiemelt cél a kórházi infrastruktúra komplex fejlesztése, az ellátás hozzáférhetőségének és színvonalának javítása, a regionálisan biztosított ellátási formák – kardiológia, idegsebészet, koraszülött és PIC ellátás, pszichiátria, onkológia – további megerősítése. Előkészítés alatt van egy Komprehenzív Kardiovaszkuláris Centrum kialakítása a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórházban, melynek célja egy komplex szívérrendszeri fekvő- és járóbeteg ellátó központ a szívsebészeti háttérrel való kialakítása. Kiemelt terület továbbá a Központi Sterilizáló fejlesztése, valamint a Gyermekegészségügyi Központ generálfelújítása, modernizálása, energetikai korszerűsítése a biztonságos és korszerű gyermek-betegellátásért. Energiahatékonysági fejlesztések a kórház valamennyi telephelyén (ESCO konstrukció keretében).

Prioritást kap az egészségügyben dolgozó humán erőforrás megtartása és településre vonzása érdekében kiegészítő programok indítása. Hangsúlyosan jelen kell lennie a térségi prevenció és szűrési programoknak.

- Gyermeknevelést támogató humáninfrastruktúra fejlesztése

A beavatkozás célja a bölcsődei és óvodai ellátás infrastruktúrájának és a kapcsolódó humán erőforrásnak az átfogó fejlesztése. A humán erőforrás megtartása és településre vonzása érdekében kiegészítő programok indítása. A fejlesztendő intézményekről az érintettek bevonásával átfogó, tételes lista került összeállításra.

- Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése

Az épületek a legnagyobb hazai CO₂-kibocsátók, és egyben az egyik legnagyobb energiafogyasztók. A hatályos Nemzeti Épületenergetikai Stratégia adatai szerint Magyarországon a primer energiafelhasználás mintegy 40%-a az épületekben történik, amelyen belül a legnagyobb részarányt a lakóépületek képviselik közel 60%-kal. A végső energiafelhasználást tekintve az Eurostat adatai szerint mintegy 35%-ra tehető a lakossági szektor energiafogyasztásból való részesedése, ennek túlnyomó része az épületek energiafelhasználását jelenti

A Nemzeti Energiastratégia 2030 foglalt célkitűzések elérése érdekében szükséges a városok és ezáltal az ország energiafüggetlenségének erősítése a fogyasztás mérséklésével, hazai, többnyire karbonsemleges erőforrásaink fokozottabb és költséghatékony kihasználásával, a kettő eredőjeként pedig importfüggőségünk enyhítése. Ennek érdekében kiemelt cél mindhárom nagy szegmensben – lakóépületek, közintézmények, vállalkozások/ipar - a komplex épületenergetikai fejlesztések végrehajtása, melyből jelen beavatkozás a lakossági épületállomány energetikai korszerűsítését tűzte ki célul.

A lakóépületek esetében a legtöbb energia-megtakarítási potenciál az épületek energetikai felújításában és a fűtés korszerűsítésében rejlik. A lakossági épületállomány energiahatékonysági javulást célzó korszerűsítésével a NES szerint a földgázimport akár egynegyede (évi 2 milliárd m³ földgázfelhasználás) is kiváltható lehet.

Az épületekhez köthető földgázfelhasználás csökkenésére vonatkozó ambiciózus célkitűzést az alapozza meg, hogy a jelenlegi lakott lakásállomány több mint kétharmada energetikailag korszerűsítendő (közel harmada korszerű, vagy gazdasági okból nem indokolt a felújítása). 2021-től az újjépítésű épületek használatbavételi engedélyének feltétele a közel nulla energiaigényű épület követelményszintjének teljesítése az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv alapján, és az épület felújításokat is ezzel kompatibilis módon kell majd végrehajtani.

A Nemzeti Energiastratégiában foglaltakkal összhangban 2050-re szeretnénk elérni, hogy a magántulajdonú lakóépületek állománya nagy energiahatékonyságú és dekarbonizált épületállománnyá váljon, vagyis célul tűzzük ki a meglévő épületek közel nulla energiaigényű épületekké való költséghatékony átalakítását.

- Közfűtési épületállományának energetikai korszerűsítése

Az épületek a legnagyobb hazai CO₂-kibocsátók, és egyben az egyik legnagyobb energiafogyasztók. A hatályos Nemzeti Épületenergetikai Stratégia adatai szerint Magyarországon a primer energiafelhasználás mintegy 40%-a az épületekben történik, amelyen belül a legnagyobb részarányt a lakóépületek képviselik közel 60%-kal, azonban a hazai mintegy 12-15 ezer közintézmény (kb. 960 ezer középületet számláló) épületállományának energiahatékonyság-javításában ugyancsak jelentős az energiamegtakarítási potenciál.

Miskolcon évek óta sok közintézmény energetikai fejlesztése valósult meg, azonban továbbra is szükséges a komplex felújítások elvégzése, különösen az alábbi területeken:

- szociális intézmények

- oktatási intézmények
- egészségügyi intézmények
- szabadidős és kulturális létesítmények
- igazgatási feladatokat ellátó létesítmények
- Vállalkozások épületállományának energetikai korszerűsítése

Miskolc területén működő vállalkozói, ipari tulajdonban lévő épületállomány komplex épületenergetikai korszerűsítésének megvalósítása.

A beavatkozás keretében akcióprogram indul a városban működő vállalkozásokkal, kiemelten a helyi kis- és közepes vállalkozásokkal, hogy a saját energiafogyasztás helyben elérhető megújuló energiaforrással megvalósuló részleges vagy teljes kiváltását elérhessék, hozzáférjenek a vállalkozások versenyképességének javítását célzó forrásokhoz. A projekt keretében a vállalkozások szakmai segítséget kapnak ahhoz, hogy komplex projekteket készítsenek elő országos programokon való pályázati induláshoz.

- Fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása

Cél, hogy a jelenleg földgáz tüzeléssel üzemelő kisebb hőkörizetek összevonásával a geotermikus energiával kiszolgált belvárosi hőkörizetre kapcsolással megteremtse a megújuló energia kapacitásainak nagyobb arányú kihasználását, valamint a távhőtermelői és távhőszolgáltatói rendszerek korszerűsítésével a harmadik generációs (alacsony hőmérsékletű) távhőszolgáltatást.

A Diósgyőri és Bulgárföldi hőkörizetek összekapcsolása a belvárosi hőkörizettel, így növelve a rendszerben lévő megújuló energia részarányát.

Új fogyasztók bekapcsolása a távhő rendszerébe azzal csökkentve a pontszerű levegőszennyező hőtermelő berendezések arányát, így csökkentve a kibocsátott levegőszennyezés mértékét

A meglévő hőtovábbító és hőelosztó hálózat fejlesztése, korszerűsítése, ezáltal a rendszerben jelen lévő a csőhálózaton és hőelosztórendszerekben keletkező hőveszteség mérséklése.

Stratégiai tervezés megvalósítása: Megújuló energiakataszter létrehozása - SECAP felülvizsgálata.

Szennyvíziszap alapú pellet előállítás és hasznosítás: A szennyvíziszap költséges és környezetterhelő szállításának, elhelyezésének kiváltása, térfogatának és víztartalmának csökkentése, a benne lévő energiataralom további kinyerése. A fokozatosan szigorodó EU-s és hazai jogszabályok miatt a szennyvíziszapok kommunális hulladéklerakón történő elhelyezését csökkenteni szükséges. A térfogat és víztartalom csökkentésével a szennyvíziszapból költséghatékony módon rövid idő alatt szilárd tüzelőanyag, pellet állítható elő. Az azt támogató megvalósíthatósági tanulmány elkészülte esetén első lépcsőben a pelletgyártási technológia bevezetése és a szennyvíztisztító telep épületeinek fűtési célú és HMV előállítására szolgáló gázkazánjainak pellettel működő kazánokra történő cseréjét követően a pellet helyi felhasználása valósul meg.

Továbbá:

Power-to-gas technológia segítségével hidrogén termelés

Gázmotor hulladékhőjének hasznosítása a szennyvíziszap szárítására

Gázmotor hulladékhőjének hasznosítása távhőként értékesítve (abszorpciós hűtőrendszer – hűtőház)

Biogáz alapú energiatermelés hulladékhőjének hasznosítása: Jelenleg a miskolci szennyvíztisztító telep közel 33 000 m³/nap szennyvizet kezel. A szennyvíziszap fermentor 6 300 m³ biogázt termel, amelyet a telep saját üzemeltetési energiaigényének fedezésére használ fel, azonban a nyári időszakban ez hasznosítatlan hulladékhőként jelenik meg a rendszerben. Megoldandó a fermentor utáni 36°C-os hő kinyerése hőcserélő beépítésével.

Napelempark létesítése a szennyvíztisztító területén: A MIVÍZ szennyvíztisztító telepén napelempark telepítése valósul meg, a szennyvíztisztító telep lapostetős épületeit és a nem beépített sík területeket érintve. Megújuló energiatermelő egységek (napelemrendszerek, hőszivattyús egységek) létrehozása, virtuális erőműként való összekapcsolása az energiaközösségi felhasználói körrel (Önkormányzati és Holding tulajdonú intézményi körrel).

Miskolc környéki ivóvíz célú víztározók hasznosítása szivattyús energiatárolásra: modern kommunikációs rendszerrel ellátott rezervoár erőművek létesítése a megújuló energiaforrásokból termelt villamosenergia tárolására. Anna-forrás feletti energiatörő, illetve további potenciális helyszínei a tározó medencék és nagyobb potenciállal rendelkező vezetékszakaszok.

- Fenntartható vízgazdálkodás

Miskolc ivóvíz ellátása elsősorban a Bükk karsztvizeire épül. A karsztvizek kitermelése egyrészt gravitációs vízművekben másrészt szivattyús üzemű vízművekben történik.

Az ivóvíz bázis ultraszűrést célzó fejlesztést az alábbi karsztvizes forrásfoglalásoknál is meg kell valósítani: Szinva-forrás (600 m³/óra kapacitással), Tavi-forrás (400 m³/óra kapacitással), Ómassai forrás (5 m³/óra kapacitással).

Miskolc egyes külterületein nincsenek kiépített közműhálózatok (pl. Lyukóvölgy), lakott területek esetében az ivóvíz biztosítása szükséges és a szennyvíz rákötés lehetőségét is meg kell teremteni 150 m-es körzetben.

Ivóvíz hálózati rekonstrukciók: A több, mint 44 %-os vízvesztesség, valamint a meghibásodások számának csökkentése érdekében elsősorban a teljes hálózat több, mint harmadát kitevő azbesztcement vezetékek ütemezett, teljes körű cseréje szükséges. A vezetékcseré túlmutat az 5-10 éves időtávlaton, reálisan 20 év alatt megvalósítható. A 2022 – 2030 periódusban reálisan évente 10 – 12 km vezetékrekonstrukció megvalósítása lehetséges.

Szennyvízkezelés és tisztítás. A 38 db szennyvízátemelő gépház, valamint a 350.000 lakos egyenértékű szennyvíztisztítótelep üzemeltetése csak folyamatos fejlesztések által fenntartható. A központi szennyvíztisztítótelepen működő biogáz üzem további fejlesztése fontos feladat. A felfokozódott geo- és klímapolitikai helyzetben, a jelenlegi energiaválság hatására az Európai Bizottság a REPowerEU-terv részeként szerepelteti, hogy megduplázza a Fit for 55 klímacsomagban szereplő biometán termelési céljait, így 2030-ra már 35 milliárd köbméterrel számol, amely jelenleg az orosz import földgáz 20 százalékának felel meg. Ez csak jelentős (több milliárd eurós) biogáz üzem fejlesztések révén valósulhat meg.

- Fenntartható várostérségi mobilitást biztosító közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Közlekedési fejlesztésekhez szükséges dokumentumok elkészítése:

- Kerékpárforgalmi Hálózati Terv felülvizsgálata, aktualizálása
- Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP) felülvizsgálata, aktualizálása
- Közlekedési stratégia felülvizsgálata (kiemelt területek: Belváros - Diósgyőr (kelet – nyugati) tengely, Északi tehermentesítő (ÉTM) meglévő szakasz bővítése, Parkolási stratégia, Forgalomcsillapítási stratégia, Észak-déli buszfolyosó megvalósíthatósága)
- Kerékpáros és tömegközlekedés összehangolás (kis, közepes és nagyléptékű megoldások megvalósíthatósági és hatásvizsgálata)

Tervezett fejlesztések:

- Miskolci Zöld Busz Program folytatása: dinamikus töltésű elektromos autóbusz közlekedési rendszer létrehozása Miskolc város helyi közlekedési decentrumaiban, a városi vasúti főhálózatra ráhordó elektromos autóbusz vonalhálózat kialakítása, hálózat kialakítása Miskolc Észak-Déli irányú közösségi közlekedési tengelyén
 - Intelligens közlekedésirányítási rendszer
 - Forgalmi terhelésnek megfelelően változtatható sávkiosztás
 - Elővárosi közlekedés fejlesztése, elővárosi vasút megálló a MIDIP és a MIP területén
 - Közbringa rendszer kiépítése Miskolcon
 - Diósgyőri várnál kerékpártároló és szervíz kialakítása
 - Városterületi mikromobilitás (kerékpár mellett elektromos kerékpár, roller, elektromos roller, gördeszka, hoverboard stb. használatának) ösztönzése
- Környezeti információs rendszer kialakítása

Jelenleg minimális információ áll rendelkezésre a város környezeti állapotáról és folyamatairól. A zöldfelületi kataszter jelenleg nem teljeskörű és nem frissíthető. A környezeti szenzorok a városrészeket érintve csak a pm 10 szállópor koncentrációját képesek mérni. A biodiverzitás állapotáról, és az azt befolyásoló meteorológiai és egyéb mutatókról nincs teljes képünk. A város természeti erőforrásaival való tartamos gazdálkodás, illetve a klímaváltozáshoz történő adaptáció és a hatékony mitigációs beavatkozások előfeltétele egy jól működő környezeti információs rendszer kiépítése és működtetése.

A korszerű digitális technológiák, térinformatikai és távérzékelési eljárások alkalmazása megkerülhetetlenné vált a döntések előkészítésében, a település tervezési, fejlesztési és működtetési folyamataiban. Szükséges a fenntartható településfejlesztést megalapozó környezeti felmérések és adatbázisok létrehozása, alkalmazásának bevezetése.

A beavatkozás célja egy korszerű környezeti információs rendszer bevezetése, amely az alábbi célkitűzéseket képes hatékonyan támogatni:

- a város környezeti folyamatainak feltárása, monitorozása
- felkészülés a klímaváltozás hatásainak mérséklésére
- környezeti haváriák, katasztrófák előrejelzése, megelőzése, vagyonbiztonság növelése
- környezettudatos tervezés és beruházás megalapozása
- a lakosság egészségi állapotának védelme
- árvízi veszélyeztetettség csökkentése
- ivóvízellátás biztonságának növelése

A beavatkozás tartalma:

Távérzékelési és egyéb eljárásokon alapuló környezeti felmérések és adatbázisok:

- LIDAR felmérésen alapuló nagy felbontású domborzat és felszínmodellek létrehozása
- Részletes ortofotó térképek létrehozása és rendszeres frissítése
- Felszínborítási, területhasználati és élőhely térképek létrehozása
- Zöldkataszter és kapcsolódó zöldfelületi adatbázisok létrehozása pl. fakataszter, játszótér kataszter, parkkataszter, helyi védett értékek stb.
- Környezetszennyezettséggel kapcsolatos felmérések, pl. azbesztpala tető kataszter, illegális hulladéklerakó kataszter stb.

- Környezeti erőforrás felmérések pl. benapozottság, napkollektorok és napelem cellák telepítésére alkalmas tetőfelületek.
- Digitális infrastruktúra térképek, adatbázisok, valamint egyéb célzott felmérések: pl. hálózati vízvesztesség, hővesztesség stb.

Környezeti monitoring rendszerek telepítése korszerű szenzorok, valamint a városi informatikai, telemetriai és egyéb infrastruktúra felhasználásával

- Meteorológiai és klímavédelmi észlelőhálózat
- Légszennyezettségi észlelőhálózat
- Karsztvíz észlelőrendszer (BKÉR) korszerűsítése és bővítése
- Egyéb hidrológiai és talajvédelmi észlelőrendszerek (vízhozam, talajvíz, tavak stb.)
- Felszínmozgási észlelőrendszer
- Gépjármű forgalom észlelőrendszer

Helyzetelemző, településműködtetést támogató, döntéselőkészítő rendszerek létrehozása és működtetése

- Árvízi előrejelző rendszer
- Térinformatikai adatbázisokon alapuló városüzemeltetés

Egyéb szükséges alrendszerek

- Társadalmi felzárkóztatást segítő programcsomag

A beavatkozás célja Miskolc szegregációval érintett területén élő hátrányos helyzetű lakosság társadalmi integrációjának elősegítése és a társadalmi kohézió erősítése, egészségi állapotának fejlesztése és a szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása.

- settlement típusú szociális munka,
- életkörülmények javítása (közutak, biztonsági kamerarendszerek, illegális hulladéklerakók felszámolása),
- lakhatási körülmények javítása, felkészítés integrált területre való beköltözésre,
- háztartási hulladék megfelelő kezelése, szolgáltatási szerződések rendezése, esztétikus környezet kialakítása,
- helyi identitás megerősítése, közösségi rendezvények,
- munkaerőpiaci szolgáltatások (álláskereső tanácsadás, munkaközvetítés, alap- és kulcs-kompetenciák fejlesztése)
- szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása (ügyfélfogadók kialakítása, tanácsadók alkalmazása)
- egészségügyi állapot javítása (egészségügyi szűrések, prevenciós szolgáltatások)
- iskolai lemorzsolódás csökkentése (iskolabuszok, felzárkóztató foglalkozások, biztos kezdet gyerekházak, tanodák támogatása)
- aktív szabadidő eltöltésének támogatása, játszóterek, sportpályák kialakítása
- közösségi kertek kialakítása

- Fiatalok megtartását segítő lakhatási program

Miskolc vonzerőjének egyik legfőbb fokmérője a negatív vándorlási egyenlege, melynek megváltoztatása érdekében fontos, hogy a városi környezet fejlesztésére megfelelő hangsúlyt fektessenek az esetleges hiányosságok kiküszöbölése terén.

Költséghatékonyságából, fajlagos energiafelhasználás szempontjából társasházak építésének támogatását továbbra is indokolt fenntartani. A növekvő ingatlanárak mellett a társadalom bizonyos csoportjai (pl. hátrányos helyzetű személyek, fiatalok) nem engedhetik meg maguknak a saját lakás megszerzését, így számukra megfizethető bérlakásokat szükséges biztosítani.

A beavatkozás célja Miskolcon élő, vagy Miskolcot lakóhelyüül választó népessége számára megfelelő mennyiségű, minőségű megfizethető lakások biztosítása.

A beavatkozási csomag két fő eleme az önkormányzati bérlakásprogram és a társasház építési program.

- K+F+I támogatását biztosító programok

A vállalkozások versenyképességét kedvezően befolyásolja a K+F+I tevékenység, melynek támogatását szolgálta a „technológiai Park” cím megszerzése is. A tevékenységből fakadó növekvő versenyképesség kedvező hatással bír a megyei szinten is alacsony bérszínvonalra, így fontos a helyi vállalkozások K+F+I tevékenységének, valamint az ilyen jellegű tevékenységet folytató szervezetek betelepülésének támogatása.

A beavatkozás célja, a K+F+I ösztönzése Miskolcon a helyi gazdaság versenyképességének erősítése érdekében, a Miskolci Egyetem és szakképzési intézményrendszer együttműködésének további támogatása. A beavatkozás keretében Miskolc legfontosabb adottságaira (pl. gépipar, nanotechnológia) épülő kutatások támogatása mellett, ösztönözni kell a Miskolc közelében működő helyi vállalkozások és az egyetem közötti együttműködéseket, valamint a K+F+I infrastrukturális feltételeinek megteremtését is új ágazatok tekintetében is, ezzel is segíteni a város koncentrált iparági szerkezetének oldását.

3.3.2 Hálózatos projektek

- Városbiztonság, közbiztonság javítása

A város élhetősége nagyban függ attól, hogy mennyire érzik biztonságban magukat a miskolciak, ezért a város továbbra is kiemelt kérdésként tekint a közbiztonság fejlesztésére.

Cél a MIÖR humánerőforrásának és infrastruktúrájának további fejlesztése, eszköz állományának modernizálása.

Térfigyelő kamera rendszer további kiterjesztése (további 215 kamera kihelyezése) több helyszínen (Pl. Kisavason és kiemelt helyszíneken) segíthetné a garázdaság és a járókelők bántalmazása elleni küzdelmet. A beavatkozás célja egy olyan integrált megfigyelő, illetve elemző rendszer kialakítása, amely egyrészt a kihelyezett kamerák számának növelésével, másrészt azoknak egy integrált rendszerbe történő összekapcsolásával és irányításával növeli a városi élet biztonságát. Az integrált informatikai rendszer ezen túlmenően lehetővé teszi a rendőrség, a városi rendészet, közterület-felügyelet, katasztrófavédelem, mentőszolgálat stb. operatív munkájának optimalizálását, így a feladatok tervezése, szervezése, koordinációja, irányítása magasabb szervezeti szintre kerül.

Tekintettel arra, hogy a rendszer közvetlen összeköttetésben áll a rendőrség operatív tevékenységirányító központjával, a közbiztonság szempontjából az intelligens térfigyelő kamerarendszer kiépítésével az alábbi eredmények érhetőek el többek között:

- Közterületi bűncselekmények felderítésének növelése
- Hatékony bűnmegelőzés
- Közterületi bűnelkövetés és szabálysértések visszaszorítása
- Tettenérések növelése, bizonyítási eljárások hatékonyságának növelése

- Környezeti, közlekedési, egészségügyi stb. vészhelyzetek detektálása és elhárítása
- A település folyamatos és rendszerszintű biztonsági monitoringja, amely biztosítja a szolgáltatásszervezésnek, szolgáltatásbővítésnek a valós igényekhez alkalmazkodó, hatékony és gazdaságos megvalósítását, irányítását
- Külön kiemelendő a kamerarendszer használatából származó azon előny is, hogy az egyes forgalomkorlátozás alá eső területeken ezáltal csökken az autós forgalom.

- Út- és kerékpárútfejlesztések

Miskolc településszerkezete, a Belváros, valamint a turisztikailag frekvenciált területek (Miskolc-Tapolca, Diósgyőr) elhelyezkedése ideális a fenntartható gyalogos és kerékpáros közlekedéshez, így folytatni kell a gyalogos és kerékpáros infrastruktúra kiépítését, valamint a leromlott szakaszok felújítását. Kiemelt fontosságú egy megfelelően működő gyalogos és kerékpáros tengely kialakítása a Szinva mentén. A tervezett országos és megyei kerékpárút-hálózat érinti Miskolcot, elsősorban kelet-nyugati irányban. Szükséges a kerékpárutak megépítése és az észak-déli kerékpáros kapcsolatok erősítése is. Fontos a kerékpáros közlekedés ösztönzésére komplex program megvalósítása (a kerékpárút hálózat továbbfejlesztése, kerékpárosbarát munkahelyek, őrzött kerékpártárolók és kölcsönzők, e-bike rendszer, közösségi rollerek).

A nagy gépjárműállományra, a jelentős városi forgalomra tekintettel kiemelten fontos a város úthálózatának folyamatos fejlesztése – fontos a belterületi úthálózat karbantartása, felújítása, a hiányzó szakaszok megépítése, forgalomcsillapítás céljából parkolóhelyek kialakítása. Elkerülő utak tovább építése, tehermentesítő utak úthálózati kapacitásfejlesztése, további nagy kapacitású rendszerek (kötőtpályák, buszfolyosók) létesítése.

A fejlesztendő út és kerékpárút szakaszokról külön tételes felmérés és lista készült a stratégiai tervezés fázisában. Elsődleges prioritások:

- Északi tehermentesítő meglévő szakaszának fejlesztése, bővítése (az Autóklubtól a Búza térig)
- Belváros - Diósgyőr (kelet – nyugati) tengely közlekedési megoldása
- Észak-déli buszfolyosó megvalósítása Csabai kapu – Kazinczy tengelyen, a Tapolcai elágazástól a Petőfi térig, vagy kötőtpályás fejlesztés megvalósíthatóság függvényében
- Y-híd keleti tovább építése
- Futó utca négysávosítása a Cementgyári elágazástól az Egyetemi csomópontig
- Csermőkei út fejlesztése, Egyetemi csomóponttól a Lorántffy Zsuzsanna utcáig, DAM csatlakozással
- DAM feltároló utak megépítése
- 305-ös út az M30-as autópálya és a Tapolcai elágazás között Martin-kertváros és Szirma közötti területen átvezetve
- Útfelújítás Lillafüred - Bánkút, Sebesvíz
- Felsőhámori alagút mélyítése
- Leromlott állapotú belterületi utak rekonstrukciója (pl. Fonoda u., Szondi u, Baross u., Repülőtéri u. stb.)
- Új kerékpárút hálózati elemek megvalósítása (Szinva déli oldalán kelet-nyugati tengely (Szinva zöldfolyosó), Diósgyőr-Lillafüred, Keleti kapu (Felsőzsolca) – Tiszai pályaudvar, Búza tér, Martin-Kertváros fő tengelye (Kisfaludy utca vagy alternatív útvonal), Szirma-Déli Auchan, Tapolcai elágazás – Déli kapu (3-as út), Avasi lakótelep főgerinc (Klapka Gy. és Szent György utca), Vasgyár-Bükk-szentlászló, Pereces – Bulgárföld, Vasgyár – Lyukó, Lillafüred – Ómassa, Avas – Belváros, Keleti kapu – Csorba tó, Északi iparterület (Besenyői utca, Zsigmond utca), Diósgyőr-Lillafüred kerékpárút

- Települési zöld- és kékinfrastruktúra integrált fejlesztése

Cél a mitigációt és klímaalkalmazkodást segítő, magas minőségű ökoszisztéma szolgáltatások nyújtására alkalmas és a biodiverzitás megőrzésére és növelésére is alkalmas zöld- és kékinfrastruktúra kialakítása. A városi zöldterületek és speciális zöldfelületek fejlesztése a kékinfrastruktúra fejlesztésekkel integrált szemléletben valósul meg.

Elkészítendő dokumentumok:

- Települési Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA) felülvizsgálata
- Városi zöldfelületi kataszter kialakítása létrehozása és működtetése
- Integrált települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) készítése

Fejlesztések:

- Vízgazdálkodáshoz kapcsolódó szimulációs modellezés készítése, kalibrálása
- Városi zöldfelületi kataszter létrehozása és folyamatos működtetési feltételeinek megteremtése
- Közterületek, közhasználatú önkormányzati tulajdonú területek burkolat csökkentése, zöldítése, visszazöldítése (részletes lista alapján)
- Zöldterületek és zöldfelületek rehabilitációja, fasorrekonstrukciók (részletes lista alapján)
- Zöldterületek közösségi célt is szolgáló fejlesztése
- Vízfelületek fejlesztése (Északi-völgyek (Pece-ágak völgyei) esetében természetközeli állapot visszaállítása, Forrásvölgy, Bábonyi-bérc, Bedegh-völgy vízfolyásainak rehabilitálása, a rekreációs, szabadidős tevékenységekre való alkalmassá tétellel)
- Szinva zöldfolyosó megvalósítása: alternatív közlekedési lehetőség biztosítása (gyalogosan, kerékpárral, gördeszkával), speciális igények kiszolgálása (kutyasétáltatás, babakocsi közlekedés); vízközi alközpontok kialakítása (Keleti kapu, Selyemrét, Belváros, Győri kapu, Újgyőr-Vasgyár)
- Avasi pincesor (Nagyavas Felső-, Középső- és Alsó sor) víz- és szennyvíz hálózatának kiépítése
- A Keleti-kapu Sajó folyó bal part térségének védelmére állandó, önkormányzati kezelésű árvízvédelmi vonal kiépítése (ÉMVIZIG)
- A Hejő-malomárok, valamint a befogadó Hejő-patak fejlesztése, a meder lefolyási keresztmetszvényének bővítésével, lehetőség szerinti vízviszatartással a megnövekedett vízhozam elvezetése érdekében a végső befogadó Hejő-Szarda-övcSATORNÁIG. (ÉMVIZIG)

- Korszerű térségi hulladékgazdálkodás fejlesztése

A hulladékgazdálkodási célértékek teljesítéséhez a települési hulladék hasznosítási arányának drasztikus emelésére van szükség, amelyhez további fejlesztések, beruházások szükségesek a hulladékgazdálkodási területen. Az új elkülönített hulladékgyűjtési rendszereknek a (textil, bio és veszélyes) hulladékáramok tekintetében szigorú elvárásokat kell teljesíteni.

A beavatkozás megvalósítását alapvetően meghatározza a teljes szektor irányítását egy kézbe adó egységes hulladékgazdálkodási koncessziós rendszer. A rendszer fejlesztésével, a hulladékudvarok, a jármű- és eszKöZpark fejlesztésével szükséges megoldani a textilanyagok kötelező elkülönített gyűjtését (2025-ig) a biohulladék kötelező elkülönített gyűjtését, illetve a keletkezés helyén történő gyűjtését és hasznosítását (2023 végéig), és a háztartási veszélyes hulladék elkülönített gyűjtését (2025-ig). Növelni szükséges továbbá az építési-bontási hulladékok hasznosítási arányát is.

Központi rendszerfejlesztés a BMH Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Hulladékgazdálkodási KöZszolGÁltató Nonprofit Kft., illetve MiReHu Nonprofit Kft. miskolci telephelye tekintetében.

Települési zöld és biohulladék komposztáló telep létesítése Miskolcon. Hulladékgyűjtési rendszer fejlesztésének helyi elemei, speciális biohulladék gyűjtőedényzetek és/vagy komposztálóládák kiosztása a lakosság számára.

Inert hulladék feldolgozó üzem építése Miskolcon.

- Körforgásos gazdaságra való átállást segítő programcsomag

Cél, hogy a város és a várostérség a körforgásos városok és régiók számára jó gyakorlatokkal szolgáló minta legyen. A beavatkozás magában foglalja az ipari szimbiózis lehetőségeinek azonosítását és az ilyen irányú kezdeményezések támogatását, a megosztáson alapuló gazdaság helyi megoldásainak ösztönzését, a körforgásos gazdasági átállást gyorsító vállalkozások indításának és letelepedésének ösztönzését. A helyi kis- és közepes vállalkozásokkal partnerségben el kell érni az egyszer használatos műanyag és egyéb termékek kiváltását újra-használatra alkalmas termékekre. A térség élen kíván járni a körforgásos gazdaságot szolgáló új technológiák fejlesztésében, és új termékek gyártásában. A város a Miskolci Egyetemmel közösen aktív szereplője kíván lenni a körforgásos gazdaságra való áttérésnek.

Kiemelt szegmensek:

- Ipari szimbiózis helyi vagy térségi lehetőségeinek kiaknázása.
- Körforgásos gazdasági átállást gyorsító vállalkozások indításának és letelepedésének ösztönzése.
- Körforgásos termékek és technológiák fejlesztésének támogatása.
- Újrahasználati Központ fejlesztése Miskolcon (MiReHu Nonprofit Kft.)

- Települési digitális szolgáltatások fejlesztése

Tervezett fejlesztések:

- MIKI app továbbfejlesztése - Multifunkcionális, interaktív és informatív, felhasználói igényekhez igazodó fejlesztés
- miskolcijegy fejlesztése
- Városi adatstratégia elkészítése
- Információ, kommunikáció területén működő vállalkozások támogatása, új vállalkozások, start up cégek létrejöttének segítése
- KKV szektor digitális fejlettségének segítése
- Digitális megoldásokra építő K+F+I projektek segítése

- Digitális átállás a közösségi és közúti közlekedésben

Miskolc közösségi közlekedése kiemelt fontosságú Borsod-Abaúj-Zemplén megye szempontjából. A megyeszékhely több mint 150.000 ember lakhelye, az agglomeráció lakosságát is számítva jóval több mint 200.000 ember közösségi közlekedését kell lehetővé tenni, megszervezni és kiszolgálni a különféle igényeket.

A helyi közlekedésben a közösségi közlekedés részaránya az összes módon belül 40 százalék, az agglomerációban ez az arány kb. 50-60 százalék. A tömegközlekedés szerepe ennek megfelelően kiemelt fontosságú, használati arányának további növelése a szolgáltatások fejlesztésével minden érintett érdeke. Cél a helyi közlekedésben is elérni az 50%-os részarányt.

- Városi közlekedési stratégia elkészítése

Cél egy olyan közlekedési stratégia megalkotása, amely egységes rendszerbe foglalja a közlekedésirányítást, a parkolást, a közbiztonságot, és meghatározza a város regionális közlekedésben betöltött szerepét, funkcióit, céljait, közép- és hosszútávú fejlesztési irányait.

- Intelligens forgalomirányítás

A projekt fő célja egy olyan közúti mérő- és feldolgozó rendszer kialakítása Miskolc közúti gerinchálózatán, amely folyamatos és automatikus forgalmi mérést és feldolgozást végez további célok elérése érdekében.

Miskolc Megyei Jogú Városban jelenleg a forgalomszámlálás kizárólag manuálisan történik, emellett az Országos Közúti Adatbank (OKA) is tartalmaz Miskolcra vonatkozó információkat. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. évente végez keresztmetszeti forgalomfelvételt és az arra épített becslést az országos közutakon, az OKA adatok ugyanakkor nem elégségesek forgalomszervezési és -irányítási célokra, mivel ezek egyrészt átlagos napi forgalmak (ÁNF) keresztmetszeteként mindkét irányra átlagolva, másrészt nem teljesen fedik le a város gerinchálózatát (hiszen csak a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt országos közutakra vonatkoznak).

A projekt keretében egy olyan intelligens - külső emberi erőforrást nem igénylő - közúti forgalmi mérő és feldolgozó rendszer kerül megvalósításra, amely folyamatos (valós idejű) és automatikus mérésre alkalmas. A kialakítandó rendszer többcélú. Egyrészt egy magas színvonalú forgalmi információs adatbázist alapoz meg, másrészt a teljes Smart City program támogatásaként közvetlenül hozzájárul a hamarosan kialakítandó miskolci forgalomirányító központ stratégiai céljainak és az általa elérendő társadalmi célok megvalósulásához.

- eJegy továbbfejlesztése

A miskolci elektronikus jegyrendszer – szerver alapú – megvalósítása a központi rendszerek, a HKIR és a NEJP rendszereire és szolgáltatásaira épüljön. Az értékesítési csatornák kialakítása (elővételi, fedélzeti, távértékesítési, B2B) és az értékesítési végpontok, a HKIR rendszerhez csatlakoztatva és a HKIR központi rendszereihez integráltnak, valamint a NEJP által biztosított szolgáltatások használatával kerüljenek kialakításra.

Az elektronikus jegyrendszer bevezetésével lehetőség nyílik a jelenlegi termék- és tarifarendszer átalakítására. A bérlet típusú termékek megmaradnak, a jegyek esetében a műszaki megoldás alapján lehetőség nyílik átszállást is lehetővé tevő termék bevezetésére.

Az elektronikus jegyrendszer bevezetésével a jelenlegi értékesítési folyamatok is átalakulnak, az MVK Zrt. távértékesítési csatornákat is kiépít, vonzóbbá tehető az utasok számára a közösségi közlekedés, melyet a kényelmesebb jegy vagy bérletvásárlási lehetőségek, valamint új, innovatív, utasbarát díjtermékek bevezetésének lehetősége képes biztosítani.

- Digitális feladatszervezés a közszolgáltatásokban

Az elektronikus úton történő feladatszervezés jó pár évvel ezelőtt elindult Miskolc közszolgáltatóinál. A könnyebb és átláthatóbb tervezéshez a kitűzött és elvégzett feladatok adatait egy GIS rendszerben gyűjtötte össze a város. A platform egy vektoros térképen jeleníti meg az alapadatokat, melyre rétegesen emelhetők rá az éppen aktuális feladat információi. Mindemellett fényképes, írásos rögzítés és dokumentumfeltöltési lehetőségek is rendelkezésre állnak.

Az adatcsoportok napi szintű adatfelvitelétől és a paraméterezés mértékétől függően a teljes városi közszolgáltatási rendszer feladatai monitorozhatóak bármely kitűzött indikátor alapján. Tervezett beavatkozási pontok:

- Teljes, egységes városi e-sign kialakítása.

- Egységes digitális dokumentum-menedzsment bevezetése.
- Egységes digitális archiválás.

- Digitális ügyintézés

Miskolc Város Polgármesteri Hivatala, Önkormányzata élen jár az elektronikus űrlapok alkalmazása terén. 2014-től az ADÓ, 2017- óta pedig más területeken is sikerült kifejleszteni elektronikus űrlapokon keresztüli elektronikus ügyintézt. Ez a szolgáltatás az akkori elvárásoknak megfelelően ANYK rendszerben lett kifejlesztve, ami azóta teljes mértékben elavult. Helyét egy új technológia, az IForm vette át, melyre az utóbbi években sikeresen áttért Miskolc. A központi fejlesztésekkel párhuzamosan és azokra építve Miskolc mindig is fejlesztette elektronikus közszolgáltatásait. A legújabb technológiára épülő, saját fejlesztésű elektronikus űrlapokat egy egységes, úgynevezett személyre szabott ügyintézési felületre sikerült terelni. Így Miskolc ügyleírásai elsőik között kerültek az országos ügyintézési platformra, ahol az önkormányzat mellett folyamatban van a városi közszolgáltatók integrálása is.

Tervezett beavatkozási pontok:

- Elektronikus fizetés (illeték, eljárási díj) integrálása az elektronikus űrlapokba
- Egységes online ügyfélszolgálati rendszer
- Teljesen automatikus iktatás és részlegesen automatikus ügyvitel
- Elektronikus dokumentum menedzsment
- Városi e-ügyintézési, ügyviteli stratégia elkészítése
- Városi adatstratégia elkészítése

- Smart grid és smart metering rendszerek fejlesztések

Valamennyi rendszer esetében cél a meglévő hálózatok továbbfejlesztése, a fejlesztések eredményeképpen a hiányzó elemek egy irányítási rendszerbe, hálózatba szervezése, városi szintű integrált irányítási és monitoring rendszerek létrehozása.

A Smart Grid digitális monitoring, elemző és tervező rendszer létrehozásával a villamos energia termelőket és fogyasztókat egy rendszerbe tudja majd integrálni a város, ezáltal egy „zárt hálózat” létrehozása révén teljes intézményi energiafüggetlenség elérése a cél Miskolcon 2030-ra. Egy városi energia menedzsment központ biztosítja a rendszer optimális üzemeltetését.

2016-2018 között KOM projekt keretén belül 147 db önkormányzati tulajdonú közintézményben (bölcsődék, óvodák, iskolák, egészségügyi, kulturális és sport intézmények; valamint irodák és egyéb épületek) és 654 db bérakásban (4 és 10 emeletes panel társasházban) okos villany-, víz- és gázmérők kerültek felszerelésre, amelyek segítségével valós időben, központilag nyomon követhetővé válnak a fogyasztások, észlelhetők az esetleges meghibásodások.

Ügyfélközpontú HMV okosmérés kiépítése: A projekt során elektronikusan leolvasható ivóvíz mellékmérők és HMV mellékmérők kerülnek beépítésre a felhasználókhoz, valamint kiolvasó rendszer kiépítése történik meg, annak érdekében, hogy a mérési adatok folyamatosan nyomon követhetőek legyenek a távhőszolgáltató, valamint a felhasználók számára is. 186 almérő már felszerelésre és átvételre került. Lakossági mellékmérők 1211 db, bekötési főmérők 166 db.

MiskolcAdapt projekt: A projektben Miskolc közigazgatási területének és kapcsolódó vízgyűjtő területének felmérése történik meg, a meglévő csapadékvíz-, szennyvíz- és ivóvíz hálózat felmérésével, hiányzó, kockázatot jelentő elemek feltárásával és digitális térképes ábrázolásával. A projekt része még a klímaváltozásnak való kitettség elemzése, csapadékvíz elvezető hálózat és időjárás monitoring rendszer megtervezése, mérőeszközök beszerzése és telepítése, adattovábbítási rendszer kialakítása, adatfeldolgozó szoftver beszerzése, monitoring rendszer működtetése. Matematikai szimulációs

modellek elkészítésére nyílik mód az alapadatokból és monitoring adatokból, illetve alapállapot elemzésre, extrém időjárási körülmények és hosszútávú klíma-sérülékenység vizsgálatára, a hatásmechanizmusok logikai mátrixának elkészítésére a jelenlegi és kiválasztott klímaforgatókönyvekre.

HFR továbbfejlesztése: a korábban létrehozott Hálózatfelügyeleti rendszer (HFR) továbbfejlesztése, hőközpont felügyeleti rendszer felújítása. Önkormányzati tulajdonú épületek és intézmények energia ellátását (villamos- és hő-energia) megvalósító egységek egy irányítási rendszerbe, hálózatba kötése, és ennek működéséhez szükséges városi szintű integrált energia menedzsment, monitoring és irányítási rendszer bevezetése.

3.3.3 Egyéb projektek

- Kulturális infrastruktúra és kreatív ipar fejlesztése

Miskolcon hagyományosan erős városépítő és közösségépítő szerepe van a kulturális életnek, a kulturális szférában tevékenykedő művészeknek, előadóknak. Mindenképp prioritást élvez a kulturális infrastruktúra fejlesztése, a kulturális kínálat bővítése, a dinamikus kulturális élet megőrzése, visszaállítása nagyban hozzájárulhat a város népességmegtartó képességének növeléséhez is.

Kiemelt, elsődleges beavatkozások

„Népkert kultúrtér”: Tematikus terek létrehozása a Népkert területén megvalósítva azt az alapelvet, miszerint a fejlesztés célközönsége a 0-99 éves életkorú miskolciak és ide látogató turisták. Új és különleges kulturális élményt eredményező beruházások. Professzionális és amatőr kulturális csoportok, művészeti együttesek fellépési helyszínét jelentő zenepavilon megépítése, kreatív tér utcabútorokkal és vizes élményekkel (látvány tó híddal, vízi játékok, ivókút), játszóeszközökkel, digitális élményelemekkel.

Barna György Emlékház létrehozása – „Miskolc Néprajzi Múzeum” kialakítása a Tokaj szolgáltatóházban.

Belvárosi multifunkciós új konferencia és koncertterem építése: Mindenképpen szükséges egy európai színvonalú konferencia- és koncertterem megvalósítása, mert ennek hiánya már ma is korlátozza a város lehetőségeit. A legnagyobb befogadóképességű színházi tér (660 fő) sem teszi lehetővé nagyobb szabású rendezvények megtartását, ill. drága produkciók, nemzetközileg kiemelkedő, művészek meghívását.

További tervezett főbb beavatkozások

- Művészetek Háza - hátsó színpad és öltözőszárny bővítés ingatlanvásárlással
- Bábszínházi Fogadóterek megfelelő kialakítása
- A Miskolci Szimfonikus Zenekar székházának rekonstrukciója
- Színházi infrastruktúra felújítási, fejlesztési munkái
- Színházépület nagy rekonstrukció, Nyári Színház
- II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Szabó Lőrinc Idegennyelvi Könyvtár rekonstrukciója
- Miskolci Kulturális Központ telephelyein tervezett állagmegóvó és belsőépítészeti munkálatok
- Emeric Pressburger szülőházának felújítása és hasznosítása
- Diósgyőri Vár és Lovagi Tornák Tere rendezvénytechnikai eszközparkjának bővítése
- Miskolci Kulturális Központ – Művészetek Háza, Ady Művelődési Ház, Görömbölyi Művelődési Házak - előadótermeinek és közönségforgalmi tereinek rendezvénytechnikai eszközpark-bővítése
- Bábszínház – eszközfejlesztés

- HD kultúraközvetítő mobilplatform létrehozása
- Tokaj Komplex Kreatív központ - hagyományőrző és kortárs alkotóhelyek, digitális és közösségi alkotóterek, bérelhető fotó- és video műterem, képzőművészeti műtermek, közösségi terek, tantermek, klubhelységek, előadóterek
- Fonó fesztivál újrakiépítése „családközpontú” és fenntartható „zöld” fesztiválként
- Grafikai kutatóház a grafika fővárosában. A Miskolci Galéria Petró-ház fejlesztése (Miskolc, Hunyadi u. 12.)

- Szabadidős-és sportinfrastruktúra fejlesztési program

Miskolc városa rendkívül színes és változatos sportélettel rendelkezik, nagymúltú klubélettel, jelentős diáksporttal és egyre inkább növekvő tömegsport iránti igénygel. A sport egy olyan területnek tekinthető, amely fontos szereppel bír a lakosság egészséges életmódjának megalapozásában és megőrzésében, jelentős közösségépítő erővel rendelkezik, emellett mind nagyobb szereppel bír a turizmus és gazdaság területén is – a sportturizmus, a sportra épülő szolgáltatói és gazdasági tevékenységek önálló ágazattá fejlődtek, a városi életet jelentősen formáló hatással. Mindezek miatt fontos, hogy a különböző sportágak igényeinek megfelelő infrastruktúra megfelelő minőségben rendelkezésre álljon.

A beavatkozás célja, hogy a városban megfelelő infrastrukturális háttérrel és humánerőforrással rendelkező szakágak száma emelkedjen, valamint a város sportturisztikai kínálata az arra épülő szolgáltatások igényeit is ki tudja elégíteni, továbbá minél több lakos kapcsolódjon be a tömegsportba.

Tervezett főbb beavatkozások:

- Városrészi futókörök kialakítása: A lakosság mozgáskultúrájának fejlesztését, a tömegsportolási lehetőséget biztosítja rekortán vagy gumiborítású futópályák kialakításával, vagy a meglévő fejlesztésével
- Sportpálya program: A projekt keretében a Papp József Sportpálya és az Ifipálya sporteszközeinek, sportpályáinak és kiszolgáló infrastruktúrájának fejlesztése valósulna meg annak érdekében, hogy a tömegsport igényeit maradéktalanul kiszolgáló képes infrastruktúra jöjjön létre.
- Halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok sportolási lehetőségeinek megteremtése: A sport társadalmi felzárkóztatást szolgáló aspektusainak kihasználását célozza. A Lyukói Községi Ház közvetlen közelében sportolásra alkalmas szabadtéri területek kialakítása, elsősorban labdarúgás és szabadtéri kosárlabda használatra, vagy fedett játéktér kialakítása, ami a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi felzárkóztatását segíthetné.
- Miskolci városi sportcsarnok felújítása: A miskolci városi sportcsarnok (Miskolc, Görgey A. u. 19.) 1970-ben épült meg, ekkor került átadásra. 2005-ben felújításon esett át az ingatlan, a gépészeti fejlesztéseken túl, ülőszékek kerültek felszerelésre a lelátón, az addigi padsort kiváltva. A jelenleg 1488 ülőhellyel rendelkező épület felújítása és átalakítása szükséges.
- Uszodai vízfelület bővítése: A városlakók lakóhelyeinek elhelyezkedésére tekintettel, nem a meglévő fő tengely, az Egyetemváros és Miskolctapolca városrész további terhelése, hanem a diósgyőri városrészben működő létesítmény vízfelületének bővítése, akár új, modern létesítmény építése (bemelegítő medencével, lelátókkal).
- Miskolc Salakmotor-pálya kialakítása: Miskolcon nagy hagyományokkal bíró salakmotor sport kiszolgálása érdekében nemzetközi versenyekre alkalmas pálya és kiszolgáló létesítmények építése külterületi részen, de gyors és jó elérhetőséggel.
- Küzdősportok háza: Az erős emberek városa jegyében karate, judo, thai bokszt, ökölvívást (birkózást, amelynek van önálló otthona) számára egy új építésű létesítmény megépítése.

- DVTK Kézilabda Csarnok. Két pályás edzőcsarnok felépítése, melyek közül az egyik gyakorló, a másik pedig versenypálya 1.500 férőhelyes lelátóval.

- Települési civil szerepvállalás és társadalmi vállalkozások erősítése és támogatása

A civil szerepvállalás, közösségfejlesztés a helyi társadalmi kohézió erősítéséhez járul hozzá. A város az Állampolgári Részvételi Koncepciójában célul tűzte ki, a részvételiség támogatását, amely magában foglalja az állampolgárok, civil szervezetek, közösségek bevonását a döntéshozatali folyamatokba, együttműködések kialakítását, érdekegyeztetések lehetőségének megteremtését és az alulról jövő, önszerveződő aktivitások támogatását.

A beavatkozás célja a közösségek, civil szervezetek és a lakosság aktivizálása. Az önkormányzat elkötelezett abban, hogy városrészenként jöjjenek létre közösségi terek, amely cél eléréséhez szükséges a tárgyi és személyi feltételek megteremtése. Cél továbbá az önkormányzati/állami feladatokat átvállaló civil szervezetek támogatása is.

A beavatkozás támogatja:

- a közösségek, civil szervezetek szemléletformáló akcióit, programjait,
- lakossági, érdekegyeztető fórumok megvalósítását,
- a civil szervezetek és társadalmi vállalkozás kapacitásának fejlesztését – infrastrukturális feltételek javítását vagy megteremtését (pl. Baráthegyi Majorság/Manufaktúra fejlesztése)

- Helyi identitást erősítő programcsomag

A helyi identitás erősítése a lakosság egészét elkívánja érni, a város megtartó erejének növelése érdekében, kiemelt jelentőségű azonban a fiatalok elérése és bevonása, amely hosszú távon az elvándorlás csökkentéséhez járul hozzá.

A beavatkozás célja a miskolci identitás elmélyítése, szemléletformálás, a város értékeinek széleskörű bemutatása.

- Értékteremtő lakossági programok, közösségi rendezvények támogatása,
- A város értékeit innovatív módon bemutató kiállítások, installációk létrehozása,
- Községi akciók támogatása, társadalmi szerepvállalás ösztönzése,
- A részvételiség támogatása - lakossági, érdekegyeztető fórumok megvalósításával.

- Városrészi központok funkcionális fejlesztése

Miskolc sajátossága, hogy egykor a két legnagyobb városrész, Miskolc és Diósgyőr mellett, több település összekapcsolásával jött létre. Így a városszerkezet több, szinte önálló településként is értelmezhető, de mindenképpen jól lehatárolható településrészekre oszlik. Elengedhetetlen, hogy a különböző, jól elkülönülő települési egységek megfelelő szintű és fejlettségű központokhoz jussanak.

Egyrészt településrendezési eszközökkel lehetőséget kell teremteni ezen központok kialakításához, létrejöttéhez. Ezen túlmenően szinte mindegyik kijelölt helyszínen szükséges önkormányzati kezdeményezéssel közterület-fejlesztéseket végrehajtani, illetve ingatlanokat fejleszteni.

Ezek a fejlesztések egyes városrészekben tereket vagy térláncokat, másutt útvonalakat, tengelyeket jelentenek. A központokban lehetőséget kell biztosítani beruházások megtelepedésének és vonzóvá kell tenni ezen lehetőségeket a civil és gazdasági szereplők számára.

Minden városrészi központ esetében a fejlesztési irányok a városrészi a funkcióknak megfelelően kerülnek meghatározásra. A tervezett beavatkozás jelentősen hozzájárul a város népesség megtartó képességéhez egy élhetőbb lakókörnyezet kialakításával, de egyértelműen támogatja a zöld átállást is.

- Illegális hulladéklerakás felszámolása

Az illegális hulladékelhagyás akut probléma a városban, különösen a szociális szegregátumok területén, továbbá a vízbázis egyes területein. A keletkezett hulladéklerakók, kisebb hulladék-lerakatok felszámolása mellett azonos fontosságú lenne a megelőzés.

A beavatkozás célja megtisztítani az illegális hulladéklerakóktól Miskolcot, és a jövőbeli hulladék-elhagyás megakadályozása.

- Középpontban a környezetünk! Lakossági szemléletformáló programok

A klímaalkalmazkodás és a dekarbonizáció megvalósítása a lakosság pozitív, aktív hozzáállása nélkül nem lehetséges. A klímaváltozás a lakosság egészségét és vagyontárgyainak, ingatlanállományának épségét is veszélyezteti. A városi energiatudatosság és a megújuló energia hasznosítás még kiaknázatlan potenciállal bír. A város legjelentősebb légszennyező forrása a lakossági vegyes tüzelés, amely jelentős szilárdanyag, korom és kéndioxid kibocsátást eredményez, különösen a téli időszakban. A lakossági nyílt téri hulladék és avar égetés jelentős környezeti konfliktusforrás. A körforgásos gazdasággal kapcsolatos alapvető ismeretek is hiányoznak a lakosság széles körében.

A változáshoz kiterjedt, több szereplős szemléletformálásra van szükség. Lakossági szemléletformáló programok, akciók megvalósítása, civil szervezetek bevonásával.

A szemléletformálás kulcsterületei:

- környezettudatos vásárlás
- klímatudatosság
- energiatudatosság
- tudatos hulladékgazdálkodás és megelőzés
- körforgásos gazdaság
- komposztálás
- levegőtisztaság védelem

A környezettudatosság erősítését segítő projektelem megvalósítása elvárás valamennyi Miskolcon megvalósuló beavatkozásnál.

- Barnamezős területek funkcióváltó rehabilitációja

Miskolc egyik nagy fejlesztési kihívása a 2000-es évektől az egykori LKM, Diógyőri Acélművek területének rehabilitációja, 2009-től a több mint két évszázados múltra visszatekintő diógyőri kohászat megszűnt. A közel 200 hektáron elhelyezkedő volt LKM és a 45 hektáros DIGÉP-telephely a város belsejében helyezkedik el, nagy része kihasználatlan. A terület funkcióváltását megnehezíti, hogy a terület igen szennyezett, sűrűn beépített, nem rendelkezik feltáró utakkal sem. 2022-ben műszaki-környezetvédelmi, jogi, gazdaságfejlesztési tanulmányterv és megoldási javaslatok készülnek az egykori Diógyőri Acélművek területének fejlesztésére vonatkozóan a Miskolci Egyetemet fenntartó Universitas Miskolcensis Alapítvány (UMA) koordinálásával.

Korábban is készültek tanulmánytervek egy-egy meghatározott szempont alapján, de az UMA által koordinált tanulmányterv célja olyan megoldási javaslatokat adni, amely biztosíthatja a továbblépés lehetőségét a területen most is működő cégek számára. A privatizációt követően az egykori LKM területének legnagyobb része, 130 hektár, osztatlan közös tulajdonban maradt. A területnek jelenleg

150 tulajdonosa van. Az egykori DAM területén jelenleg 65 cég működik, 600 főt foglalkoztatnak. Az éves szinten befizetett ingatlanadó mértéke nagyságrendileg többszáz millió forint. Az egyik cél olyan a megoldási javaslatokat kidolgozása, ami a területen működő sikeres vállalkozásokat támogatja a fejlődésben, másrészt megindulhat a funkcióváltást szolgáló rehabilitációs program. A beavatkozás keretében minimálisan szükséges egy a városi rendezési tervben kijelölt feltáró út megvalósítása (Vargahegy – Kiss Ernő u.), az útépítés célja azonban elsősorban nem városrehabilitációs célú, hanem a feltárt területek kifejezetten gazdaságfejlesztési célú hasznosítása. Másrészt cél egy hosszú távú rendezési terv kialakítása a terület egészére, funkcióváltásra és ipari hasznosításra egyaránt.

- Miskolc Turizmusfejlesztési Stratégia 2030

Városunkban az elmúlt évtizedekben négy, területileg és értékeiben is különböző turisztikai – kulturális centrum alakult ki: a Belváros a Történelmi Avassal, Miskolctapolca, Lillafüred és Diósgyőr a reneszánsz várral. A Belváros – Történelmi Avas komplex fejlesztése miatt, Lillafüred pedig a kiemelt turisztikai fejlesztések miatt külön akcióterületként is nevesítésre kerültek, ezért az ezekhez a helyszínekhez tartozó beavatkozások ott kerülnek bemutatásra.

Tervezett főbb beavatkozások

- Barlangfürdő fejlesztése: épületfelügyeleti rendszer átalakítása, hőszivattyús rendszer kiépítése, technológiaváltás a Barlangfürdőben a vízszűrés és a vegyszeres medencevíz kezelés területén. A Barlangfürdő medencéinek létszámfüggő teljesítmény szabályozása. Turisztikai szolgáltatások fejlesztése.
- JUNO Szálloda rekonstrukció: A Juno szálló 108 szobás, 200-250 férőhellyel rendelkező épület. Szükséges az épület állapotának felmérést követően az újrahasznosítás lehetőségének megvizsgálása annak érdekében aktív részese legyen Miskolc-Tapolca turizmusának.
- 4 csillagos hotel építése Miskolc-Tapolcán: fürdőüzemeltetés hatékonysága, a vendégek komfortérzete és a szolgáltatás minőségének emelése is indokolja a 4 csillagos, fürdő közvetlen közelében elhelyezkedő szálláshely létesítését.
- Látogatóközpont kialakítása a Diósgyőri várhoz kapcsolódóan: Fogadóhelyiség, múzeumpedagógiai terek kialakítása, melyek alkalmasak a növekvő látogatószám kiszolgálására is – ehhez kapcsolódóan tájékoztató, információs és kényelmi rendszerek bővítése, javítása.
- A Diósgyőri várhoz kapcsolódóan a királyné kertjének kialakítása, gyógy- és fűszernövény kerttel és foglalkoztató helyiségekkel együtt: A királyné kertje a vár történetéhez kapcsolódó egyedi vonzerővel bíró látványosság lehet, amelyhez gyógy-, és fűszernövény kert is kapcsolódna. A Fűszerek világa a vár egyik legnépszerűbb helyisége a hozzá kapcsolódó programtípusokkal együtt. A cél az, hogy bővítsük ezt a népszerű attrakciónkat szabadtéri helyszínekkel, ehhez kapcsolódó manufaktúrával, foglalkozásterekkel fedett helyen.
- Diósgyőri Várfürdő – „Királyné fürdője” kialakítása: Cél a városrész „szolgáltatási palettájának” kiegészítése egy olyan fürdővel, ami a különleges környezetnek különleges helyszínévé válhat. Az új fürdő a „Királyné fürdője” névhez illeszkedő, nem a vízfelszín méretével, hanem a plusz szolgáltatások és a magas minősége által kiemelkedő helyszín, amely megjelenésében illeszkedik a vár környezetéhez szolgáltatásaiban a 21. század igényeihez.
- Déryné ház fejlesztés
- Diósgyőr és Lillafüred - kirándulócsoporthoz fókuszú szálláshely
- Csanyik-völgy fejlesztése: A terület kiváló klimatikus viszonyai, elhelyezkedése, a város és a Bükk találkozási pontja számos alternatívát kínál arra, hogy a Csanyik kihasználása hatékonyabb legyen, aktív szerepet játsszon a turizmusélénkítésben. Erdei Manó Madár étterme; Játsszótér és padok létesítése a Vadasparkban – alpininfrastruktúra fejlesztés; Szociális és gazdasági épület építése; Interaktív infokommunikációs fejlesztés; „Fotoszintézis gép” attrakció kiépítése

- Miskolci Állatkert és Kultúrpark fejlesztése: A vadaspark önmagában is a város attrakciója, melyet a folyamatban lévő fejlesztések még vonzóbbá tesznek. Elhelyezkedése révén a bükkí élménylánc hangsúlyos eleme, a Csanyik fejlesztésének fontos része kell, hogy legyen a megfelelő összeköttetés biztosítása.
- „DAM City” a Diósgyőri Acélművek területén: A „DAM City – Attrakciós park a Diósgyőri Acélművek területén” nevű projekt célja egy megvalósíthatósági tanulmány készítése, mely a nemzetközi piacot is vizsgálva egy magas minőségű és nemzetközi színvonalú attrakciós park létrehozását készíti elő a területen.
- Görömbölyi pincesor infrastruktúrájának fejlesztése
- Okosturisztikai innovatív szolgáltatások kiépítése: A projekt tárgya egy olyan turizmust támogató multimédiás okoseszköz, amely a felállítás helyén a turisztikai attrakciót látogatókat és felhasználókat támogatja azzal, hogy megoldást kínál arra, hogy az adott turisztikai régió és a látogató között szorosabb, naprakész, interaktív kommunikáció jöhessen létre.
- Turisztikai kártyarendszer megújítása
- Városmarketing Program: A projekt keretében városi ajándékbolt pontok kerülnek kialakításra a város kiemelt turisztikai desztinációiban, valamint kiadványsorozat kerül kiadásra a város értékeinek megismerhetősége és a látnivalók élménylánccá szervezése érdekében.
- Turisztikai vonzerővel bíró városi fesztiválok támogatása: Nemzetközi nyári zenei fesztivál bevezetése; Nemzetközi Ávasi borfesztivál bevezetése; Fonó fesztivál újrakiépítése „családközpontú” és fenntartható „zöld” fesztiválként.

- Vállalkozás- és befektetéstámogató programok

Bár Miskolc gazdasága folyamatosan fejlődik, a munkanélküliség csökken, az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma alacsony. A viszonylag nagyobb létszámot foglalkoztató vállalkozások a megyei átlaghoz képest koncentráltabban vannak jelen a városban, ami magában hordozza annak kockázatát, hogy egy-egy ilyen vállalkozás vagy az érintett ágazat gazdasági megrendülését erősebben megérezheti a település gazdasága és munkaerőpiaca. Rendkívül koncentrált az iparági szerkezet, mely a gépiparra épül, ezért szükséges egyéb ágazatokban tevékenykedő vállalkozások megerősítése is.

A beavatkozás célja a településen működő vállalkozások számának növelése működő vállalkozások városba csábításával, valamint a helyi vállalkozások szakmai jellegű támogatásával.

A beavatkozáscsomagban szerepel egy olyan szervezeti keretrendszer létrehozása, amely képes információkat nyújtani, tanácsadást biztosítani az elérhető, vállalkozásfejlesztésre fordítható hazai és EU-s forrásokról. Akcióprogramot indítunk a városban működő vállalkozásokkal, kiemelten a helyi kis-, és közepes vállalkozásokkal, hogy a saját energiafogyasztás helyben elérhető megújuló energiaforrással megvalósuló részleges vagy teljes kiváltását elérhessék, hozzáférjenek a vállalkozások versenyképességének javítását célzó forrásokhoz. A projekt keretében a vállalkozások szakmai segítséget kapnak ahhoz, hogy komplex projekteket készítsenek elő országos programokon való pályázati induláshoz.

A beavatkozás célja továbbá egy olyan Vállalkozásfejlesztési Alap létrehozása, amely az operatív programokból támogatható projektekhez képest kisebb volumenű fejlesztéseket, azonban nagyobb támogatási intenzitással támogat.

- Foglalkoztatást elősegítő programcsomag

A foglalkoztatás bővítése Miskolcon a potenciális munkavállalók városba csábításával, valamint a munkanélküli, esetleg inaktív, de munkavállalásra alkalmas személyek munkavállalásra való felkészítésével lehetséges. Ennek megfelelően a beavatkozás a következő tartalmi elemekből áll:

- Munkaerőpiaci kompetenciafejlesztés
- Transzítfoglalkoztatási program
- Közfoglalkoztatási program folytatása
- Munkaerő képzése, átképzése
- Munkásszálló építése
- "A munkavállalók és vállalatok alkalmazkodóképességének és termelékenységének javítása a munkaerő fejlesztésén keresztül" (Kormányhivatal – GINOP Plusz)
- Csatlakozás az új, 2027-ig tartó megyei foglalkoztatási paktumhoz. A program 6,539 mrd forintból TOP Plusz terére, 6 év alatt megvalósuló megyei paktum, mely a város területére is kiterjed. (Kormányhivatal, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat)

- Helyi szak- és felnőttképzés fejlesztése

A Miskolci Szakképzési Centrum a miskolci szakképzési intézményeket foglalja magába azzal a céllal, hogy a térség gazdálkodó szervezeteinek munkaerőigényét és az érdeklődők szakmatanulási igényét összehangolja és biztosítsa a régió munkaerőbázisát nem pusztán szakképzett, de az Ipar 4.0-a szempontjainak megfelelő képzések által.

A Miskolci Szakképzési Centrum 10 tagintézményével, több mint 100 szakma oktatásával biztosítja a helyi gazdasági igényeken alapuló magas színvonalú szakmaoktatást Miskolc városában és térségében. A Miskolci Szakképzési Centrum a régió meghatározó felnőttképző szervezete is.

Cél, hogy a 21. századi intézményfejlesztés részeként megújuló szakképző iskolák épületei olyan minőségűek legyenek, hogy az oda belépő pályaválasztás előtt álló fiatalok és szüleik számára vonzó alternatívát nyújtsanak.

A szakképzési és a felnőttképzési rendszer komplex megújításának egyik kulcseleme, hogy a tanulóknak oktatását biztosító állami fenntartású szakképző intézmények a munkaerőpiaci igényekre reagálni képes, vonzó tanulási környezetet biztosítsanak, aktív szerepet vállalva az adott térség munkaerőigényének kielégítésében. A megújítás másik fontos tényezője a szakmai oktatást, képzést segítő digitális tananyagok, melyek rugalmasan módosíthatók a technológiai változásoknak megfelelően. A SZAKKÉPZÉS 4.0 stratégia egyik kiemelt célja a vonzó, minőségi szakképző iskolák létrehozása. Ennek érdekében Miskolcon indult el a megvalósítása az első szakképző iskolákat fejlesztő pilot programnak.

Négy tagintézmény kerül kiemelten is fejlesztésre:

- 1) A Miskolci SZC Kandó Kálmán Informatikai Technikum a 21. századi színvonalú iskolaépületben a régió vezető informatikai iskolájává válhat.
- 2) Miskolci SZC Andrássy Gyula Gépipari Technikum új épületrésszel bővül, amelyben speciális informatikai és gépészeti oktató termek jönnek létre. Az iskolában minőségi sportpályák és közösségi terek is épülnek.
- 3) A Miskolci SZC Szemere Bertalan Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium az ország egyik legnagyobb létszámú iskolája. A panelépület hőszigetelésével és nyílászáróinak cseréjével megújul az iskola külső megjelenése. A fejlesztés során korszerű eszközök kerülnek az autóipari tanműhelybe.
- 4) A Miskolci SZC Szentpáli István Kereskedelmi és Vendéglátó Technikum és Szakképző Iskola az energetikai korszerűsítés mellett új tornateremmel és tanbolttal is gazdagodik.

Továbbá átfogó kollégiumfejlesztési program megvalósítása is tervezett: Karacs Teréz Középiskolai Kollégium fejlesztése; Teleki Kollégium fejlesztése; Miskolci Szakképzési Centrum Szemere Bertalan Technikum Kollégiuma fejlesztése.

- Helyi gazdaságfejlesztési programok

A beavatkozás célja, hogy a városi és várostérségi lakosság szükségleteit egyre nagyobb arányban a térségbeli vállalkozások szolgálhatják ki, növelve a foglalkoztatást és a helyben forgó tőke nagyságát.

A fejlesztések során fontos szempont a vidék által megtermelt vagy előállított nyersanyag városi piacokon, illetve városokban működő vállalkozásoknál való értékesítésének és a szabad munkaerő városokban való elhelyezkedésének ösztönzése.

A rövid ellátási láncok a kevés szereplő révén magasabb profitot biztosítanak a helyi szerelők számára, emellett a szállításból adódó negatív környezeti externáliákat is csökkentik.

A város által működtetett helyi piacok mellett megjelent termelői vásárok, helyi termék boltok és kosárközösség tovább fejlesztendő.

Az beavatkozás célja továbbá az élelmiszeripar területén a bioélelmiszerek, a technológiákon belül a korszerű tiszta technológiák, a fogyasztási cikkek terén a környezetbarát és hosszú élettartamú termékek térnyerésének támogatása a városban és várostérségben. Alacsony képzettségű munkaerőre épülő mezőgazdaság, erdő- és vadgazdálkodás fejlesztése.

Tervezett tevékenységek:

- Feldolgozóipar, helyi termék előállítás fejlesztése
- Helyi értékesítést elősegítő infrastruktúrák kialakítása, fejlesztése és kapcsolódó eszközállomány fejlesztés
- Rövid ellátási láncok kialakítása és fejlesztése
- Helyi gazdaság fejlődését elősegítő marketing tevékenység fokozása

3.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai célokhoz

11. táblázat: Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata

Stratégiai célok	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Egyéb projektek	Akcióterületi projektek
S1: Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások	- A jövő nemzedéke – köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program - Szociális ellátórendszer átfogó fejlesztése - Egészségügyi ellátórendszer komplex fejlesztése - Gyermeknevelést támogató humáninfrastruktúra fejlesztése - Társadalmi felzárkóztatást segítő programcsomag - Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	- Városbiztonság, közbiztonság javítása	- Kulturális infrastruktúra és kreatív ipar fejlesztése - Szabadidős-és sportinfrastruktúra fejlesztési program - Települési civil szerepvállalás és társadalmi vállalkozások erősítése és támogatása - Helyi identitást erősítő programcsomag	- Tetemvár – Bábonyibérc komplex rehabilitációja - Lyukóvölgy komplex rehabilitációja
S2: Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása	- Fenntartható vízgazdálkodás - Fenntartható várostérségi mobilitást biztosító közlekedési infrastruktúra fejlesztése - Környezeti információs rendszer kialakítása	- Út- és kerékpárútfejlesztések - Települési digitális szolgáltatások fejlesztése - Digitális átállás a közösségi és közúti közlekedésben - Digitális feladatszervezés a közszolgáltatásokban - Digitális ügyintézés - Smart grid és smart metering rendszerek fejlesztések	- Városrészi központok funkcionális fejlesztése	- Városi csomópontok integrált fejlesztése

Stratégiai célok	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Egyéb projektek	Akcióterületi projektek
S3: Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció	- Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése - Közszféra épületállományának energetikai korszerűsítése - Vállalkozások épületállományának energetikai korszerűsítése - Fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása	- Települési zöld- és kékinfrastruktúra integrált fejlesztése - Korszerű térségi hulladékgazdálkodás fejlesztése - Körforgásos gazdaságra való átállást segítő programcsomag	- Illegális hulladéklerakás felszámolása - Középpontban a környezetünk! Lakossági szemléletformáló programok	- Belváros-Történelmi Ávas komplex fejlesztése
S4: Modern, versenyképes gazdaság	- K+F+I támogatását biztosító programok		- Barnamezős területek funkcióváltó rehabilitációja - Miskolc Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 - Vállalkozás- és befektetéstámogató programok - Foglalkoztatást elősegítő programcsomag - Helyi szak- és felnőttképzés fejlesztése - Helyi gazdaságfejlesztési programok	- Lillafüred átfogó turisztikai fejlesztése - A Miskolci Egyetem tudásközponti szerepének és KFI potenciáljának erősítése - Északi és Déli befektetési övezet fejlesztése (Ipari parkok, iparterületek fejlesztése)

Forrás: saját szerkesztés

3.5 A fejlesztések ütemezése

3.5.1 Az ütemezés indoklása

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

- megvalósíthatóság, finanszírozás és fenntarthatóság:
 - a megvalósítás becsült időigénye (az egyes beavatkozásokon belül több projekt is megtalálható)
 - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye (a Partnerségi Megállapodás elfogadásának időpontja és a tényleges forráskihelyezés nagyban befolyásolja az ütemezést),
 - a rendelkezésre álló önkormányzati saját erő nagysága
 - a bevonható magánforrások mértéke
 - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága
- indokoltság, szükségesség:
 - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága
 - a fejlesztések egymásra épülése
- hatások:
 - a fejlesztések hatása a város egészére
 - a fejlesztés jelentősége az adott városi funkcióra nézve
 - a fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása

3.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése

Az ütemezés a stratégia készítésekor rendelkezésre álló információk alapján került meghatározásra.

12. táblázat: Beavatkozások/Projektek ütemezése

Beavatkozás/Projekt megnevezése	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kulcsprojektek									
A jövő nemzedéke – köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program									
Szociális ellátórendszer átfogó fejlesztése									
Egészségügyi ellátórendszer komplex fejlesztése									

Gyermeknevelést támogató humáninfrastruktúra fejlesztése									
Társadalmi felzárkóztatást segítő programcsomag									
Fiatalok megtartását segítő lakhatási program									
Fenntartható vízgazdálkodás									
Fenntartható városi mobilitást biztosító közlekedési infrastruktúra fejlesztése									
Környezeti információs rendszer kialakítása									
Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése									
Közfelföldi épületállományának energetikai korszerűsítése									
Vállalkozások épületállományának energetikai korszerűsítése									
Fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása									
K+F+I támogatását biztosító programok									
Hálózatos projektek									
Városbiztonság, közbiztonság javítása									
Út- és kerékpárútfejlesztések									
Települési digitális szolgáltatások fejlesztése									
Digitális átállás a közösségi és közúti közlekedésben									
Digitális feladatszerzés a közszolgáltatásokban									
Digitális ügyintézés									
Smart grid és smart metering rendszerek fejlesztések									
Települési zöld- és kékinfrastruktúra integrált fejlesztése									

Korszerű térségi hulladékgazdálkodás fejlesztése									
Körforgásos gazdaságra való átállást segítő programcsomag									
Egyéb projektek									
Kulturális infrastruktúra és kreatív ipar fejlesztése									
Szabadidős-és sportinfrastruktúra fejlesztési program									
Települési civil szerepvállalás és társadalmi vállalkozások erősítése és támogatása									
Helyi identitást erősítő programcsomag									
Városrészi központok funkcionális fejlesztése									
Illegális hulladéklerakás felszámolása									
Középpontban a környezetünk! Lakossági szemléletformáló programok									
Barnamezős területek funkcióváltó rehabilitációja									
Miskolc Turizmusfejlesztési Stratégia 2030									
Vállalkozás- és befektetéstámogató programok									
Foglalkoztatást elősegítő programcsomag									
Helyi szak- és felnőttképzés fejlesztése									
Helyi gazdaságfejlesztési programok									
Akcióterületi projektek									
Tetemvár – Bábonnyibérc komplex rehabilitációja									

Lyukóvölgy rehabilitációja	komplex								
Városi modális csomópontok integrált fejlesztése									
Belváros-Történelmi komplex fejlesztése	Avas								
Lillafüred átfogó turisztikai fejlesztése									
A Miskolci Egyetem tudásközponti szerepének és KFI potenciáljának erősítése									
Északi és Déli befektetési övezet fejlesztése									

Forrás: saját szerkesztés

A beavatkozások ütemezését befolyásoló tényezők:

Az egyik legfontosabb tényező a fejlesztési források rendelkezésre állása. Az önkormányzati fejlesztések legnagyobb része csak pályázati vagy más külső forrás bevonásával tud megvalósulni. Az önkormányzatnak a fejlesztéseire fordítható saját forrásának mértéke behatárolt, az iparűzési adó mértékétől függ.

A másik fontos tényező a projektek előkészítettsége. Itt a jelenleg még nem előkészített projektek esetében a tervezési, engedélyezési folyamatok hosszú időt vehetnek igénybe (az engedélyezési határidők miatt), emiatt a tervezett ütemezés jelentősen módosulhat, tolódhat.

Harmadik tényező, hogy a projektek egymásra épülnek-e. A stratégiában több projekt van, amely esetlegesen akadályozhatja a másik megvalósulását: pl. a csapadékvízvezető rendszer fejlesztése és az utak, járdák fejlesztése, parkolóhelyek bővítése, kerékpárutak kialakítása. Azon útszakaszok esetében, ahol csapadékvíz elvezetés, út- és járda fejlesztés is megvalósul, ott a kivitelezési munkák ütemezése szükséges, egyrészt, hogy a projektek időben ne akadályozzák egymást, másrészt az egyik kivitelezése a másik projektben ne okozzon pótmunkát.

3.6 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Elérhető és bevonható források számbavétele

Miskolc város gazdasági, pénzügyi helyzetét és a tervezett fejlesztések várható költségigényét figyelembe véve látható, hogy bár több kisebb beavatkozás akár az önkormányzat saját bevételeiből is megvalósítható, azonban a fejlesztések többségének végrehajthatóságát jelentős mértékben befolyásolja a külső – elősorban európai uniós és állami források – elérhetősége. A városnak egy rugalmas finanszírozási tervet kell összeállítani, melyet a változó piaci környezetben folyamatosan aktualizálni és felülvizsgálni szükséges. A bevonható források felkutatása külön feladatként kezelendő, az elérhető európai uniós és hazai támogatások mellett keresni kell azokat beruházásokat segítő

konstrukciókat – zöld hitelek, kötvények, magántőke bevonása, tőkealap létrehozása – melyek segítségével biztosítható a város versenyképessége, élhetősége és ezáltal megtartó ereje.

Miskolc a következő 7-9 éves időszakban alapvetően az alábbi fejlesztési forrásokra építheti az FVS-ben rögzített beavatkozások megvalósítását: európai uniós támogatások (kiegészítve a Klímasemleges Városoknak elérhetővé váló forrásokkal), hazai központi költségvetés által biztosított támogatások, saját forrás, hitel felvétel, kötvény kibocsátás, városi tőkealap létrehozása.

Partnerségi Megállapodás - Operatív Programok

Az **európai uniós** támogatásokat elsődlegesen a 2021-2027 közötti időszak Partnerségi Megállapodásához kapcsolódó operatív programok biztosítják:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)

Miskolc város szempontjából ezek közül a legmeghatározó jelenleg a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz). A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat részére elkülönített 150,345 mrd Ft TOP Plusz forrás terhére Miskolc kiemelt forráskeretben részesül. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Közgyűlése által elfogadott Integrált Területi Program alapján **Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Fenntartható városfejlesztés kiemelt keret lehívására egyedül Miskolc MJV jogosult, a jóváhagyott keret 31,85 mrd Ft.**

Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terve

Az Európai Unió nyújtotta Helyreállítási Alap megadja a lehetőséget arra, hogy a tagállamok a koronavírus okozta járvány következményeit enyhítsék, és újra növekedési pályára állhassanak. Az uniós eszköz főként állami beruházások és reformok felgyorsítását célozza meg. Ehhez igazodva Magyarország elkészítette a Helyreállítási és Alkalmazkodási Tervét, mely a járvány gazdasági és társadalmi hatásaira reagál, emellett a zöld és digitális átállást segíti elő. A terv 9 komponensből áll, a program finanszírozásához szükséges becsült forrásigénye 5760 milliárd forint, mely nagyságrendileg 2700 mrd forint vissza nem térítendő támogatást tartalmaz. A program költségvetésének harmada közlekedésfejlesztést, míg egyhatod része az egészségügy fejlesztését érinti, melyet azonban a 2022-es orosz-ukrán háborús konfliktus miatt kialakult energiastratégiai célkitűzések felülírhatnak. A Terv a stratégia készítésekor még nem került elfogadásra az Európai Bizottság által.

Az ITS hangsúlyosan kezeli a nemzetközi együttműködések erősítését. Ennek egyik eleme lehet a szlovák-magyar határmenti övezet együttműködésének támogatását célzó **INTERREG Slovakia-Hungary és HUSKROUA négyhatármenti programok.**

A támogatásokon felül az Európai Unió többéves költségvetésben és az EU intézményeknél rendelkezésre állnak különböző **pénzügyi eszközök** is: A CPR szerint kohéziós forrásokat használó pénzügyi eszközök megvalósíthatók valamennyi ESB -alap forrásainak igénybevételeivel. A 2014–2020-

as programozási időszak kohéziós szabályozása több különböző lehetőséget biztosított az egyes pénzügyi eszközök végrehajtására: kkv-eszköz, dobozos és egyedi megoldások.

A különböző pénzügyi eszközök jogi alapjának két alapvető forrása:

- CPR 38 (1) cikk – az irányító hatóságok pénzügyi hozzájárulást nyújthatnak a következő pénzügyi eszközökhöz:
 - uniós szinten létrehozott (e. g. H2020, COSME stb.), a Bizottság által közvetlenül vagy közvetve irányított pénzügyi eszközök;
 - nemzeti, regionális, nemzetközi vagy határon átnyúló szinten létrehozott, az irányító hatóság által vagy felelősségi körében irányított pénzügyi eszközök.
- CPR 38 (3) cikk – az irányító hatóság a következő pénzügyi eszközökhöz nyújthat pénzügyi hozzájárulást:
 - a) a Bizottság által meghatározott általános feltételeket teljesítő pénzügyi eszközök = általános feltételeket teljesítő pénzügyi eszközök/pénzügyi késztermékek;
 - b) olyan már meglévő vagy újonnan létrehozott pénzügyi eszközök, amelyeket kimondottan az egyedi célkitűzések elérése érdekében dolgoztak ki = egyedi célkitűzések érdekében kidolgozott eszközök.

EIB /EIF és pénzügyi eszközök

- Az EIB, mint az Európai Unió bankja szorosan együttműködik az EU-intézményekkel és -tagállamokkal az EU-szakpolitikák megvalósítása érdekében, és nagyságrendjét tekintve a legnagyobb multilaterális hitelfelvevő és hitelfolyósító egyidejűleg. Pénzeszközöket és szakértelmet nyújt azokhoz a beruházási projektekhez, amelyek hozzájárulnak az uniós célok megvalósításához.
- Az EIB közvetlenül is hitelez fejlesztési projekteket, ezek minimális összköltsége általában meghaladja a 25 millió EUR-t.

Az Európai Stratégiai Beruházási Alap

- Az Európai Stratégiai Beruházási Alap (a továbbiakban: EFSI) az EIB -csoport és az Európai Bizottság közös kezdeményezése, amelyet azért indítottak, hogy segítsék az Európai Unióban meglévő finanszírozási hiányosságok felszámolását magánforrások stratégiai beruházásokra történő mobilizálása segítségével. Az EFSI-nek mint az Európai Beruházási Terv három pillére egyikének célja további pénzeszközök bevonása.

A Horizon2020 program folytatása, a **Horizon Europe (része az EU Green Deal - Az Európai zöld megállapodás célja: Az első klímasemleges kontinens megteremtése)**, illetve más jelentősebb volumenű programok ugyancsak finanszírozási keretet biztosíthatnak a későbbiekben kidolgozott megyei szintű projekteknek. További lehetséges programok: **URBACT, URBACT Innovative Action, JEREMIE, JASPERS, LIFE, EEA and Norway Grants.**

Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (Connecting Europe Facility, CEF)

Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz célja a transzeurópai hálózatokba történő beruházások felgyorsítása a közlekedési, energetikai és távközlési ágazatokban. A CEF legfontosabb céljai - a növekedés, a munkahelyek és a versenyképesség előmozdítása a célzott infrastrukturális beruházások

révén - lehetővé teszik és megerősítik az ezen ágazatok közötti szinergiákat a nagy teljesítményű, fenntartható és hatékonyan összekapcsolt transzeurópai hálózatok fejlesztésének támogatásával.

Innovációs Alap (Innovation Found)

Az Innovációs Alap a világ egyik legnagyobb finanszírozási programja az innovatív, alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák fejlesztésére, bemutatására.

Klímasemleges Városok

Három magyar város, Miskolc, Pécs és Budapest is bekerült azon 100 település közé, melyek részt vesznek a városok klímasemlegessé és intelligenssé tételét célzó európai uniós kísérleti programban. Az Európai Bizottság csütörtökön tette közzé annak a 100 városnak a listáját, melyek a városok klímasemlegessé és intelligenssé tételét célzó európai uniós kísérleti program szereplői lesznek.

A bizottság döntéskor kiadott közleménye szerint klímasemleges és intelligens városokra azért van szükség, mert az uniós állampolgárok 75 százaléka él városi környezetben. A világ városi térségei a globális energiafogyasztás több mint 65 százalékáért, a szén-dioxid-kibocsátás több mint 70 százalékáért felelősek. Ezért az Európai Unió azt a cél tűzte ki, hogy legyenek olyan kísérleti és innovációs ökoszisztémákként működő városok, melyek segíthetik a többi várost a klímasemlegesség eléréséhez szükséges átállásban 2050-ig.

A kísérleti programban érintett városok esetében 2030-ra szeretnék megvalósítani a program célkitűzéseit. A száz kiválasztott településnek klímasemleges városa vonatkozó terveket kell kidolgozniuk és ezekhez kapcsolódó megállapodásokat kell kötniük.

Az uniós program a 2022-23-as időszakban 360 millió euró (mintegy 133 milliárd forint) keretösszeggel rendelkezik.

REPower Europe

Az Európai Bizottság 2022. májusában jelentett be egy hatalmas keretösszegű támogatási tervet. A 300 milliárd eurós terv mostani ismereteink szerint 4 nagy pillére épülne: energiatakarékosság; orosz fosszilis energiahordozók kiváltása; megújuló fejlesztések felgyorsítása; infrastrukturális beruházások (LNG terminálok, szállítóvezetékek). A „REPower EU” terve a tagállamok számára 2030-ra előírt kötelező energiamegtakarítási célt 9 százalékról 13 százalékra emelné, továbbá 2030-ra 45 százalékra kívánja emelni a zöld energia arányát is, ami az eddigi célkitűzéseknél is sokkal ambiciózusabb.

Az Európai Unió forrásokon túl a városi cégeknek szükséges lenne a megvalósítás során a **hazai források** rendelkezésre állására is. A helyi vállalkozások versenyképességének javításához járulhat hozzá az Irinyi-terv iparstratégiai támogatási program pályázati rendszere, ahol vissza nem térítendő támogatásban részesülhetnek a cégek. A vállalatok kutatás-fejlesztési együttműködési projektjeihez jelentős forrással járulnak hozzá az NKFIH innovációs és kutatási pályázatai is. A Kisfaludy Program pályázatai kiemelten turisztikai szektor szereplőit támogatják, így például az e program részeként elindított Kisfaludy Szálláshelyfejlesztési Konstrukció 2030-ig tartó futamideje alatt összesen 300 milliárd forintos keret teszi lehetővé a szálláshelyek minőségi megújulását, szintlépését.

A helyi foglalkoztatási problémák megoldásában, a kapcsolódó szociális feszültségek orvoslásában a Közfoglalkoztatási program egyes elemei jelentenek megoldást. A városok helyi jelentőségű fejlesztéseit a Modern Városok Program támogatja.

A közösségi szerveződések, a helyi kulturális szereplők programjait támogató EU-s forrásokat jól kiegészítik a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítését és a helyi közösségek támogatását,

megerősítését célzó olyan hazai programok, mint a Nemzeti Együttműködési Alap, a Nemzeti Kulturális Alap, vagy éppen az OFA Nonprofit Kft. pályázatai.

A fentiek mellett a következő támogatási programok figyelemmel kísérése és felhasználása is javasolt a településen:

- HIPA Nemzeti Befektetési Ügynökség támogatásai,
- IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. támogatásai,
- HEPA Magyar Exportfejlesztési Ügynökség Nonprofit Zrt. támogatásai,
- Irinyi-terv iparstratégiai támogatási program (Ipar 4.0),
- Közfoglalkoztatási program,
- Széchenyi Hitelprogram,
- MNB hitelprogram.

Az elérhető támogatási formákat szükséges lenne kiegészíteni egy **városi tőkealap létrehozásával (amennyiben fenntarthatóan működtethető)**, mely mellett működne egy un. Befektetési Bizottság, akik javaslatot tesznek a befektetési alap tulajdonosának (pl. MFB Invest tőkealapkezelője) egy-egy beruházás támogatásáról. Ez alap nemcsak vállalkozói beruházásokat támogathatna, akár segíthetné az iparfejlesztéshez szükséges alpinfrastruktúra kiépítését is. Javasolt ebben az irányban is egyeztetéseket folytatni a kompetens intézményekkel.

ESCO konstrukció

A Nemzeti Energiagazdálkodási Zrt. feladata az energiatudatos működés elősegítése és energiaköltségeinek csökkentése, elősegítve ezzel a nemzeti klímavédelmi, megújuló energetikai és energiahatékonysági célok megvalósulását.

A NEG Zrt., mint az Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. irányítása alatt álló társaság, azzal a céllal került létrehozásra, hogy az energiahatékonyság növelését célzó beruházások minél szélesebb körének megvalósulását elősegítse egyedi, az ügyfelek igényeihez illeszkedő üzleti megoldásokkal.

Ezeknek megfelelően a NEG Zrt. az ipari és agrár energetikai infrastruktúra modernizálásában, a megújuló alapú energiatermelés elterjesztésében, állami és önkormányzati tulajdonban és használatban lévő épületek, eszközök felújításában, és a KKV szektor energiahatékonysági beruházásainak megvalósításában vesz részt. Mindezt egy komplett szolgáltatási csomaggal, valamint olyan kedvező források előteremtésével és a szükséges önrész vagy akár a teljes beruházás ún. ESCO konstrukcióban történő biztosításával kívánják elérni.

Aktorok, meghatározó szereplők

A következő fejezetben azok a szereplők kerülnek azonosításra, melyek a városi beavatkozások, programok megvalósításába bekapcsolódhatnak.

Az EU-s források felhasználása kapcsán a legfőbb aktorok a forrásfelhasználás keretrendszerét kidolgozó és megvalósító minisztériumok, irányító hatóságok, közreműködő szervezetek. A 183/2022. (V.24.) Korm. rendelet alapján a 2021-2027 programozási időszak Operatív Programjainak megvalósításához kijelölt minisztériumok, illetve a kormány európai uniós források felhasználásával kapcsolatos irányító hatósági feladatok ellátására kijelölt tagja az alábbi táblázatban kerülnek bemutatásra:

13. táblázat: Aktorok

	A	B	C	D
	Program	A Kormány európai uniós források felhasználásával kapcsolatos irányító hatósági feladatok ellátására kijelölt tagja által vezetett vagy tevékenységének segítségére kijelölt minisztérium	A Kormány európai uniós források felhasználásával kapcsolatos irányító hatósági feladatok ellátására kijelölt tagja	Közreműködő szervezet
1.	Digitális Megújulás Operatív Program Plusz	Miniszterelnöki Kabinetiroda	Miniszterelnöki Kabinetirodát vezető miniszter	
2.	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz	Miniszterelnökség	területfejlesztési miniszter	
3.	Magyar Hargadálkodási Operatív Program Plusz	Agrárminisztérium	agrárminiszter	kincstár
4.	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz	Miniszterelnökség	területfejlesztési miniszter	
5.	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz	Miniszterelnökség	területfejlesztési miniszter	
6.	Végrehajtás Operatív Program Plusz	Miniszterelnökség	területfejlesztési miniszter	
7.	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz	Miniszterelnökség	területfejlesztési miniszter	kincstár
8.	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz	Miniszterelnökség	területfejlesztési miniszter	
9.	Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap Plusz	Belügyminisztérium	belügyminiszter	
10.	Határigazgatási és Vízügyi Politikai Eszköz Plusz	Belügyminisztérium	belügyminiszter	
11.	Belső Biztonsági Alap Plusz	Belügyminisztérium	belügyminiszter	
12.	Európai Unió Szolidaritási Alapja	az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló, 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendelet 2.cikk (1) bekezdés a) pontja vonatkozásában a Belügyminisztérium, a 2.cikk (1) bekezdés b) pontja vonatkozásában a Miniszterelnökség	az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló, 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendelet 2.cikk (1) bekezdés a) pontja vonatkozásában a belügyminiszter, a 2.cikk (1) bekezdés b) pontja vonatkozásában a területfejlesztési miniszter	

Forrás: Magyar Közlöny

További meghatározó szereplők lehetnek a társfinanszírozás, forrásallokáció, vagy akár későbbi üzemeltetés szempontjából is következő táblázatban feltüntetett szervezetek. A bevonható szereplők 5 meghatározó kategória alapján kerültek csoportosításra

- gazdaságfejlesztést, gazdasági igényeken alapuló humán infrastruktúra, oktatási-nevelési intézményrendszer fejlesztését szolgáló beavatkozások – FVS módszertan alapján prosperáló város
- demográfiai helyzetet javító, esélyegyenlőséget biztosító, a társadalmi és civil szervezeteket segítő beavatkozások – FVS módszertan alapján megtartó város
- város/várostérségi közmű, közlekedési infrastruktúra, közösségi közlekedés fejlesztését célzó beavatkozások – FVS módszertan alapján kiszolgáló város
- zöld átállást célzó beavatkozások
- digitális átállást célzó beavatkozások

14. táblázat: Forrásallokációba bevonható területi szereplők

Prosperáló város	Megtartó város	Kiszolgáló város	Zöld átállást célzó beavatkozások	Digitális átállást célzó beavatkozások
Miskolc MJV Önkormányzata; Önkormányzati tulajdonú intézmények – elsősorban humán infrastruktúra, oktatás-nevelési intézmények fenntartói; Miskolc Holding Zrt.; Miskolci Egyetem; Miskolci Szakképzési Centrum; Miskolci Tankerületi Központ; Kutatóhelyek; BOKIK; Vállalkozások és érdekvédelmi csoportjai	Miskolc MJV Önkormányzata; Miskolc MJV Polgármesteri Hivatal; Önkormányzati tulajdonú intézmények; Miskolc Holding Zrt. és tagvállalatai; Társadalmi vállalkozások; Miskolci Rendőrkapitányság; Miskolci Önkormányzati Rendészet; Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház; Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal; Civil szervezetek; Sportszervezetek; Egyházak	Miskolc MJV Önkormányzata; Miskolc Holding Zrt. és tagvállalatai – elsősorban Miskolci Közlekedési Vállalat Zrt.; Miskolci Hőszolgáltató Kft.; MIVÍZ Kft; Volánbusz Zrt.; MÁV Zrt. Magyar Közút Zrt. NIF Zrt.	Miskolc MJV Önkormányzata; Miskolc Holding Zrt. és tagvállalatai – elsősorban Miskolci Hőszolgáltató Kft.; MIVÍZ Kft. Városgazda Kft.; MiReHu Nonprofit Kft.; Önkormányzati tulajdonú intézmények; Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság	Miskolc MJV Önkormányzata; Miskolc MJV Polgármesteri Hivatal; Önkormányzati tulajdonú intézmények; Miskolc Holding Zrt. és tagvállalatai; Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal; Klaszterek; Vállalkozások

Forrás: saját szerkesztés

A 2021-2027-es programozási időszakban a megyei integrált területi programok része az új ERFA rendelet 11. cikk fenntartható városfejlesztés intézkedése, azaz ez az eszköz most nem egy, a megyei prioritástól független intézkedéscsomagként jelenik meg a TOP Pluszban, hanem a megye eredményeit nagyban befolyásoló beavatkozás-sorozatként. A tervezéséhez így **Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat** is inputot szolgáltatott a város számára, illetve a városnak is tekintettel kell lennie a stratégiája megvalósításának egy részét finanszírozó TOP Plusz megye felé megfogalmazott elvárásaira, ezért a továbbiakban is folyamatos egyeztetés szükséges a Felek között.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Előzetes Integrált Területi Programja három olyan beavatkozási területet nevesít, amelyek közvetlenül és közvetetten is hatással lesznek Miskolc város gazdasági-társadalmi fejlődésére és lehetőségeire:

- a TOP_Plusz-1.1.2-21 „4 és 5 számjegyű utak fejlesztése” című felhívás keretében a Magyar Közút Nonprofit Zrt. jogosult támogatási kérelem benyújtására. A tervezett infrastrukturális beruházások érintenek olyan útszakaszokat, amelyek Miskolc szempontjából is relevánsak, mivel a kapcsolódó agglomerációban is megvalósításra kerülnek. Elkülönített forráskeret: 18,293 mrd forint.
- a TOP_Plusz-3.1.1-21 „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” című felhívás keretében a megye a Kormányhivatallal konzorciumban 6,538 milliárd forintot tud a megyei paktum tevékenységeire fordítani, ami a helyi vállalkozói szféra versenyképességét és a foglalkoztatási szintet egyaránt növeli – ez különösen annak fényében fontos, hogy Miskolc önálló foglalkoztatási paktum projektet nem tud megvalósítani a 2021-2027 közötti időszakban, tehát a megyei paktum területi hatálya kiterjed a megyei jogú városra is;
- a TOP_Plusz-3.1.3-21 „Helyi humán fejlesztések” című felhívás keretében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat 2,513 milliárd forint forrással rendelkezik, amely kulturális, közösségfejlesztési, szociális, egészségügyi és esélyteremtő programok megvalósítására, valamint a megyei identitás erősítésére allokálható;
- A TOP Plusz 1.1.4. „Aktív turizmus fejlesztése” című felhívás 5,096 milliárd forint elkülönített kerettel rendelkezik, a TOP Plusz stratégia készítésekor hatályos verziója szerint Miskolc, mint konzorcium partner is bekapcsolódhat a megvalósításba, melynek fő célja az aktív turisztikai hálózatok fejlesztése, egy-egy térség komplex aktív turisztikai fejlesztése, országos jelentőségű, egyedi aktív- és ökoturisztikai fejlesztések.

Egyéb kötöttségek és lehetőségek

A projektek finanszírozását számos további, a fenti kategóriákba esetleg nem besorolható egyéb lehetőség teheti könnyebbé vagy gördíthet akadályt a jövőben tervezett fejlesztések finanszírozása elé. Jelenleg egy-egy település sikeres befektetésösztönzési tevékenysége eredményeképpen tudja növelni a saját bevételeit, azonban a város életére jelentősebb befolyással bíró vállalkozások megtelepedéséhez mindenképp kormányzati segítség szükséges. A hivatali rendszer átalakításával, a közszolgáltatásokat végző vállalatok működésének racionalizálásával folyamatosan érhetőek el megtakarítások, de ezek jellemzően a működési hiányok pótlására szolgálnak, fejlesztési forrásként nem azonosíthatók. A hitelfelvételi lehetőségek bővülése jelenthet átmeneti finanszírozási megoldást, azonban ezek elérhetősége is nagymértékben függ majd a piaci környezettől.

A COVID-19 járvány különösképpen megmutatta, hogy számos olyan tényező lehet egy település életében, finanszírozásában, melyek hatásai előre nehezen prognosztizálhatók, azonban fontos, hogy ezek is figyelembe legyenek véve, amikor a közép- és hosszú távú finanszírozási tervek összeállításra kerülnek. A jelenleg is zajló gazdasági és társadalmi folyamatok eredményeképpen az alábbi tényezőkkel kell számolni, melyek csökkenthetik egy település forrásbevonási és forráselosztási képességét:

- Kiszámíthatatlan világ gazdasági környezet.

- Az európai gazdaság jelentős visszaesése.
- Tartósan magas infláció.
- Folyamatosan emelkedő építőipari árak.
- Magas energiaárak.
- Az önkormányzatok kikerülnek a „kedvezményes rezsirendszerből”
- Beruházási és fejlesztési célú állami támogatások felülvizsgálata, leállítása.
- Adóbevételek átstrukturálása révén kevesebb saját bevétellel gazdálkodhat az önkormányzat.
- Meglévő saját bevételek csökkennek, elsősorban az iparűzési adóbevétel visszaesése (pl. egy-egy nagyobb vállalat termelés leállítása, telephely felszámolása miatt.)
- Jelentősen elhúzódik az EU-s forrásokhoz való hozzáférés biztosítása.

A megnövekedett energiaköltségek fedezete, az infláció hatására az igénybe vett szolgáltatások folyamatosan növekvő díja, az elmaradó adóbevételek csak a közszolgáltatásoktól való elvonással és a tervezett saját erős beruházások elhalasztásával gazdálkodható ki. Ez már a tervezési – akár előfinanszírozott – szakaszban is jelentős időbeli csúszásokat eredményezhet és ellehetetleníti a projektek ütemezett megvalósítását.

Miskolc városa a beavatkozások azonosítását széles körű partnerség keretében valósította meg, bevonva azokat a területi szereplőket is, akik a település fejlődése szempontjából meghatározók és olyan fejlesztéseket valósíthatnak meg a következő időszakban, ami hozzájárul a város megtartó erejének és prosperitásának növeléséhez. A projekt finanszírozási tervének összeállításakor jelen fejezet elején számba vettük azokat a bevonható forrásokat, melyek a város, illetve a városban működő szervezetek számára mostani információk alapján elérhetőek. Fontos hangsúlyozni, hogy a gyorsan változó piaci környezetben folyamatosan figyelni kell az elérhető forrásokat, felkutatni az újabb lehetőségeket, amik akár egy adott veszélyhelyzetre vagy egy környezeti, gazdasági kihívásra reagálnak. Egy-egy komplexebb projekt nem csak egy forrásból finanszírozható, ezért is szükséges a megfelelő forrás összetétel.

Az ITS-ben szereplő projektlista nem egy végleges lista, folyamatosan aktualizálni szükséges, a meglévő projektek esetében változhatnak a paraméterek, hangsúlyok, továbbá természetes folyamat, hogy új projektötletek, projektigények merülnek fel, melyek adott időszakban akár elsődleges prioritást is élvezhetnek.

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a *tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve* táblázat mutatja be. Az összegek rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

A város által meghatározott célok elérése nem csak az Önkormányzat és a közsféra érdeke, hanem a városban élőké, az ottani munkavállalóké és az ott működő vállalkozásoké is. Ezért kiemelkedő

fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánszféra fejlesztésekbe való bevonása is. Ezért már a tervezés szakaszában a civil szervezetek és a város jelentős vállalkozásainak megkeresése is megtörtént, hogy javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerében és projektjeik megjelenjenek a stratégiában.

A magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. Jelenleg is tapasztalható, hogy az építőipart különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez, vagy pályázati önerőhöz jutás feltételei is romlottak. A város a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint, hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

Az indikatív források becsült értékek, a beavatkozásokon belüli egyes projektek kidolgozása és megvalósítása során pontosíthatók ezek a tervezett összegek. A *tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve* táblázatban az alábbi finanszírozási forrás megjelölések kerültek feltüntetésre:

- **vissza nem térítendő támogatások (VNT):** Operatív Programok (pl. TOP Plusz, EFOP Plusz, KEHOP Plusz, GINOP Plusz stb.), Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv (RRF) támogatási konstrukciója
- **visszatérítendő támogatások (VT):** kedvezményes hitel konstrukciók, kötvény, Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv (RRF) hitel konstrukciója, zöld finanszírozások
- **Hazai forrás:** központi költségvetés által biztosított támogatások (pl. MVP)
- **Saját forrás:** önkormányzati saját forrás
- **Magántőke bevonása, egyéb finanszírozás (MF):** piaci befektető bevonása, egyéb ágazati konstrukciók (pl. ESCO energetikai fejlesztések)

15. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt /beavatkozás	Projekt/beavatkozás megnevezése	Indikatív forrás (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Fő beavatkozások/ kulcsprojektek	A jövő nemzedéke – köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	4 000	VNT, hazai forrás saját forrás
	Szociális ellátórendszer átfogó fejlesztése	5 000	VNT, hazai forrás saját forrás
	Egészségügyi ellátórendszer komplex fejlesztése	40 000	VNT, hazai forrás, saját forrás, MF - ESCO fin.
	Gyermekevelést támogató humáninfrastruktúra fejlesztése	5 000	VNT, hazai forrás saját forrás
	Társadalmi felzárkóztatást segítő programcsomag	5 000	VNT, hazai forrás saját forrás
	Fiatalkor megtartását segítő lakhatási program	3 000	VNT, VT, saját forrás

	Fenntartható vízgazdálkodás	12 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás
	Fenntartható várostérségi mobilitást biztosító közlekedési infrastruktúra fejlesztése	15 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás
	Környezeti információs rendszer kialakítása	1 000	VNT, saját forrás
	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	12 800	VNT, VT hazai forrás
	Közfelfűtési épületállományának energetikai korszerűsítése	5 000	VNT, hazai forrás, saját forrás, MF - ESCO fin.
	Vállalkozások épületállományának energetikai korszerűsítése	6 000	VNT, VT, hazai forrás MF - ESCO fin.
	Fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása	30 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás, MF - ESCO fin.
	K+F+I támogatását biztosító programok	3 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás, MF
Hálózatos beavatkozások/ projektek	Városbiztonság, közbiztonság javítása	2 000	VNT, hazai forrás saját forrás
	Út- és kerékpárútfejlesztések	30 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás
	Települési digitális szolgáltatások fejlesztése	500	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás
	Digitális átállás a közösségi és közúti közlekedésben	6 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás
	Digitális feladatszervezés a közszolgáltatásokban	1 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás
	Digitális ügyintézés	1 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás
	Smart grid és smart metering rendszerek fejlesztések	12 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás, MF
	Települési zöld- és kékinfrastruktúra integrált fejlesztése	3 500	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás
	Korszerű térségi hulladékgazdálkodás fejlesztése	5 000	VNT, VT, hazai forrás, MF
	Körforgásos gazdaságra való átállást segítő programcsomag	2 000	VNT, VT, hazai forrás, MF
	Kulturális infrastruktúra és kreatív ipar fejlesztése	8 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás
	Szabadidős-és sportinfrastruktúra fejlesztési program	20 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás, MF
	Települési civil szerepvállalás és társadalmi vállalkozások erősítése és támogatása	500	VNT, hazai forrás saját forrás
	Helyi identitást erősítő programcsomag	500	VNT, hazai forrás saját forrás
	Városrészi központok funkcionális fejlesztése	3 000	VNT, hazai forrás

Egyéb beavatkozások/ projektek			saját forrás
	Illegális hulladéklerakás felszámolása	500	VNT, hazai forrás saját forrás
	Középpontban a környezetünk! Lakossági szemléletformáló programok	500	VNT, hazai forrás saját forrás
	Barnamezős területek funkcióváltó rehabilitációja	2 000	VNT, VT, hazai forrás, MF
	Miskolc Turizmusfejlesztési Stratégia 2030	8 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás, MF
	Vállalkozás- és befektetéstámogató programok	1 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás, MF
	Foglalkoztatást elősegítő programcsomag	4 000	VNT, hazai forrás saját forrás
	Helyi szak- és felnőttképzés fejlesztése	7 000	VNT, VT, hazai forrás, MF
	Helyi gazdaságfejlesztési programok	1 000	VNT, VT, hazai forrás
Akcióterületi projektek	Tetemvár – Bábonyiérc komplex rehabilitációja	350	VNT, saját forrás
	Lyukóvölgy komplex rehabilitációja	650	VNT, saját forrás
	Városi modális csomópontok integrált fejlesztése	30 000	VNT, VT, hazai forrás, MF
	Belváros-Történelmi Avas komplex fejlesztése	10 000	VNT, hazai forrás saját forrás
	Lillafüred átfogó turisztikai fejlesztése	6 000	VNT, hazai forrás saját forrás
	A Miskolci Egyetem tudásközponti szerepének és KFI potenciáljának erősítése	10 000	VNT, VT, hazai forrás, MF
	Északi és Déli befektetési övezet fejlesztése (Ipari parkok, iparterületek fejlesztése)	40 000	VNT, VT, hazai forrás, saját forrás, MF

Forrás: saját szerkesztés

16. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve - összesített

Beavatkozás/projekt típusa	Tervezett forrás mértéke (millió Ft)
Fő beavatkozások/Kulcsprojektek	146 800 000
Hálózatos beavatkozások/projektek	63 000 000
Egyéb beavatkozások/projektek	56 000 000
Akcióterületi projektek	97 000 000
Mindösszesen	362 800 000

Forrás: Saját szerkesztés

4 Antiszegregációs program

4.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2021-2028 időszakra vonatkozóan Helyi Esélyegyenlőségi Programban (továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. Az Önkormányzata elkötelezett a leszakadó városrészek felzárkóztatásában, az ott élő lakosság integrációjának elősegítésében és ehhez kötődően életkörülményeinek hatékony javításában. Ennek érdekében a leszakadó városrészek integrációja elősegítése céljából 2020. februárban munkacsoport jött létre, hogy feltárja, elemezze e városrészeket és akcióttervet dolgozzon ki a sikeres integrációs folyamatok lépéseinek meghatározására.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján szegregátumként azon egybefüggő, körül határolható területek kerültek meghatározásra, ahol legalább 50 fő népességet alapul véve, a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35% feletti.

Miskolc esetében 21 belterületi és 10 külterületi szegregátumot azonosítottak. A városban a 2011-es népszámláláskor 8565 fő élt 35%-os szegregációs mutató fölötti jellemzőkkel bíró területen, a legnagyobb lélekszámú szegregátum Lyukóvölgy volt (1714 fő) külterületen, a belterület szegregátumok közül a Vasgyár számított a legnagyobbknak (1120 fő).

17. Táblázat: KSH szerinti szegregátumok Miskolcon (2011-es népszámlálási adatok alapján)

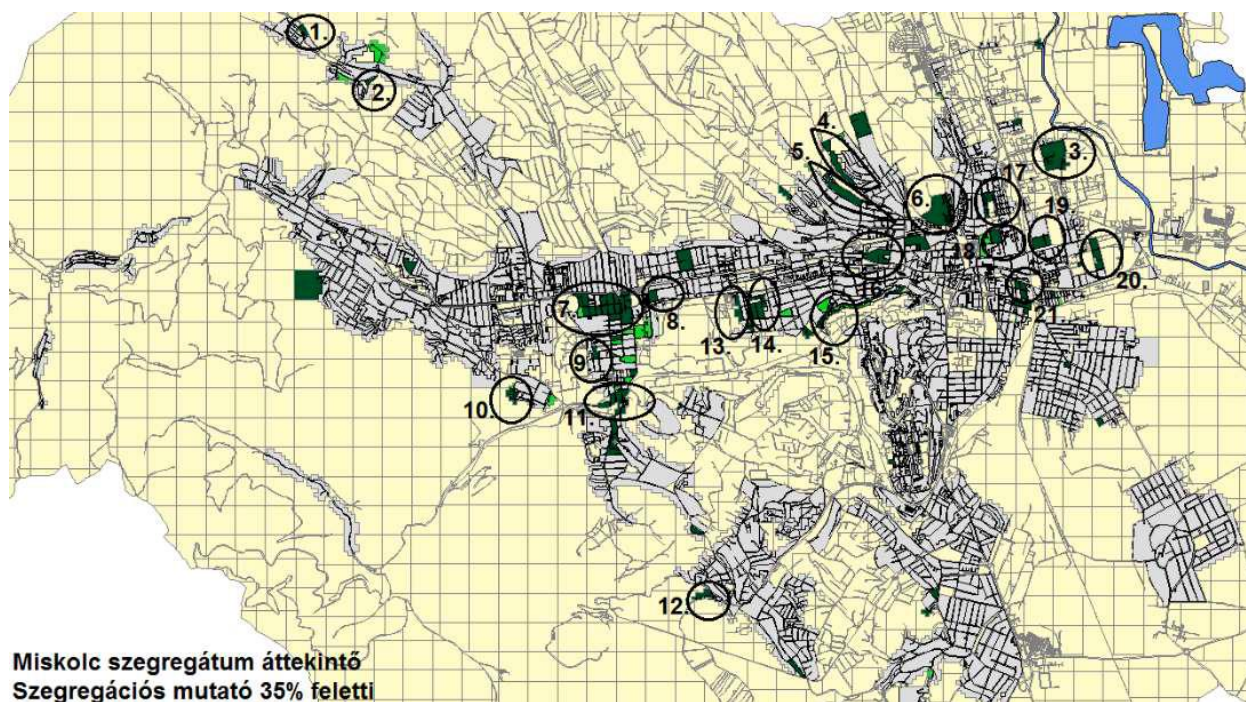
Ssz	Terület	Lakónépesség száma (fő)
Belterületi szegregátum:		
1.	Honszerző u. - Erdő sor - névtelen u. - Akna u.	74
2.	Debreceni M. tér és a Bollóalj u. közötti háromszög alakú terület	60
3.	Sajószigeti u. - Vikend telep a Sajórajáró út vonaláig - névtelen u. - Zsigmondy V. u.	136
4.	belterületi határ - Galagonyás sor nyugati oldala a Borostyán utcáig	147
5.	Báboniyibérc Új telep mindkét oldala - Báboniyibérc sor - Báboniyibérc Felső sor - Tinódi u. - Feszty Á. u	449
6.	belterületi határ - Tetemvár középsor - Tetemvár alsó sor - Arany J. tér - Laborfalvi R. u. - Temető u. – földút	414
7.	Andrássy u. - Harmadik u. - Fürdő u. - Mányoki Á. u. - Ballagi K. u. - Alsószinva u. - Kabar u. - Tizenegyedik u. - Tizedik u. - Vasgyári újtelep - DVTK stadion - Andrássy u. - Kilencedik u. - Vasgyári újtelep - Hetedik u.	1120

8.	Kabók L. u. - Kalapács u. - Szinva folyó - Vasgyári út	130
9.	Irma u. - Kerpely A. u. - Pléh S. u. - Mester u. - Glanzer M. u.	77
10.	Verseny u. mindkét oldala a Csákány utcától - Cinka P. u. páros oldala - belterületi határ	79
11.	Gózon L. u. - vasút - Puskin u. mindkét oldala a Láditelepi útig - vasút - névtelen u.	292
12.	Várhegy u. északi oldala	59
13.	Gábor Á. u. nyugati oldala	58
14.	Kalló u. - Ernye bán u. - Békeszálló telep - névtelen utca - Csillag u. - Szövő u. - Tímár M. u	239
15.	Domb u. - Avasalja u. - Csonka sor - Nagy Avas csonka sor - Teleki sor - Danyi völgy - Tóth sor	123
16.	Kis - Hunyad u. páratlan oldala - Dayka G. u. - Hunyadi J. u. - Ilona u.	312
17.	Álmos u. - Kassai u. - Zombori u. - Huszár u.	145
18.	Szeles u. - Hatvanötösök útja - Szendrei J. u. - Bethlen G. u.	186
19.	Kruspér I. u. - Vásártéri u. - József A. u. - Besenyői u.	163
20.	József A. u. - Szondy Gy. u. - Tüzér u. - Buzogány u	275
21.	Hadirokkantak útja - Lenke u. - Vörösmarty M. u. - Gizella u. - Bors vezér u. - Sarolta u.	219
Külterületi szegregátum:		
22.	Annabánya	196
23.	Bodótető	118
24.	Bábonybérc	118
25.	Csermőke	144
26.	Erenyővölgy	410
27.	Lyukóbánya	767
28.	Lyukóvölgy	1714
29.	Muszkástelep	132
30.	Vargaoldal	52
31.	Őzugró	191

Forrás: KSH

Belterületi szegregátumok városon belüli elhelyezkedését az alábbi térkép mutatja.

2. térkép: Szegregátumok elhelyezkedése Miskolc belterületén

Forrás: KSH

A KSH meghatározása alapján a 30-34% közötti szegregációs mutatóval rendelkező helyek veszélyeztetett területnek számítanak. Miskolc területén 30% feletti szegregációs mutatóval rendelkezik további 10 szegregátum, amelyből 7 belterületen és 3 külterületen helyezkedik el. A legnagyobb lélekszámú ezek közül, a külterületen található Középruzsin (207 fő) volt.

Összesen szegregációval veszélyeztetett területen a városban 964 fő élt 2011-ben.

18. Táblázat: Szegregációval veszélyeztetett területek Miskolcon

Ssz	Terület	Lakónépesség száma (fő)
1.	Kőpad u. mindkét oldala	85
2.	Alsószinva u- Vasgyár út- Ógyár tér – Fürdő u. -Sás u. -Sétány u. – Vasgyári út	55
3.	Topiczer J u. – Ballagi K u. - Ima u. – Kabar u.	101
4.	Mester u. – Gózon L. u. - Jászai M u. - Mester u. - Kabar u.	74
5.	Téglagyári u. – Gózon L. u- Örös u. – Técsey F. u- Jedlik Á- Magyar u.	56
6.	Csákány u. – Cinka P. u - belterületi határ – Verseny u.	82
7.	Dobó I. u – Barcsay Á. u .Szövő u. – Bercsényi M. u.	117
8.	Dimitrovhegy (külterület)	133

9.	Kiskőbánya (külsőterület)	54
10.	Középruzsin (külsőterület)	207

Forrás: KSH

A szegregátumok, illetve a szegregációval veszélyeztetett területek bemutatása megtörtént 2014-ben az előző ITS elkészítésekor, mivel azóta nem áll rendelkezésre újabb népszámlálási adat, így jelenleg is ez a lehatárolás van érvényben.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2021-2028 időszakra vonatkozóan Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. Az Önkormányzat elkötelezett a leszakadó városrészek felzárkóztatásában, az ott élő lakosság integrációjának elősegítésében és ehhez kötődően életkörülményeinek hatékony javításában. Ennek érdekében a leszakadó városrészek integrációja elősegítése céljából 2020. februárban munkacsoport jött létre, hogy feltárja, elemezze e városrészeket és akciótervet dolgozzon ki a sikeres integrációs folyamatok lépéseinek meghatározására.

A Munkacsoport az elvégzett empirikus kutatás eredményeként, a friss adatokat figyelembe véve 2021-ben az 16. alábbi táblázat szerinti, leszakadó városrészt határolt le. A változások okai között az egyes területek egybefüggővé válása, egyes területek megszűnése, felszámolása áll; továbbá új leszakadó szlömösödő városrészek is kialakultak az elmúlt időszakban.

19. Táblázat: A Munkacsoport által definiált leszakadó városrészek felsorolása lehatárolással

Leszakadó városrészek a területi egybefüggőségek figyelembevételével	Lehatárolás a 2011-es adatokban szereplő megnevezések szerint (szegregációs mutató értéke 35% feletti)
1. Erenyővölgy	Erenyővölgy
2. Lyukóvölgy	Lyukóvölgy és Lyukóbánya
3. Annabánya	Annabánya
4. Őzugró	Őzugró
5. Vasgyár	Vasgyár (Andrássy u.-Harmadik u. - Fürdő u. - Mátyási Á. U. - Ballagi K. u. - Alsószinva u. - Kabar u. - Tizenegyedik u. - Tizedik u. - Vasgyári újtelep - DVTK stadion - Andrássy u. - Kilencedik u. - Vasgyári újtelep - Hetedik u.)
6. Bodótető	Bodótető
7. Rózsás dűlő	Új szegregátum a Tesco felett!!
8. Galagonyás sor	Belterületi határ - Galagonyás sor nyugati oldala a Borostyán utcáig
9. Bábonyibérc	Bábonyibérc Új telep mindkét oldala - Bábonyi bérc sor - Bábonyibérc Felső sor - Tinódi u. - Fesztly Á. u.
10. Avasalja	Domb u. - Avasalja u. - Csonka sor - Nagy Avas csonka sor - Teleki sor - Danyi völgy - Tóth sor

11. Csermőkei út	Csermőke
	Muszkástelep (Külterület)
	Vargaoldal
12. Csermőke dűlő	Új szegregátum a Csermőkei út felett!!
13. Tetemvár	Belterületi határ - Tetemvár középsor - Tetemvár alsósor - Arany J. tér - Laborfalvi R. u. - Temető u. – földút
14. Gizella út	Hadirokkantak útja - Lenke u. - Vörösmarty M. u. - Gizella u. - Bors vezér u. - Sarolta u.
15. Szondy utca	József A. u. - Szondy Gy. u. - Tüzér u. - Buzogány u.
16. Sajószigeti út	Sajószigeti u. - Víkend telep a Sajórajáró út vonaláig - névtelen u. - Zsigmondy V. u.

Forrás: Miskolc Megyei Jogú Város: Munkacsoport a leszakadó városrészek integrációjának elősegítésére, 2020-2021.

A táblázatban szürkével kiemelésre kerültek azok városrészek, ahol a kutatás szerint a legutóbbi népszámlálási adatokhoz képest erőteljes népesség növekedés volt megfigyelhető.

A Munkacsoport által definiált 16 leszakadó városrészben élő bejelentett lakosok létszáma a becslést alapján mintegy 7 000 fő, a bejelentett lakhellyel nem rendelkezők (hajléktalanok, félhajléktalanok) becslést számával együtt a valós létszám mintegy 10 000 főre tehető.

Jelen dokumentumban a Leszakadó Városrészek Munkacsoport által feltárt kutatás eredményeire alapozva a 16 leszakadó városrészből 13 szegregátum helyzetilemzését tudtuk elvégezni, amely a 2011-es adatokhoz képest frissebb képet mutat ezekről a területekről.

A Munkacsoport felmérése a területeken dolgozó szakemberek, civil szervezetek, intézmények tapasztalataira, továbbá becslést adatokra épített. A Leszakadó Városrészek Munkacsoport által lehatárolt területekre vonatkozó adatokat a 2022-es népszámlálás alapján lehetséges megerősíteni, és ezt követően a város antiszegregációs tervének felülvizsgálata is meg fog történni. A felülvizsgálat során a területenként meghatározott beavatkozások is kiterjesztendők.

4.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

1. szegregátum: Víkend telep

Sajószigeti u. - Víkend telep- Névtelen u. - Zsigmond Vilmos u. által lehatárolt terület.

A városrész népessége 140 fő, a lakosok 60%-a él mélyszegénységben, 40%-ra becsülhető a romák aránya. A 0-3 év közötti gyerekek 70%-, a 3-6 év között 60%-a, a tanköteles korú gyerekek 40%-a veszélyeztetett.

Az iskola csak tömegközlekedéssel érhető el, viszont a megálló messze van a lakóhelyektől. Az aktív korú lakosok foglalkoztatása alacsony, kb. 10%-os. Egészségügyi szolgáltatás nem érhető el a városrészben. A családok kis alapterületű, alacsony komfortfokozatú lakásokban élnek, jellemző a rossz állapotú zártkerti ingatlanok lakhatási célú használata.

20. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
A szegregátumot célszerű felszámolni, a területnek új funkciót kell adni (kereskedelmi-, vállalozási hasznosítás).		X		
Továbbra is segíteni kell az itt élők munkaerőpiaci integrációját (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).				X
Támogatni kell az itt élők társadalmi befogadását közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).		X		
Támogatni kell a szociális alapú bölcsődei elhelyezést.			X	

Forrás: saját szerkesztés

2. szegregátum: Szondy György u

Üteg u. - Szondy György u. - Tüzér u. - Szekerész u. - Baross Gábor út - Szekerész u. által lehatárolt terület.

A városrész népessége 275 fő, a lakosok 80%-a él mélyszegénységben, 80%-ra becsülhető a romák aránya. Mind a 0-3 év közötti gyerekek, a 3-6 év közötti és a tanköteles korú gyerekek veszélyeztetettségének aránya 90%-ra tehető. Az aktív korú lakosság 60%-a dolgozik alkalmi munkákból, segédmunkákból, szakmunkákból. A családok kis alapterületű, alacsony komfortfokozatú lakásokban élnek, jellemző a rossz állapotú ingatlanok lakhatási célú használata.

A lakosság egy része az elmúlt években vidékre, vagy a város külterületi szegregátumaiba vándorolt, kis részük kapott cserelakást.

21. táblázat. Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
Célszerű a szegregátum felszámolását folytatni, a terület kereskedelmi, logisztikai célra hasznosítható.			X	
Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).			X	
Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).		X		
A közlekedési csomópont környékén a kereskedelmi, vállalozási övezet jelleg erősítése.		X		
Továbbra is támogatni kell a szociális alapú bölcsődei elhelyezést.			X	

Forrás: saját szerkesztés

3. szegregátum: Álmos utca

A Telep felszámolódott, a lakosság vidékre, vagy a város külterületi szegregátumaiba vándorolt, kis részük kapott cserelakást.

4. szegregátum: Hadirokkantak útja

Hadirokkantak útja - Lenke u. - Bors vezér u. - Sarolta u. által határolt terület.

A Munkacsoport lehatárolásában Gizella utcaként szerepel, a szegregátum részben felszámolódott.

Jelenleg a lakosságszám 40 fő, mélyszegénységen él 90%-uk. A 0-3 éves közötti gyerekek 90%-a, a 3-6 éves közötti gyerekek 57%-a veszélyeztetett. Az oktatás minősége nem megfelelő, a problémás tanulók magántanulói státuszba kerülnek. Az aktív korú lakosok 20%-a rendelkezik munkahellyel, általánosságban segédmunkát végeznek. Egészségügyi ellátás, iskola elérhető a szegregátum közelében.

A területen már kevés önkormányzat szociális bérlakás van. Az ide tartozó Gizella utcán pl. 2 bérbe adott, 1 üres, Sarolta utcán 1 bérbe adott. Egyéb önkormányzati lakás a területen nincs. Az elmúlt időszakban az önkormányzat több lakást is értékesített ezen a területen. Az önkormányzat felújítást egyelőre nem tervez.

22. táblázat Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
A területen a szegregáció felszámolandó.			X	
Az önkormányzati tulajdonú épületek felújítása és más funkciójú hasznosítása.			X	
Az itt található szociális bérlakás állományt az önkormányzat nem kívánja fenntartani. Az épületeket – felújítás után – más funkcióban indokolt hasznosítani.	X			
Deszegregációs célú, az itt élők lépcsőzetes integrációját segítő foglalkoztatási programok indítása.			X	
Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).			X	
Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).		X		
A közlekedési csomópont környékén a kereskedelmi, vállalatközi övezet jelleg erősítése.			X	

Forrás: saját szerkesztés

5. szegregátum: Tetemvár

Tetemvár felsősor - Tetemvár középsor - Tetemvár alsósor - Arany János tér nyugati része - Petőfi Sándor tér északi része

A Tetemvár a harmadik legnagyobb lakosságszámú (500 fő) szegregátum, a belvároshoz közeli elhelyezkedés okán sürgős beavatkozásra van szükség a lakosság és terület felzárkóztatása érdekében.

A lakosok kb. 40%-a él mélyszegénységben, 90%-a roma származású. A lakosság száma növekvő tendenciát mutat. A 0-3 év közötti gyerekek 67%-a, 3-6 év közöttiek 25%-a, a tanköteles korú gyerekek 50%-a veszélyeztetett. Az iskolából való kimaradás aránya magas, kb. 85%-os. Az iskolázottság alacsony, az inaktív népesség aránya magas. A lakosság kb. 20%-a rendelkezik munkával.

A városrész területén borospincék találhatóak, az infrastrukturális fejlesztése a domborzati viszonyok és alépítettség miatt nehezen kivitelezhető. A lakásoknak több mint a fele komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás, a lakások egyharmada egyszobás. A házakban több generáció él, a szennyvíz rendszer nincs kiépítve, vezetékes víz, központi gázfűtés nincs, az utak állapota rossz. Szemétszállítás kiterjed a területre, de sokan nem fizetik a díjat, így a szegregátumban a lerombolt, elhagyott ingatlanokon felhalmozódott a hulladék, háztartási szemét, amelynek következményeként a patkányok, rágcsálók elszaporodtak.

Az iskolák nem szegregáltak, de az iskolán belül jelen vannak szegregált osztályok. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Közösségi Háza nyújt különböző szolgáltatásokat a szociális problémák enyhítésére pl. mosás, tisztálkodási lehetőség, szociális ügyintézés.

A területen az önkormányzatnak összesen 2 üres lakása van (Tetemvár 184. szám 100%-os önkormányzati tulajdon, valamint a Tetemvár 138. számú épületben 1 db, 28 m²-es szociális lakás (itt az önkormányzati tulajdoni hányad csak 33%).

23. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
Lakhatásra alkalmatlan ingatlanokat fel kell számolni.		X		
Javítani kell a terület fizikai infrastruktúrájának színvonalát (utak, közművek fejlesztése).		X		
El kell indítani az itt élők lépcsőzetes integrációját.		X		
Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).		X		
Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).		X		
Szociális alapú bölcsődei elhelyezés biztosítása.		X		
Hátrányos helyzetű gyerekek óvodai ellátás biztosítása			X	

Forrás: saját szerkesztés

6. szegregátum: Bábonymbérc, Új telep

Bábonymbérc, a belvároshoz közeli, attól Észak-nyugatra elterülő, kertvárosi terület.

A városrész dombos, a dombok között a Pece-patak különböző ágai folynak. Bábonymbérc lakossága 450 fő, vegyesen élnek roma (80%) és nem roma származásúak, egyszerű, szegényes körülmények között. Jellemző a többgenerációs családmódel, ahol nagycsaládonként sok a kisgyermek és nagy a munkanélküliség.

A családok komfort nélküli, félkomfortos ingatlanokban élnek. A tartós munkanélküliség egyre magasabb, a foglalkoztatottak alacsony presztízsű munkát végeznek. A becslések szerint az aktív korúak kb. 40%-ának van munkája, a családok 15%-ánál egyáltalán nincs kereső aktív korú tagja.

A gyerekek kb. 70%-a veszélyeztetett. Az iskolás korú gyermekek jellemzően nem a közeli közoktatási intézménybe járnak, a tömegközlekedést - bérlet hiányában - sok család nem veszi igénybe, így nagy távolságokat kell gyalogosan bejárniuk.

A telep egész területén rendelkezésre áll a gáz és villany-szolgáltatás, de csak néhány család esetében történt meg a bevezetés. Ez főként a nem-roma családok által lakott ingatlanokra jellemző. A legtöbb család a közkútról hordja a vizet. A településrészen hiányos burkolatú, kátyús utak, földutak, vagy zúzalék kővel feltöltött utak találhatóak. Mivel a csatornahálózat nincs kiépítve, ezért a lakók a szennyvizet az udvarra és a közterületre (járdára, utcára) engedik. A szemétszállítás biztosított, de a díj fizetés hiányában az udvarokon halmozódik fel a szemét, a patkányok elszaporodtak.

A lakosok gyakran nem rendelkeznek lakcím kártyával, így elesnek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménytől, továbbá a szociális védőháló sem elérhető. Az alkohol és droghasználat különösen a fiatalok körében elterjedt.

A területen lakás célú önkormányzati ingatlan nincs. Itt is az a jellemző, hogy a földterület önkormányzati tulajdon, de a felépítmény másnak a tulajdonában van. Összesen 10 beépítetlen területe van az önkormányzatnak (kis alapterületű udvarok, ahonnan az idegen tulajdonú felépítmény már nagy részben elbontásra került. A szegregátum felszámolása és a MÉSZ szerinti parkosítás akadálya, hogy nagyon sokan laknak itt saját tulajdonú, leromlott állapotú lakásokban.

24. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
A szegregátumot fel kell számolni, a területet parkosítani kell.		X		
Deszegregációs célú, komplex modellel lépcsőzetes integráció.		X		
Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).		X		
Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).		X		
Biztos kezdet ház kialakítása.		X		
Hátrányos helyzetű gyereklakosság létszámának megfelelő óvodai férőhely kialakítása.			X	

Forrás: saját szerkesztés

7. szegregátum: Muszkás telep

Muszkás telep - Ruzsini utca - Deszkásoldal dűlő - Tóth sor - Domb u. - Avasalja u. - Csonka sor - Nagy Avas csonka sor- Teleki sor - Danyi völgy - Deszkásoldal dűlő

A városrész népessége 1500 fő, 80 %-a mélyszegénységben él, a roma lakosság aránya 90%. A gyerekek 70-80%-a veszélyeztetett. Az iskolából való kimaradás arány magas, 50%-a 8 osztályt sem végzi el. Az általános iskola csak gyalogosan közelíthető meg.

A munkaképes korú lakos kb. 30%-a dolgozik, többnyire közfoglalkoztatásban. A háztartások 20%-ban egyáltalán nincs kereső családtag.

Áramszolgáltatás van a legtöbb házban, esetenként feltöltős villanyóra formájában. A vizet közkútról hordják az itt élők. A gázszolgáltatás, csatornázás, szemétszállítás nincs megoldva. Legtöbbször fűtenek. A családok kis alapterületű, alacsony komfortfokozatú lakásokban élnek, jellemző a rossz állapotú zártkerti ingatlanok lakhatási célú használata.

25. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
A szegregáció oldása, az avasi pincesor rehabilitációja, meg kell akadályozni a szegregáció folyamatának újra indulását a történelmi Avas területén.		X		
A lakókörnyezet fizikai feltételeinek javítását célzó beruházások (utak, közművek fejlesztése), javítani kell a közösségi közlekedés infrastrukturális feltételeit.		X		
Deszegregációs célú, lépcsőzetes integráció, munkaerőpiaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).			X	
Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).		X		
Biztos kezdet ház kialakítása.		X		
Hátrányos helyzetű gyerekek létszámának megfelelő óvodai férőhely kialakítása.		X		

Forrás: saját szerkesztés

8. szegregátum: Békeszálló

Kalló u. - Békeszálló telep - Csillag u. - Orsó u. - Nap u. - Szövő u. – Tímár Malom u. által határolt terület
A telep felszámolása megvalósult.

9. szegregátum: Számozott utcák

Andrássy u. - Kilencedik u. - Vasgyári újtelep - Hatodik u. - Andrássy u. - Harmadik u. - Első u. - Negyedik u. - Második u. - Fürdő u. - Mányoki Ádám u. - Ballagi Károly u. - Alsószinva u. - Kabar u. - Tizenegyedik u. - Tizedik u. - Vasgyári újtelep – DVTK stadion északkeleti oldala

A szegregátum lakossága 1400 fő, mélyszegénységben élők aránya 35%, a romák aránya 40%. A 0-3 év közötti gyerekek 16%-a, 3-6 év közöttiek 17%-a, tanköteles korúak 15%-a veszélyeztetett. Általános iskola és középiskola is megtalálható a területen.

Az aktív korúak 65%-a rendelkezik valamilyen munkahellyel közfoglalkoztatásban vagy egyéb betanított munkakörben. A háztartások kb. 40%-ában nincs kereső családtag.

A háztartások kb. egynegyede nem rendelkezik közüzemi szolgáltatásokkal, s szintén egynegyede nem képes fizetni az elérhető közművekért. Sokan nem fizetnek hulladékszállítási díjat, itt is megjelennek az illegális hulladéklerakók. A lakások kis alapterületűek, nem megfelelő komfortfokozatúak. A szegregátum körzetében elérhetőek egészségügyi szolgáltatások, a lakosság 25%-át teheti ki azoknak a száma, akiknek nincs társadalombiztosítása.

A Számozott utcák Ötödiktől-Kilencedikig terjedő részét ingatlanfejlesztés miatt fel kell számolni, több lépcsőben. A Tizediktől a Stadion felé már valamennyi lakás elbontásra került. Az Ötödik és a Hetedik u. páros része, valamint a Vasgyári újtelep utca által határolt területen jelenleg még 20 máltai bérlő és 18 önkormányzati bérlő család van, ezt a területet 5 éven belül kell kiüríteni és azt követően bontani. E területen kívül eső részek felszámolás folyamatos, a költöztetések menetének megfelelően. Ezen a részen már csak 8 önkormányzati bérlő család lakik. A Harmadik és a Negyedik utcai lakások teljes felújítást nyertek, kisebb részben saját felújítás, nagyobb részben a jelenleg futó TOP projekt keretében. Az Első és Második utcán csak felújított, magas komfortfokozatú önkormányzati lakások vannak, két tömbben. Az épületek teljes felújítása és korszerűsítése 17 éve történt. Kabar 42-56. bontása teljes bontása 2022. évben megvalósul. A Vasgyár-Andrássy u. területén van jelenleg 8-10 üres lakás, ami felújításra érdemes lehet a műszaki vélemény függvényében.

A területen két projekt van folyamatban:

„Miskolc város leromlott városi területeinek rehabilitációja –Vasgyári program” (TOP-6.7.1-16-MI1-2017-00001) célja a leromlott városrészek megújítása, a rossz állapotú, alacsony komfortfokozatú önkormányzati tulajdonú szociális bérlakások korszerűsítése, a leromlott, felújításra nem érdemes lakóingatlanok bontása, valamint a közösségi tér funkciót betöltő Vasgyári Közösségi Ház részleges felújítása. A megvalósítás időtartama:2016.11.04 -2022.11.30.

A projektben az alábbi tevékenységek valósultak meg 2022.10.17.-ig:

- 42 db önkormányzati tulajdonban lévő szociális bérlakás felújítása
- Vasgyári u. 24. sz. alatt lévő Közösségi Ház részleges felújítása a hozzá tartozó kerttel és kerítéssel együtt

A projekt megvalósításból még hátravan a Kabar utcában a szociális bérlakások (38 db) lebontása.

Ezt kíséri a **TOP-6.9.1-15-MI1-2016-00001 – Társadalmi integrációt elősegítő beavatkozások a Vasgyárban** című felzárkóztató, integrációs projekt, mely konzorciumban valósul meg a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület bevonásával.

26. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
A szegregátumot a stadionhoz kapcsolódó ingatlanfejlesztés miatt fel kell számolni.				X

Forrás: saját szerkesztés

10. szegregátum: Puskin utca

Gózon Lajos u. - Puskin u. keleti oldala által lefedett terület.

A Puskin u. lévő valamennyi szociális lakás bekerült a jelenleg folyó - TOP-6.7.1-16-MI1-2017-00001 c. projektbe. A felújítást követően itt üres önkormányzati szociális bérlakás nem lesz. A Gózon Lajos utcában szintén valamennyi üres lakás felújítása a projekt keretében megtörtént.

27. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
A szegregátum feloldása olyan integrációs programokkal, amely eredményeként egyszerre valósul meg a telepszerű lakókörnyezet szegregációjának oldása a lakókörnyezet rehabilitációjával és a társadalmi beilleszkedés segítségével.				X
A lakhatás infrastrukturális feltételeinek javítása (a szociális bérlakások felújítása, korszerűsítése).				X
Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).			X	
Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerek által (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).	X			
Szociális alapú bölcsődei elhelyezés biztosítása.	X			

Forrás: saját szerkesztés

11. szegregátum: Iglói út

Iglói u. - Várhegy u. északi oldala.

A lakosságszám csökkent, önkormányzati bérlakásban 3 bérlő család lakik még itt, de az ő elhelyezésük is folyamatban van.

28. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
A szegregátum felszámolásának folytatása.	X			
Deszegregációs célú, komplex program kidolgozása, lépcsőzetes integráció.		X		
Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).			X	
Gyermekek integrált oktatását, nevelését segítő programok.			X	

Forrás: saját szerkesztés

12-13. szegregátum: Lyukóbánya, Lyukóvölgy

A szegregátum lakosságának száma becslések szerint 3 000 fő, mélyszegénységben él 90%-uk, s a romák aránya is 90%-ra tehető.

A területen élő lakosok kb. felének nincs lakcímkártyája, az ingatlanok tulajdonosi viszonyai rendezetlenek, illegális lakásfoglalások is jellemzőek.

A 0-3 éves korú gyerekek 78%-a, 3-6 éves korúak 78%-a, tanköteles korúak 50%-a veszélyeztetett. Az iskolából való lemorzsolódás aránya magas, az oktatási intézmények messze vannak a külterületektől. A

tömegközlekedés elérhető, amennyiben a bérletet tudja a család biztosítani, azonban a lakóhelytől a buszmegállókig nagy távolságokat kell a gyerekeknek megtenni.

Az aktív korúak kb. 40%-a dolgozik közfoglalkoztatásban, segédmunkásként vagy nem bejelentett alkalmi munkával rendelkeznek. A háztartások 30%-ában egyáltalán nincs kereső családtag. Lyukóvölgyben a lakosság 90% számára elérhetetlen a vezetékes vízszolgáltatás. Áram gyakorlatilag minden ingatlanban van, de kb. 40%-ban nem legálisan. Gázszolgáltatás nincs, kivéve néhány ingatlan. Szennyvízcsatorna nincs. Zúzalékos, kátyús, sáros, nehezen járható utak, erdős ösvények jellemzőek a szegregátumban.

TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00002 „Miskolc, Lyukó városrészben új orvosi rendelők építése” c. projekt keretében 2021. áprilisában átadásra került egy új építésű orvosi rendelő (hrs.77591), melyben a védőnők is helyet kapnak.

TOP-6.9.1-16-MI1-2020-00001 – Társadalmi együttműködés elősegítése Lyukóvölgyben projekt ezen a területen igencsak indokolt, hiszen a területen különböző háttérű társadalmi csoportok élnek együtt, többségében nehéz körülmények között. A programban biztosított a folyamatos szociális munka, az akcióterületen élők helyben elérhető szociális irodákban kaphatnak segítséget. A projekt a helyi problémákra reflektálva igyekszik például az ingatlanokhoz kapcsolódó tulajdonviszonyok tisztázására, a szintén nagy problémát jelentő kóbberekhez kapcsolódóan a felelős állattartás elsajátításának elősegítésére. Megtalálhatóak továbbá a projektben munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok, például a munkaerő-piaci kulcskompetenciák fejlesztése, pályaaorientáció, a közösségi kertprogram, vagy a „Csináld magad” műhely.

A projektben több egészségügyi programelemmel találkozhatnak a helyiek: egészségnapok, szűrővizsgálatok, prevenciós előadások. Fontos eleme a projektnek, hogy időtartama alatt közvetlenül, a szegregátumban elérhetővé válnak a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatások, ezek kiterjesztett, bővített formái, mint például a szociális információszolgáltatás, a digitális gyermekvédelem szülőknél és gyerekeknek, illetve kifejezetten a gyerekeknek szóló tematikus foglalkozások.

A célzott programelemek mellett helyet kapnak, a nagyobb célközönségnek szóló, a közösségfejlesztést elősegítő akciók: sportprogramok, főzőklub, környezetvédelmi akciók, közösségi napok. Időtartama: 2020.11.01 -2023.02.28.A program a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület konzorciumi együttműködésének keretében valósul meg

TOP-6.2.1-16-MI1-2017-00008 „Miskolc, Lyukó városrészben új óvoda építése” c. projekt visszaadásra került, melynek egyik oka az volt, hogy egy szegregátumban hozunk létre egy szegregált óvodát. Ez mindenképpen ellenérzést vált ki a roma- és egyéb (akár nemzetközi) jogvédő szervezetekben.

29. táblázat: Korábbi ITS által javasolt intézkedések megvalósulása, eltelt időszak változásai

Javasolt intézkedések	Igen	Nem	Részben	Folyamatban
A területet az alacsony képzettségűek bevonásával elindított mezőgazdasági foglalkoztatási program bázisává kell alakítani.		X		
Meg kell teremteni a helyben foglalkoztatás lehetőségét munkaigényes kisvállalkozások letelepítésével, ill. a közfoglalkoztatási lehetőségek kihasználásával.			X	
Javítani kell az egészségügyi ellátás színvonalát.			X	
A szegregátum közbiztonságának javítása.			X	

A lakókörnyezet fizikai feltételeinek javítását célzó beruházások (közösségi terek kialakítása, utak, közművek fejlesztése).				X
Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).			X	
Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).			X	
Biztos kezdet ház kialakítása.	X			
Hátrányos helyzetű gyerekek létszámának megfelelő óvodai férőhely kialakítása.		X		
A HHH tanulók oktatási és nevelési szükségleteinek megfelelő alsó tagozat kialakítása.		X		

Forrás: saját szerkesztés

4.3 Antiszegregációs intézkedési terv

Miskolc város Helyi Esélyegyenlőségi Programjában megfogalmazott célrendszerre alapozva határozta meg a 2021-2027 időszakra vonatkozó antigiszegregációs célokat és a szegregátumokra lebontott konkrét, operatív célokat és beavatkozásokat az alábbiak szerint:

30. táblázat: Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások

Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások (2021-2027)	Költség és annak tervezett forrása
Iskolai felzárkóztatás, lemorzsolódás csökkentése	- Tanulási sikerességi és kortárs segítő programok, foglalkozások szervezése (Tanodák, Biztos Kezdet Gyerekházak) - Családi életvezetési ismeretek, gyerekevelés támogatása, mentorálás - Pedagógusok továbbképzése - Integrációs stratégia kidolgozás az iskolai szegregáció csökkentése érdekében - Bérlettámogatás módjának (utófinanszírozás) újragondolása - Szegregált területek közlekedési lehetőségeinek javítása - Nevelési tanácsadó, korai fejlesztés kiterjesztése - Civil szervezetekkel, egyházakkal az együttműködés fenntartása és kialakítása	Hazai és uniós felzárkóztató programok TOP Plusz EFOP Plusz
Halmazottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén	- Munkaerőpiaci felkészítő programok, mentor programok megvalósítása, egyéni fejlesztések - 8. osztály befejezésére lehetőséget adó képzések szervezése	Hazai és uniós felzárkóztató programok TOP Plusz

	- Helyi igényekre szabott, munkaerő-piaci igényeket kiszolgáló, kihelyezett felnőttképzések szervezése - IT készségek fejlesztése - Munkaerő-közvetítés, foglalkoztatási-, jövedelemszerzési lehetőségek javítása	EFOP Plusz
Egészségügyi helyzet javítása.	- Rendszeres orvosi, szűrővizsgálatok - Egészségtudatosságot fejlesztő, felvilágosító, prevenciós programok megvalósítása - Drogrevenió, szenvedélybetegek ellátására irányuló programok - A lakosság mentálhigiénés oktatása, nevelése	Hazai és uniós felzárkóztató programok TOP Plusz EFOP Plusz
A szegregátumban élők lakhatási feltételeinek, körülményeinek javítása.	- Célzott lakásfelújítási, komfortfokozat növelésre irányuló programok megvalósítása - Illegális hulladéklerakók felszámolása, a lakosság környezettudatosságának növelése - Kártyás fogasztásmérő órák kiterjesztése - Tulajdonviszonyok rendezése, jogi segítségnyújtás	Hazai és uniós felzárkóztató programok TOP Plusz EFOP Plusz
Komplex társadalmi felzárkóztatást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztése.	- Közösségfejlesztés, társadalmi részvétel erősítése - Settlement típusú szociális munka, egyéni tanácsadás, mentorálás - Hasznos szabadidő eltöltés támogatása - Játsszóterek, sportpályák kialakítása, felújítása	Hazai és uniós felzárkóztató programok TOP Plusz EFOP Plusz

Forrás: HEP

Az Antiszegregációs Tervben beavatkozási irányokat jelenleg 9 db szegregátumra szerepeltetünk területenként (Lyukóvölgy és Lyukóbánya külterületeket egyben kezelve), azonban az előző táblázatban szereplő horizontális célok és beavatkozások a város minden egyes szegregátumára érvényesek és kiterjesztendők.

Az előző időszakban felszámolódott területekre a célok és beavatkozások meghatározása nem relevánssá váltak. A KSH által lehatárolt 31 területen kívül az elmúlt 10 évben történt változások miatt új szegregátumok is kialakultak, egyes területeken pedig nőtt a lakosságszám.

A 2022-es népszámlálási adatok alapján az Antiszegregációs terv felülvizsgálat során lehetséges a többi területre is kiterjeszteni a beavatkozásokat.

31. táblázat: Területenként meghatározott célok és beavatkozások bemutatása

Szegregátum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költsége, tervezett forrása
Víkend telep	- Iskolai felzárkóztatás, lemorzsolódás csökkentése - Halmazottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén	- Családi életvezetési ismeretek, gyermeknevelés és hasonló tematikájú programok megvalósítása. - Szegregált városrészek közlekedési lehetőségeinek javítása. - Foglalkoztatási – jövedelemszerzési lehetőségek javítása. Paktum Iroda szolgáltatásainak kihelyezése - Helyi igényeknek megfelelő kihelyezett felnőttképzések szervezése - Iskolai kimaradás csökkentése civil szervezetek, szakemberek bevonásával, szülő-iskola kommunikáció új módjainak megtalálása.	Tervezés alatt
Szondy György u.	- Halmazottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén - A szegregátumban élők lakhatási feltételeinek, körülményeinek javítása	- Helyi igényeknek megfelelő kihelyezett felnőttképzések szervezése - Komfort fokozat növelésére irányuló támogatások rászorulóknak részére - Családi életvezetési ismeretek, gyermeknevelés és hasonló tematikájú programok megvalósítása. - Jogi szolgáltatások Foglalkoztatás elősegítése: - paktum iroda kitelepülési akciói, - kompetencia mérések, mentor szolgáltatások	Tervezés alatt
Hadirokkantak útja	- Halmazottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén. - A szegregátumban élők lakhatási feltételeinek, körülményeinek javítása.	- Előre-fizető fogyasztásmérők terjesztése. - Komfort fokozat növelésére irányuló támogatások rászorulóknak részére - Úthálózat fejlesztése. - Alacsony iskolai végzettségűek részére átképzés biztosítása - Jogi szolgáltatások - Helyi igényeknek megfelelő kihelyezett felnőttképzések szervezése Foglalkoztatás elősegítése: - paktum iroda kitelepülési akciói, - kompetencia mérések, mentor szolgáltatások	Tervezés alatt
Tetemvár	- Iskolai felzárkóztatás, lemorzsolódás csökkentése	Szülők Iskolája (prevenciós témakör): - ismeret bővítő előadások, workshopok, interaktív előadások (házi orvos, védőnő, paktum iroda, drogambulancia, családsegítő stb.)	150-200 millió forint

	- Halmozottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén. - Egészségügyi helyzet javítása. - A szegregátumban élők lakhatási feltételeinek, körülményeinek javítása. - Komplex társadalmi felzárkóztatást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztése.	- gyermekek otthoni szabadidős, illetve iskolára felkészítő, foglalkoztatására irányuló szülői teendők, motiváló ismertének átadása - mentorok foglalkoztatása a területen - alulról jövő kezdeményezések támogatása az Önkormányzat részéről Foglalkoztatás elősegítése: - paktum iroda kitelepülési akciói, - kompetencia mérések, mentor szolgáltatások „Kerüljön közelebb az isi” - Iskolabuszok működtetése és vagy közeli buszmegálló kialakítása „Tiszta udvar rendes ház” - háztartási hulladék megfelelő kezelése, szolgáltatási szerződések rendezése, esztétikus környezet kialakítása „Pályára fel” - murvás parkolók kialakítása, foci-pálya, játékeszközök telepítése, közösségi kert kialakítása (padok, virágosítás) - kamerák telepítése a „veszélyeztetett” területekre Közművesítés, úthálózat javítása - szennyvízhálózat, csatornázás, - murvás utak betonozása „Egészségedre” - Egészségügyi szűrések, szűrőbusz, egészségnap „Jelenlét pont” kialakítása	
Bábonyibérc	- Iskolai felzárkóztatás, lemorzsolódás csökkentése - Halmozottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén - Egészségügyi helyzet javítása - A szegregátumban élők lakhatási feltételeinek, körülményeinek javítása - Komplex társadalmi felzárkóztatást segítő programok	Szülők Iskolája (prevenációs témakör): - ismeret bővítő előadások, workshopok, interaktív előadások (házi orvos, védőnő, paktum iroda, drogambulancia, családsegítő stb.) - gyermekek otthoni szabadidős, illetve iskolára felkészítő, foglalkoztatására irányuló szülői teendők, motiváló ismertének átadása - mentorok foglalkoztatása a területen - alulról jövő kezdeményezések támogatása az Önkormányzat részéről Foglalkoztatás elősegítése: - paktum iroda kitelepülési akciói, - kompetencia mérések, mentor szolgáltatások	150-200 millió forint

	működtetése és családi közösségek fejlesztése	„Kerüljön közelebb az isi” - Iskolabuszok működtetése és vagy közeli buszmegálló kialakítása „Tiszta udvar rendes ház” - háztartási hulladék megfelelő kezelése, szolgáltatási szerződések rendezése, esztétikus környezet kialakítása „Pályára fel” - murvás parkolók kialakítása, focipálya, játékeszközök telepítése, közösségi kert kialakítása (padok, virágosítás) - kamerák telepítése a „veszélyeztetett” területekre Közművesítés, úthálózat javítása - szennyvízhálózat, csatornázás, - murvás utak betonozása „Egészségedre” - Egészségügyi szűrések, szűrőbusz, egészségnap „Jelenlét pont” kialakítása	
Muszkástelep	- Iskolai felzárkóztatás, lemorzsolódás csökkentése - Komplex társadalmi felzárkóztatást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztése - Halmazottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén	„Kerüljön közelebb az isi” - Iskolabuszok működtetése és vagy közeli buszmegálló kialakítása Konténer szolgáltató ház: - ügyfélfogadók, tanácsadók kialakítása egy konténeren belül, szabadidős tevékenységek helye az iskolai szünetekben, biztos kezdet ház szerű szolgáltatás Foglalkoztatás elősegítése: - paktum iroda kitelepülési akciói, - kompetencia mérések, mentor szolgáltatások	Tervezés alatt
Számozott utcák	- A szegregátumban élők lakhatási feltételeinek, körülményeinek javítása. - Komplex társadalmi felzárkóztatást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztése.	Életkörülmények javítása: - egyedi mérőórák felszerelése, feltöltőkártyás áramellátás biztosítása - közvilágítás - kamerarendszer fejlesztése - csatornarendszer kialakítása (tulajdoni jogviszony rendezése után) - illegális hulladék felszámolása - szociális munka támogatásával	Tervezés alatt.

	- Halmozottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén.	Vasgyári Közösségi nap „hold-udvar” - interaktív játszóház, workshopok előzetes igényfelmérés, problémafeltárás, definiálás után közösségi igényekre alapozva „Tiszta udvar rendes ház” - háztartási hulladék megfelelő kezelése, szolgáltatási szerződések rendezése, esztétikus környezet kialakítása Foglalkoztatás elősegítése: - paktum iroda kitelepülési akciói, - kompetencia mérések, mentor szolgáltatások	
Puskin utca	- A szegregátumban élők lakhatási feltételeinek, körülményeinek javítása. - Komplex társadalmi felzárkóztatást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztése. - Halmozottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén.	Életkörülmények javítása: - egyedi mérőórák felszerelése, feltöltőkártyás áramellátás biztosítása - közvilágítás - kamerarendszer fejlesztése - csatornarendszer kialakítása (tulajdoni jogviszony rendezése után) - illegális hulladék felszámolása - szociális munka támogatásával „Tiszta udvar rendes ház” - háztartási hulladék megfelelő kezelése, szolgáltatási szerződések rendezése, esztétikus környezet kialakítása Foglalkoztatás elősegítése: - paktum iroda kitelepülési akciói, - kompetencia mérések, mentor szolgáltatások	Tervezés alatt.
Lyukóbánya, Lyukóvölgy	- A szegregátumban élők lakhatási feltételeinek, körülményeinek javítása - Komplex társadalmi felzárkóztatást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztése - Iskolai felzárkóztatás, lemorzsolódás csökkentése - Egészségügyi helyzet javítása	Életkörülmények javítása: - közkutak telepítése - közvilágítás fejlesztése - kamerarendszer fejlesztése - illegális hulladék felszámolása Transzfer házak: - Kb. 30 konténerből álló különböző komfortfokozatú félutas házak kialakítása, amelyhez settlement típusú szociális munka kapcsolódik. - Szociológiai felmérés: családok, házak a szegregátumban, tulajdoni viszonyok felmérése, célterület kijelölése, integrált területen szociális bérlakásokba való költözés	650 millió forint

	- Halmozottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén	Iskolai kimaradás csökkentése: - civil szervezetek, szakemberek bevonásával, szülő-iskola kommunikáció új módjainak megtalálása. Egészségtudatosságot fejlesztő programok: - Prevenció tájékoztatás szélesebb körben. - Egészségőr, szűrő és prevenció programok megvalósítása - Drogprevenció Felelős állattartásra nevelő programok Foglalkoztatás elősegítése: - paktum iroda kitelepülési akciói, - kompetencia mérések, mentor szolgáltatások - Munkapróba központ kialakítása és működtetése, társadalmi vállalkozások létrehozásának ösztönzése - Munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése	
--	--	--	--

Forrás: saját szerkesztés

5 A stratégia külső és belső összefüggései

5.1 Külső összefüggések

5.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseihez

A 2021-2027-es EU-költségvetést sok szempontból meghatározza a regionális politika, különös tekintettel a kohéziós források mértékére, illetve allokációjára. Középpontjában 5 beruházási prioritás áll. A fenti 5 célkitűzésből az első kettőre a források mintegy 65-85%-a jut majd országonként eltérő arányban, azok fejlettségétől függően. Az alapokra vonatkozó allokációs módszer az új költségvetési ciklusban is nagymértékben függ az egy főre jutó GDP-től, ám az új évtizedben új kritériumokat is bevezetnek: ifjúsági munkanélküliség, a tanulmányi végzettségek alacsony szintje, éghajlatváltozás, valamint a menekültek befogadása és integrálása. Az EU periféria-államai továbbra is különleges uniós támogatásban részesülnek. A kohéziós politika városi dimenziója megerősödik: az ERFA 6%-át fenntartható városfejlesztésre fordítják majd; emellett sok olyan a demokratizálódás irányába mutató egyszerűsítési tevékenységet terveznek, amelyek hatékonyabbá tehetik ezeket a pénzeszközöket.⁴

Miskolc város ITS célrendszere alábbiak szerint illeszkedik az EU 2020 tematikus célkitűzéseihez:

32. táblázat: Illeszkedés az EU beruházási prioritásaihoz

EU 2020 Beruházási prioritás	Miskolc ITS célrendszerének relevanciája
PO1 Versenyképesebb és intelligensebb Európa az innováció, a digitalizáció, a gazdasági átalakuláshoz és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatások	S4. Modern, versenyképes gazdaság
PO2 Zöldebb, karbonmentes Európa az energiaügyi átállás, a megújuló energiaforrások és az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez kapcsolódó befektetések.	S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció
PO3 Jobban összekapcsolt Európa a stratégiai szállítási és digitális hálózatok	S2. Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása
PO4 Szociálisabb és befogadóbb Európa a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások
PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások

⁴ Forrás: <https://ec.europa.eu/>

a helyileg irányított növekedési stratégiák, fenntartható városfejlesztés	S2. Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása S4. Modern, versenyképes gazdaság
---	---

Forrás: saját szerkesztés

5.1.2 Illeszkedés az Európai Bizottság prioritásaihoz (2019-2024)

Az Európai Bizottság az EU egészének érdekeit képviseli. Új jogszabályokat javasol az Európai Parlamentnek és az Európai Unió Tanácsának, és gondoskodik arról, hogy a tagállamok megfelelően alkalmazzák az uniós jogszabályokat. A 2019. december 1-jén hivatalba lépett új Bizottság a 2019-2024-es időszakra 6 prioritás megvalósítását tűzte ki célul.

Miskolc város ITS célrendszere alábbiak szerint illeszkedik a Bizottság prioritásaihoz:

33. táblázat: Illeszkedés az Európai Bizottság 2019-2024 stratégiai prioritásaihoz

Európai Bizottság prioritásai (2019-2024)	Miskolc ITS célrendszerének relevanciája
• Európai Zöld megállapodás: Az első klímasemleges kontinens megteremtése.	S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció
• A digitális korra felkészült Európa: Újgenerációs technológiákkal az emberek érvényesüléséért	S4. Modern, versenyképes gazdaság
• Emberközpontú gazdaság: A szociális méltányosság és a jólét szolgálatában.	S4. Modern, versenyképes gazdaság S2. Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása
• Az EU szerepe a világban: Európa felelős globális vezető szerepének erősítése	
• Európai életmód előmozdítása: A polgárok és értékeink védelme	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások
• Az európai demokrácia erősítése: A demokrácia fejlesztése, védelmezése és megszilárdítása	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások

Forrás: saját szerkesztés

5.1.3 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

- Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

A nemzeti jövőkép elérése érdekében a **Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési** Konceptióban négy hosszú távú, 2030-ig szóló 4 átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg. Az átfogó célok megvalósulása érdekében a Konceptió tizenhárom specifikus célkitűzését, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt jelöl ki.

A Miskolc ITS stratégiai célok OFTK átfogó céljaihoz való illeszkedését az alábbi táblázat mutatja be:

34. táblázat: Illeszkedés az OFTK célokhoz

OFTK célok	Miskolc ITS stratégiai célok
értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	S4. Modern, versenyképes gazdaság
népességi fordulat, egészséges és megújuló társadalom	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások
természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció
térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet	S2. Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció

Forrás: saját szerkesztés

- Partnerségi Megállapodás és az Operatív Programok

Az európai uniós támogatásokat elsődlegesen a 2021-2027 közötti időszak Partnerségi Megállapodásához kapcsolódó operatív programok biztosítják:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz),
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz),
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz),
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz),
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz),
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz),
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz).

Miskolc város szempontjából ezek közül a legmeghatározó jelenleg a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz). Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat részére elkülönített 150,345 mrd Ft TOP Plusz forrás terhére Miskolc kiemelt forráskeretben részesül.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Közgyűlése által elfogadott Integrált Területi Program alapján Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Fenntartható városfejlesztés kiemelt keret lehívására egyedül Miskolc MJV jogosult, a jóváhagyott keret 31,85 mrd Ft.

A Partnerségi Megállapodás és az Operatív Programok a stratégia készítésekor még nem kerültek elfogadásra az Európai Bizottság által.

- Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Terve

Az Európai Unió nyújtotta Helyreállítási Alap megadja a lehetőséget arra, hogy a tagállamok a koronavírus okozta járvány következményeit enyhítsék, és újra növekedési pályára állhassanak. Az uniós eszköz főként állami beruházások és reformok felgyorsítását célozza meg. Ehhez igazodva Magyarország

elkészítette a Helyreállítási és Alkalmazkodási Tervét, mely a járvány gazdasági és társadalmi hatásaira reagál, emellett a zöld és digitális átállást segíti elő. A terv 9 komponensből áll, a program finanszírozásához szükséges becsült forrásigénye 5760 milliárd forint, mely nagyságrendileg 2700 mrd forint vissza nem térítendő támogatást tartalmaz. A program költségvetésének harmada közlekedésfejlesztést, míg egyhatod része az egészségügy fejlesztését érinti, melyet azonban a 2022-es orosz-ukrán háborús konfliktus miatt kialakult energiastratégiai célkitűzések felülírhatnak. A Terv a stratégia készítésekor még nem került elfogadásra az Európai Bizottság által.

- Európai Területi Együttműködési Programok 2021-2027

Az ITS kiemelten kezeli a nemzetközi együttműködések erősítését. Ennek egyik eleme lehet a szlovák-magyar határmenti övezet együttműködésének támogatását célzó INTERREG Slovakia-Hungary és HUSKROUA négyhatármenti programok, melyeknek elfogadása a stratégia megírásakor nem történt meg.

- Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiához (2012-2024) való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

Az NFFK átfogó célja a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

35. táblázat: Illeszkedés az NFFK célokhoz

NFFK célok	Miskolc ITS stratégiai célok
Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió.	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások
Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége.	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások
Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások, az embert érő környezeti terhelések csökkentése, nem megújuló természeti erőforrások.	S2. Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció S4. Modern, versenyképes gazdaság
Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése, költségvetési politika, életpálya-finanszírozás.	S4. Modern, versenyképes gazdaság S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció

Forrás: saját szerkesztés

Stratégiai szinten az ITS minden célja tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Konceptiója és Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Programja (2021-2027)

A megyei területfejlesztési program Miskolcot **fejlett, innovatív regionális centrumként**, a régió központjaként határozza meg. Miskolc stratégiai cél, hogy tudásközpontként, innovációra és kutatás-fejlesztésre épülő gazdasági központként élhető és integráló város legyen. Fontos és indokolt a megyei központ kiemelt fejlesztése, figyelembe véve az agglomerációban jelentkező adottságokat és igényeket. Kiemelt figyelmet fordítunk a tervezés során a városfejlesztésre, összhangban a 2021-2027-es programozási időszak fenntartható városfejlesztési céljával. Az előző programozási időszak tapasztalatai alapján nagyobb hangsúlyt kell fektetni a város-vidék együttműködésének fejlesztésére.

A szomszédos megyék megyeszékhelyei közötti (beleértve az agglomerációt is) közvetlen közlekedési kapcsolatok (autópálya kapcsolatok, gyorsforgalmi utak, elővárosi vasúti stb.) fejlesztése szintén prioritásként jelenik meg. A települések mindennemű fejlesztései során a smart és digitális megoldásokat szükséges elterjeszteni, valamint a zöld gazdaság és a környezet fejlesztéséhez is aktívan hozzá kell járulni, így együtt segítve a vonzó üzleti környezet kialakítását és a területi egyenlőtlenségek csökkentését. A fenntartható városfejlesztési projektek tervezése és végrehajtása kapcsán a megyeszékhelyeknek szembe kell nézniük a meglévő környezeti és közlekedési infrastruktúra hiányosságai okozta, nagyobb volumenű beavatkozásokat megkövetelő kihívásokkal is. A megyeszékhely fejlődése a megye egészének fejlődést is segíti, ezért különösen fontos szinergikus fejlesztések megvalósítása.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Programja (2021-2027) 2 átfogó célt és 3 specifikus célt fogalmaz meg.

36. táblázat: BAZ TFP és Miskolc ITS célrendszer koherenciája

Miskolc ITS	Borsod-Abaúj-Zemplén megye TFP				
	Átfogó célok		Stratégiai célok		
	B.-A.-Z. megye népességmegtartó képességének növelése a lakosság életminőségének javulásával és fenntartható infrastruktúra biztosításával	B.-A.-Z. megye természeti adottságaira, hagyományaira és korszerű infrastruktúrára épülő versenyképes gazdaság kialakítása	Humán központú minőségi szolgáltatások	Korszerű fenntartható infrastruktúra	és Versenyképes gazdaság
Átfogó célok:					
A1. Miskolc népességmegtartó képességének növelése a lakosság életminőségének javulásával, fenntartható infrastruktúra és szolgáltatások biztosításával	+++	+	+++	+++	+
A2. Korszerű infrastruktúrára épülő, modern, versenyképes, tudásalapú térségi gazdasági központ kialakítása	+	+++		+++	+++
Stratégiai célok					
S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások	+++		+++		+
S2. Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása	+++	++	++	+++	++
S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció		+++	++	+++	+
S4. Modern, versenyképes gazdaság		+++			+++

- Jelmagyarázat: +++ erős illeszkedés; ++ közepes illeszkedés; + gyenge illeszkedés

Forrás: saját szerkesztés

- „Creative Region – Határtalan fejlődés” Északkelet-Magyarország komplex területi és gazdaságstratégiai fejlesztési terve
- Magyarország Kormánya 1073/2020. (III. 5.) Korm. határozatában döntött a „Creative Region” – Határtalan fejlődés Északkelet-Magyarország – gazdasági együttműködésben érintett, a fejlesztéshez csatlakozó határon túli területek bevonásával megvalósuló – nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének fejlesztési tervéről. A Creative Region együttműködés, program területi lehatárolását tekintve az Északkelet-magyarországi gazdasági övezet, melyet Hajdú- Bihar megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye és Borsod-Abaúj-Zemplén megye alkot. A partnervárosokkal közös hálózatos fejlesztések dinamizálása a kiegyensúlyozott területi fejlődést segíti elő.

5.1.4 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

- Településfejlesztési Konceptió (2014-2030)

Miskolc Megyei jogú Város Önkormányzatának közgyűlése I-8-80.129/2014. számú határozatával elfogadta a 2014-2030 közötti időszakra vonatkozó Településfejlesztési Konceptiót. A koncepció alapvető üzenete, hogy Miskolc biztosítja valamennyi polgárának jövőjét, másrészt valamennyi polgára bízik Miskolc jövőjében. Miskolc 2030-ra az új gazdasági regionális központja, élhető és vonzó egészséges, emberközpontú, inspiráló és integráló város kíván lenni. A koncepció Miskolc jövőjét a fejlődés, a fenntarthatóság, az esélyegyenlőség, valamint a partnerség és az együttműködés alapelvei mentén vázolja fel. Az Integrált településfejlesztési Konceptió 4 alapelvből meghatározza Miskolc gazdasági jövőképét 2030-ra, melyből 4 átfogó célok jelölt ki.

A Miskolc ITS stratégiai célok Településfejlesztési Konceptió hosszútávú átfogó céljaihoz való illeszkedését az alábbi táblázat mutatja be:

37. táblázat: Illeszkedés a Települési koncepció átfogó céljaihoz

Településfejlesztési Konceptió (2014-2030)	Miskolc ITS célrendszerének relevanciája
Versenyképes gazdaság: - Tudás gazdaság - Erős helyi gazdaság, magas foglalkoztatottság - Vonzó befektetői környezet	S4. Modern, versenyképes gazdaság
Fenntartható környezet, vonzó városkép: - Kezdeményezés és együttműködő városfejlesztés - Fejlett közszolgáltatások Miskolcon és térségében - Környezettudatos Miskolc - Növekvő megújuló energiaellátás Miskolcon és térségében - Rendezett épített környezet	S2. Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció
Javuló életminőség - Képzett és művelt lakosság	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások

- Javuló jövedelmi viszonyok - Egészségtudatos lakosság - Javuló humán intézményi szolgáltatások Miskolcon és térségében - Intelligens város és várostérség	
Növekvő biztonság - Magas színvonalú személyi és vagyoni biztonság - Egyenlő hozzáférés és esélyteremtés - Hatékony környezetbiztonság Miskolcon és térségében	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások

Forrás: saját szerkesztés

- Illeszkedés a Gazdasági Program 2020-2024 c. dokumentum célrendszeréhez

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 2020-ban fogadta el a város 2020-2024 közötti gazdaságfejlesztési programját (GP), ami időbeni átfedésben van az Integrált Településfejlesztési Stratégiával. A Gazdasági Program összeállítása során az EU 2020 stratégia célkitűzéseit vették alapul a dokumentum készítői; a Gazdasági Program szorosan illeszkedik az ITS célrendszeréhez.

38. táblázat: Illeszkedés a Gazdasági program céljaihoz

Miskolc Gazdasági program (2020-2024)	Miskolc ITS célrendszerének relevanciája
Miskolc az új gazdasági regionális központja - A1 Miskolc Ipari Parkjainak fejlesztése - A2 Miskolc és várostérsége gazdasági potenciáljának és versenyképességének növelése - A3 Miskolc befektetési potenciál fejlesztése, tőkevonzó képesség növelése - A4 Miskolc körforgásos gazdaság alapú gazdaságfejlesztés - A5 Klímavédelem mintaváros fejlesztések megvalósítása - A6 Miskolc infokommunikációs infrastruktúra fejlesztése	S4. Modern, versenyképes gazdaság
Miskolc tudásközpont, kreatív város - B1 Miskolc képzésfejlesztési programjának megvalósítása - B2 Miskolci Egyetem tudásközpont szerepének és KFI potenciáljának erősítése - B3 Miskolc kulturális intézményrendszerének komplex fejlesztése - B4 Miskolc kreatív ipari potenciáljának erősítése - B5 Miskolc oktatásközpontú innovációs ökoszisztéma fejlesztése	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások S4. Modern, versenyképes gazdaság

Miskolc inspiráló, vonzó város - C1 Desztináció alapú, új szemléletű attrakciófejlesztés és alpinfrastruktúra fejlesztés - C2 Attrakciós területek összekapcsolása, elérhetőségük javítása, a térbeli és időbeli koncentrációjuk oldása - C3 Minőségi, új célcsoportokat megszólítani képes élménykínálat megteremtése - C4 Innovatív turisztikai megoldások elterjesztése	S2. Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása S4. Modern, versenyképes gazdaság
Miskolc élhető, egészséges emberközpontú város - D1 Miskolc városrészi központjának fejlesztése - D2 Miskolc közlekedési kapcsolatainak, településhálózatának fejlesztése - D3 Miskolc közösségi infrastruktúrájának fejlesztése - D4 Miskolc egészségfejlesztés - D5 Miskolc sportinfrastruktúrájának fejlesztése	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció
Miskolc integráló város - E1 Miskolc humáninfrastruktúrájának integrált hálózatos fejlesztése - E2 Miskolc közösségfejlesztési célú, a civil társadalmat dinamizáló fejlesztése - E3 Miskolc agglomerációs és kistérségi településekkel való együtt működésének javítása - E4 Miskolc regionális kapcsolatainak erősítése, partnervárosokkal való közös hálózatos fejlesztéseinek dinamizálása - E5 Miskolc határon átnyúló kapcsolatainak fejlesztése, az interregionális együttműködések intenzitásának növelése - E6 Miskolc megtartó erejének növelése	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások

Forrás: saját szerkesztés

- Illeszkedés a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz (2020-2026) dokumentum célrendszeréhez

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, a szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében – az óvodák kivételével –együttműködik az intézményfenntartó központ területi szervével, a Miskolci Tankerületi Központtal és a Miskolci Szakképzési Centrummal.

HEP (2020-26)	Miskolc ITS célrendszerének relevanciája
A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége - Mentorok/mediátorok képzése és alkalmazása az iskolai felzárkóztatásban - Halmozottan hátrányos helyzetű személyek esélyteremtése a foglalkoztatás terén - Közegészségügyi helyzet javítása - Férőhelybővítés a Családok Átmeneti Otthonában - Lakhatás feltételeinek, körülményeinek javítása - Komplex társadalmi felzárkóztatást segítő programok működtetése és családi közösségek fejlesztése	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások S2. Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása S4. Modern, versenyképes gazdaság
A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység - A hátrányos és halmozottan hátrányos státuszú gyermekek számának teljes körű felmérése - A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos gyermekek számára megkönnyíteni az oktatási intézményekbe történő eljutást - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermeke igényeinek kiszolgálása a hagyományos oktatási rendszeren kívül - A köznevelési körzethatárok újragondolása a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek nyilvántartásának figyelembevételével - A gyermekvédelmi jelzőrendszer gyorsaságának és hatékonyságának növelése - A Miskolci Egyetem és Miskolc városa közötti kapcsolat és együttműködés kialakítása és javítása - Fiatalok számára közösségi terek létrehozása - Preventív megoldások a korai gyermekvállalás tekintetében	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások
A nők helyzete, esélyegyenlősége - Kisgyermeket nevelő nők munkavállalását támogató intézkedések - Atipikus foglalkoztatási lehetőségek teremtése nők számára - A női munkavállalás társadalmi megítélésének javítása - A munkaerő-piaci szolgáltatások megjelenésének elősegítése a szociális szolgáltató helyeken - Kapcsolati erőszak áldozatainak támogatása	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások S4. Modern, versenyképes gazdaság
Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások

- Az idős korosztály érdekképviselésének erősítése, támogatása - A már folyamatban lévő prevenciók tevékenységek további folytatása az idős korosztály védelmében - A már folyamatban lévő prevenciók tevékenységek további folytatása az idős korosztály védelmében - Szociális szakszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése - Szociális alapellátások infrastruktúrájának fejlesztése	
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége - A közlekedés komplex akadálymentesítésének tervezése és lehetőségek függvényében annak megvalósítása - Szükségletorientált, egyéb szociális szolgáltatások kialakítása - Rehabilitációs Foglalkoztatási Tanács működésének folyamatos biztosítása - Fogyatékosokkal élők sporttevékenységének támogatása - Esélyegyenlőségi Tanács folyamatos működtetése - Speciális intézmények akadálymentesítése - Az Önkormányzat által nyújtott szolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése - Paraművészek érvényesülésének támogatása - Szociálpolitikai Kerekasztal működtetése - Speciális baby-sitter szolgáltatás - Rehabilitációs foglalkoztatás támogatása - Egységes kedvezményrendszer kialakítása fogyatékkal élő személyek részére - Bemutakozási lehetőség biztosítása a fogyatékkal élők célcsoportjai számára - Fogyatékos nappali ellátás bővítése, infrastruktúra fejlesztése	S1. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások S2. Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása S4. Modern, versenyképes gazdaság

Forrás: saját szerkesztés

5.2 Belső összefüggések

5.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi problémák mérséklődését, illetve, hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a stratégiai és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

40. táblázat: A városi szintű középtávú stratégiai célok és problémák kapcsolatai

Városi szintű középtávú stratégiai célok					
Városi szintű problémák	S1.Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások	S2.Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása	S3.Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció	S4.Modern, versenyképes gazdaság	A kapcsolódások összesített erőssége
Több szempontból hátrányos helyzetű munkanélküliek	3	3	0	2	8
Képzett fiatalok elvándorlása	3	3	0	3	9
Tőkeerő hiánya, a gépipar túlsúlya (ágazati megoszlásban)	1	1	2	3	7
Nincs egybefüggő nagy iparterület	0	0	0	3	3
Egyes intézmények infrastruktúrája nem megfelelő	3	3	2	0	8
Nincs egységes zöldfelületi rendszer	0	3	3	0	6
Közlekedési infrastruktúra állapota nem megfelelő, fejlesztésre szorul	0	3	2	2	7
Hálózatos infrastruktúra állagromlása	0	3	2	2	7
Hősziget hatás	0	2	3	0	5

A kapcsolódások összesített erőssége	10	21	14	15	
--------------------------------------	----	----	----	----	--

Forrás: saját szerkesztés

Ahogy a fenti összefoglaló-értékelő táblából látszik, a problémák mérséklése szempontjából a város legfontosabb célkitűzése a fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása. A települési problémákat ugyanolyan mértékben csökkentheti Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció és a Modern, és versenyképes gazdaság. A Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások közvetettebb módon jelenhetnek meg. Az egyes célokhoz kapcsolódó eredmények hozzájárulása a különböző problémákhoz eltérő mértékű, összességében a célok elérése kapcsán képzett fiatalok elvándorlásának mérséklése, több szempontból hátrányos munkanélküliek felzárkóztatása, az egyes intézmények és a közlekedési infrastruktúra jelentősen javulhat. A város által megfogalmazott célok legkevésbé segítik a hősziget hatás mérséklését és az ipari fejlesztésekhez kapcsoló terület hiányt; mindkét esetben a problémák mérséklését tipikusan a város vezetése hatókörén kívül eső tényezők (pl. jelentős forrásigény, nem helyi szintű probléma, személyes kapcsolatok minősége) is jelentős mértékben befolyásolják.

41. táblázat: A városi szintű középtávú stratégiai célok és adottságok kapcsolatai

Városi szintű középtávú stratégiai célok					
Városi szintű adottságok	S1.Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások	S2.Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása	S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció	S4. Modern, versenyképes gazdaság	A kapcsolódások összesített erőssége
Foglalkoztatottak száma folyamatosan növekszik	3	2	1	3	9
Erős lakossági aktivitás, és aktív civil szféra	3	2	2	0	7
Az intézményi ellátottság megfelelő, megyei/térségi szerepvállalás	3	3	1	1	8
IP bővítés és barnamezős területek rehabilitációja	1	3	2	3	9
Képzett munkaerő is	3	1	1	3	8

rendelkezésre áll					
Természeti értékek	0	3	3	0	6
Kedvező földrajzi fekvés, jó közlekedési kapcsolatok	3	3	0	3	9
Meglévő turisztikai desztináció	3	3	1	3	10
A kapcsolódások összesített erőssége	19	20	11	16	

Forrás: saját szerkesztés

Az értékelő táblázatból látható, hogy a Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása célkitűzés alapoz leginkább a meglévő legfontosabb települési erőforrásokra. Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások és a modern, versenyképes gazdaság cél az adottságok csak kisebb részére és mérsékelt hangsúllyal építhet; ezen cél a meglévő adottságok szempontjából elsősorban városi „ágazati” célnak tekinthető. Az adottságok és a célok viszonyában kiemelkednek a meglévő turisztikai desztinációk, a kedvező földrajzi fekvés, jó közlekedési kapcsolatok, az Ipari Parkok fejlesztési lehetőségei és a foglalkoztatotti létszám növekedése; amelyek így a város legfontosabb adottságának tekinthetők, és amelyek további fejlesztése és minél szélesebb körű funkciókkal történő hasznosítása az egész város fejlődése szempontjából meghatározó lehet.

5.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes stratégiai/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a különböző célok logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

- Az Élhető, fenntartható város célok összességében jelentősebben járulnak hozzá a város fejlődéséhez, mint a többi területi cél.
- S1.Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások stratégiai cél teljesüléséhez az Élhető, fenntartható város területi célok járulnak hozzá dominánsan, a Szociális célú városrehabilitáció és komplex társadalmi felzárkóztatás területi cél közepesen, a gazdasági övezetek

és a turisztikai területek fejlesztése célok az S1 cél elérése esetében kevésbé hangsúlyosan jelennek meg.

- S2.Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása stratégiai célhoz leginkább Élhető, fenntartható területi célok járulnak hozzá a legerősebben.
- S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció stratégiai célhoz szintén az Élhető, fenntartható területi célok járulnak hozzá a legerősebben.
- S4. Modern, verseny-képes gazdaság stratégiai célhoz a Gazdasági területek fejlesztése területi cél járul hozzá a legjobban, a turisztikai és az élhető város cél követi ezt és a legkevésbé a szociális célú városrehabilitáció.
- A települési szintű tematikus célok közül a városrészi célok leginkább Élhető, fenntartható város céljait, ezt követően az gazdasági területek fejlesztését támogatják, a fenntartható turizmusfejlesztés és a szociális célú városrehabilitáció céljai járulnak hozzá a legkevésbé; ezzel összességében biztosítható kiegyensúlyozott fejlődés város léptékben is.

42. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

Városrészi célok	Városi szintű középtávú stratégiai célok				
	S1.Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások	S2.Fenntartható városi infrastruktúra és szolgáltatások biztosítása	S3. Városi klímaadaptáció elősegítése és dekarbonizáció	S4. Modern, verseny-képes gazdaság	A kapcsolódások összesített erőssége
V1: Élhető, fenntartható város					
V1.1: Humán köz-szolgáltatások minőségi fejlesztése	3	3	1	3	10
V1.2: Miskolc kulturális-, szabadidős- és sportinfrastruktúrájának komplex fejlesztése	3	2	0	0	5
V1.3: Miskolc és várostérsége fenntartható közlekedésfejlesztése	1	3	3	1	8
V1.4: Települési hálózatos infrastruktúra karbonsemlegességre törekvő fejlesztése	0	3	3	0	6
V1.5: Komplex lakhatási program	3	0	0	0	3
V1.6: Városrészi központok környezetileg fenntartható, funkcionális fejlesztése	3	3	1	1	8
V1.7: Városi közbiztonság javítása	3	1	0	0	4
V1.8: Klímaváltozásra való rugalmas reagáló képesség	1	2	3	0	6

erősítése a városi környezet fejlesztésével – zöld és kékinfrastruktúra fejlesztések					
V1.9: Városi épületállomány energetikai felújítása (közsféra, lakosság, vállalkozások)	3	1	3	0	7
V1.10: Fenntartható hulladékgazdálkodás	0	2	3	0	5
A kapcsolódások összesített erőssége	20	20	17	5	62
V2: Gazdasági területek fejlesztése					
V2.1: Ipari Parkok fejlesztése	1	3	1	3	8
V2.2: K+F fejlesztések	1	1	1	3	6
V2.3: Barnamezős területek fejlesztése	1	1	1	3	6
V2.4: Kereskedelmi, szolgáltató területek bővítése, fejlesztése	3	1	1	3	8
A kapcsolódások összesített erőssége	6	6	4	12	30
V3: Fenntartható turizmusfejlesztés					
V3.1: Turisztikai vonzerők fejlesztése	3	1	1	3	8
V3.2: Szolgáltatások fejlesztése	3	1	1	2	7
A kapcsolódások összesített erőssége	6	2	2	5	15
V4: Szociális célú városrehabilitáció és komplex társadalmi felzárkóztatás					
V4.1: Szociális célú városrehabilitáció	3	1	0	1	5
V4.2: Komplex társadalmi felzárkóztatás	3	0	1	1	5
V4.3: Közösségi kohézió erősítése	3	0	1	0	4
A kapcsolódások összesített erőssége	9	1	2	2	14
Kapcsolódások erőssége mindösszesen	41	29	25	24	

Forrás: saját szerkesztés

5.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb

ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázata” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljeseedik ki. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejt ki.
- Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülethessenek és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.
- Nyomon-követés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

5.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, az önkormányzat döntése értelmében a 2027-ig terjedő időszakban prioritást élvező fejlesztések között azonosítható logikai összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét. Az alábbi táblázatban a beavatkozások közötti összefüggések erősségét egy -2 – 0 – +2 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, a -2 az erős negatív hatást, míg a „+2” érték az erős pozitív kapcsolódást jelöli.

A beavatkozások logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

A Stratégiában azonosított beavatkozások úgy kerültek meghatározásra, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (5.2.1 fejezet),

- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (5.1 fejezet),
- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.

Miskolc városa tudatosan tervezi a szolgáltatásainak és a funkcióinak térségi szintű megoszlását. A városi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá az integrált településfejlesztési stratégia átfogó céljának és stratégiai céljainak megvalósításához.

A meghatározott kulcsprojektek között legnagyobb túlsúllyal az energetikai fejlesztések szerepelnek. A város nagyvárosi jellegénél fogva elengedhetetlen az épületállomány korszerűsítése (lakossági, középületek és vállalkozások egyaránt), mellette pedig fontos szerep jut a fenntartható városi energiaellátási mix kialakításának is. Az energetikai fejlesztések közül a közszolgáltatásokat nyújtó intézmények esetében azért is valósulnak meg kulcsprojektként, hogy az intézmények működési, fenntartási költségei csökkenjenek, valamint a környezet védelme továbbra is hangsúlyos. A város legfontosabb funkcióinak fejlesztése szintén kulcsprojekteként kerültek meghatározásra, így a szociális ellátórendszert, az egészségügyi szolgáltatásokat komplex módon szükséges fejleszteni, míg az oktatás, képzés, illetve a köznevelés és gyermeknevelés területén a támogató humáninfrastruktúra szorul leginkább fejlesztésre.

A gazdasági élet fejlesztésében kulcsszerep jut a K+F+I támogatását biztosító programoknak. Emellett (egyéb projektként) a helyi gazdaságfejlesztési programok, a foglalkoztatást elősegítő programok és a barnamezős területek funkcióváltó rehabilitációja lehetőséget teremt a munkahelyteremtésre, a vállalkozások fejlesztésére.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a hatásosság növeléséhez – hiszen az elérhetőség és a mobilitás is javul; ami mind a vállalkozások, mind a lakosság szempontjából előnyös.

A társadalmi felzárkóztatásra irányuló beavatkozások és a fiatalok megtartását segítő lakhatási program közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással lesz, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A projektek közül a stratégia megvalósíthatóságára a legjelentősebb hatással vannak a kulcsprojektek, azon belül leginkább a fenntartható várostérségi mobilitást biztosító közlekedési infrastruktúra fejlesztése, majd ezt követik a hálózatos projektek közül a települési zöld- és kékinfrastruktúra integrált fejlesztése. Emellett viszont sok olyan projekt is megjelenik, amely más fejlesztésre nincs direkt hatással, a fejlesztések ágazati jellegű, speciális probléma kezelést célozzák (pl. fenntartható vízgazdálkodás, illegális hulladékgazdálkodás felszámolása stb.). Az akcióterületi projektek egy-egy lehatárolt akcióterületre vonatkoznak, a projektek megvalósításával egyértelműen hozzájárulnak a város egészére vonatkozó célkitűzésekhez.

A kulcs projektek jelentősen erősítik egymást, a hálózatos projektek és egyéb projektek pedig hatással vannak bizonyos kulcsprojektekre, így pozitív hatással vannak egymás megvalósítására is.

A fentiek értelmében a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

43. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései

		Köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	Szociális ellátórendszer átfogó fejlesztése	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	Köz-szféra épület-állománjának energetikai korszerűsítése	Vállalkozások épület-állománjának energetikai korszerűsítése	Fenntart-ható városi energia-ellátási mix kialakítása	Fenntart-ható vízgazdálkodás	Fenntart-ható város-térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	Környezeti információs rendszer kialakítása	Társadalmi felzárkóztatást segítő lakhatási program	Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	K+F+I támogatását biztosító programok	Össz.
Kulcsprojektek	Oktatás és képzésfejlesztési program		+1	+1	+2	0	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	+5
	Szociális ellátórendszer átfogó fejlesztése	+2		+1	0	0	+1	0	0	0	+2	0	+2	+1	0	+9
	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	0	0		0	0	+1	0	+1	0	0	0	0	0	0	+2
	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	+2	0	0		0	0	0	0	0	0	0	+2	+1	0	+5
	Lakossági épületállomány energetikai	0	0	0	0		+1	+2	+1	0	+2	0	0	0	0	+6

Kulcsprojektek																Össz.
	Köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	Szociális ellátórendszer átfogó fejlesztése	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	Közszféra épületállományának energetikai korszerűsítése	Vállalkozások épületállományának energetikai korszerűsítése	Fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása	Fenntartható vízgazdálkodás	Fenntartható városi térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	Környezeti információs rendszer kialakítása	Társadalmi felzárkóztatást segítő program csomag	Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	K+F+I támogatását biztosító programok		
	korszerűsítése															
	Közszféra épületállományának energetikai korszerűsítése	0	+1	+1	0	+2		+2	+2	0	+1	0	0	0	0	+9
	Vállalkozások épületállományának energetikai korszerűsítése	0	0	0	0	+2	+2		+2	0	0	0	0	0	0	+2
	Fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása	0	+1	+1	0	+2	+2	+2		0	0	0	0	0	0	+8
	Fenntartható	0	0	0	0	0	0	0	0		0	+1	+1	0	0	+2

		Kulcsprojektek														Össz.
		Köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	Szociális ellátórendszer átfigó fejlesztése	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	Köz-szféra épület-állománjának energetikai korszerűsítése	Vállalkozások épület-állománjának energetikai korszerűsítése	Fenntart-ható városi energia-ellátási mix kialakítása	Fenntart-ható vízgazdálkodás	Fenntart-ható város-térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	Környezeti információs rendszer kialakítása	Társadalmi felzárkóztatást segítő program csomag	Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	K+F+I támogatását biztosító programok	
	vízgazdálkodás															
	Fenntart-ható város-térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	0	0	0	0	0	0	0	0	0		+1	0	0	0	+1
	Környezeti információs rendszer kialakítása	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1		0	0	0	+1
	Társadalmi felzárkóztatást segítő program csomag	+1	+2	+1	+2	+1	0	0	0	+1	0	0		+1	0	+9
	Fiatalok megtartását segítő	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	0	+1	0	0		0	+4

		Kulcsprojektek														Össz.
		Köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	Szociális ellátórendszer átfordító fejlesztése	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	Köz-szféra épület-állomány energetikai korszerűsítése	Vállalkozások épület-állomány energetikai korszerűsítése	Fenntartható városi energia-ellátási mix kialakítása	Fenntartható vízgazdálkodás	Fenntartható város-térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	Környezeti információs rendszer kialakítása	Társadalmi felzárkóztatást segítő program csomag	Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	K+F+I támogatását biztosító programok	
Hálózatos projektek	lakhatási program															
	K+F+I támogatást biztosító programok	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	0	0		+3
	Város-biztonság, közbiztonság javítása	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	+2
	Út- és kerékpárútfejlesztések	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	+1	+1	0	+4
Hálózatos projektek	Települési zöld- és kékinfrastruktúra integrált fejlesztése	0	0	0	0	0	0	0	+1	+2	+2	+2	+1	+1	0	+9
	Korszerű térségi hulladék-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	0	0	+2

Kulcsprojektek																Össz.
	Köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	Szociális ellátórendszer átfogó fejlesztése	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	Köz-szféra épületállománjának energetikai korszerűsítése	Vállalkozások épületállománjának energetikai korszerűsítése	Fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása	Fenntartható vízgazdálkodás	Fenntartható város-térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	Környezeti információs rendszer kialakítása	Társadalmi felzárkóztatást segítő program csomag	Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	K+F+I támogatását biztosító programok		
	gazdálk. fejlesztése															
	Körforgások gazdaságra való átállást segítő programcsomag	0	0	0	0	0	+1	+2	0	0	0	0	0	+1	+4	
	Települési digitális szolgáltatások fejlesztése	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	0	0	+1	+3	
	Digitális átállás a közösségi és közúti közlekedésben	0	0	+1	+2	0	0	0	0	+2	0	0	0	+1	+3	
	Digitális feladat-szervezés a	+2	+2	+1	+1	0	+1	0	0	0	0	0	0	0	+7	

		Kulcsprojektek														Össz.
		Köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	Szociális ellátórendszer átfigó fejlesztése	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	Köz-szféra épület-állománjának energetikai korszerűsítése	Vállalkozások épület-állománjának energetikai korszerűsítése	Fenntartható városi energia-ellátási mix kialakítása	Fenntartható vízgazdálkodás	Fenntartható város-térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	Környezeti információs rendszer kialakítása	Társadalmi felzárkóztatást segítő program csomag	Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	K+F+I támogatását biztosító programok	
	közfoglaltatásokban															
	Digitális ügyintézés	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	+4
	Smart grid és smart metering rendszerek fejlesztések	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	+1	+2
Egyéb projektek	Kulturális infrastruktúra és kreatív ipar fejlesztése	0	0	0	0	0	+2	0	0	0	0	0	+1	0	0	+3
	Szabadidős és sportinfrastruktúra fejlesztési program	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+2	+1	0	+4
	Települési civil	0	0	0	0	0	0	+2	0	0	0	0	0	0	0	+2

		Kulcsprojektek														Össz.
		Köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	Szociális ellátórendszer átfordító fejlesztése	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	Közszféra épületállomány energetikai korszerűsítése	Vállalkozások épületállomány energetikai korszerűsítése	Fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása	Fenntartható vízgazdálkodás	Fenntartható városi térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	Környezeti információs rendszer kialakítása	Társadalmi felzárkóztatást segítő program csomag	Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	K+F+I támogatását biztosító programok	
	szerepvállalás és társadalmi vállalkozások erősítése és támogatása															
	Helyi identitást erősítő programcsomag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	+1	0	+3
	Városrészi központok funkcionális fejlesztése	0	0	0	0	0	+2	+1	+1	0	+1	0	+1	0	0	+6
	Illegális hulladéklerakás felszámolása	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	+1

		Kulcsprojektek														Össz.
		Köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	Szociális ellátórendszer átfigó fejlesztése	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	Köz-szféra épület-állománjának energetikai korszerűsítése	Vállalkozások épület-állománjának energetikai korszerűsítése	Fenntartható városi energia-ellátási mix kialakítása	Fenntartható vízgazdálkodás	Fenntartható város-térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	Környezeti információs rendszer kialakítása	Társadalmi felzárkóztatást segítő program csomag	Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	K+F+I támogatását biztosító programok	
	Lakossági szemléletformáló programok	0	0	0	0	+1	0	0	+1	0	0	0	0	0	+1	+2
	Barnamezős területek funkcióváltó rehabilitációja	0	0	0	0	0	0	+2	+1	0	0	0	+1	+2	+1	+7
	Miskolc Turizmusfejlesztési Stratégia 2030	0	0	0	0	0	0	+1	0	+2	0	0	0	0	+1	+3
	Foglalkoztatást elősegítő programcsomag	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	0	0	+1	+4
	Helyi szak- és felnőttképz	+2	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+3

		Kulcsprojektek														Össz.
		Köznevelési oktatás és képzésfejlesztési program	Szociális ellátórendszer átfordó fejlesztése	Eü-i ellátórendszer komplex fejlesztése	Gyermeknevelést támogató humán-infrastr. fejlesztése	Lakossági épületállomány energetikai korszerűsítése	Közszféra épületállomány energetikai korszerűsítése	Vállalkozások épületállomány energetikai korszerűsítése	Fenntartható városi energiaellátási mix kialakítása	Fenntartható vízgazdálkodás	Fenntartható városi térségi mobilitást biztosító közlekedési infrastr. fejlesztése	Környezeti információs rendszer kialakítása	Társadalmi felzárkóztatást segítő program csomag	Fiatalok megtartását segítő lakhatási program	K+F+I támogatását biztosító programok	
	és fejlesztése															
	Helyi gazdaságfejlesztési programok	+2	0	0	0	0	0	+1	+1	0	+2	0	+1	0	+2	+9
Mindösszesen		+11	+9	+9	+10	+8	+13	+14	+14	+5	+23	+6	+18	+10	+10	

Forrás: saját szerkesztés

6 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és -megvalósítás fázisait tekintve három kockázat típus különböztethető meg:
 - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
 - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetők;
 - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a stratégia megvalósíthatóságának milyen kockázatai vannak és a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

44. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Hatás leírása	Kockázatkezelés módja
A jogszabályi, tervezési környezet változása	magas	jelentős	Változó Operatív Program tartalom, változó forrás és szervezeti keretek: A jogszabályok, tervezési keretek változása azt eredményezheti, hogy a tervezett fejlesztéseket, azok műszaki tartalmát, kivitelezhetőségét újra kell tárgyalni, szükség szerint módosítani kell az elkészült műszaki, pénzügyi, ütemezési stb. terveket. Ezek időigénye gátolhatja a határidőre teljesítést, illetve egyes fejlesztési elképzelések megvalósulását is akadályozhatja.	A vonatkozó jogszabályok, eljárásrendek, jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez, tervezési szabályozási környezetet meghatározó intézményekkel szoros együttműködés.
Hazai, illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása késése	magas	jelentős	A tervezett fejlesztésekhez nem sikerül pályázati forrásokat mozgósítani, így a fejlesztés megvalósítására nem áll rendelkezésre kellő forrás, a fejlesztés elmarad.	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés
Projekt előkészítés elhúzódása, hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	jelentős	Az adekvát források elérhetőségének időszakában a projektötlet előkészítettsége nem éri el a szükséges készültségi fokot (Tervek, engedélyek stb. nem állnak rendelkezésre), így a pályázat meghíúsul, a fejlesztés elmarad.	Az operatív programok, pályázati ütemezések folyamatos nyomon követése. Az előkészítéshez szükséges források allokálása és humánerőforrás biztosítása. Engedélyeztetésnél az ügyintézési időkereteinek figyelembevétele.
Sikertelen közbeszerzési eljárások	közepes	közepes	A sikertelenül lebonyolított közbeszerzési eljárások jelentős időcsúszást eredményezhetnek a kivitelezésben, így problémát jelenthetnek a fejlesztéseket finanszírozó pályázati források lehívása során is.	A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről

Infláció, fejlesztési költségek emelkedése	közepes	jelentős	A fejlesztések pontos költsége a tervezés jelen fázisában még nem ismert, csupán becsült költségek, melyek nem a részletes műszaki tartalom ismeretében kerültek meghatározásra. A betervezett költségek így jelentősen alulmúlhatják a megvalósításkor érvényes piaci árakat, mely a fejlesztések elmaradásához, csökkentett műszaki tartalommal való megvalósításához vezethet.	Tartalék keret képzése, illetve körültekintő és alapos tervezés szükséges, mely részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, a várható inflációval tervező költségvetések készítését követeli meg.
Településközi koordináció elmaradása	közepes	jelentős	A járási szerepkörön túlmutató településközi koordináció a város esetében elengedhetetlen céljai eléréséhez. Ennek hiányában az egyes településeken tervezett fejlesztések egymás konkurenciájává válnak / elmaradnak/, nem a szükséges ütemben és formában valósulnak meg. Nem sikerül kiaknázni a közös fejlesztésekben rejlő előnyöket és lehetőségeket.	Szervezett és strukturált együttműködés kialakítása, fenntartása az érintett településekkel végig a partnerségi folyamat során.
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	A tervezett fejlesztések körültekintő előkészítéséhez és megvalósításához megfelelő szaktudással és tapasztalattal rendelkező munkatársak híján a tervezett fejlesztések megvalósítása jelentős csúszást eredményez, illetve a beruházások, projektek elmaradását is maga után vonhatja.	Mind a stratégiai, mind az operatív menedzsment kapacitások megerősítése szükséges.
Előre nem látható műszaki problémák	közepes	közepes	A megvalósítás során számos előre nem látható műszaki probléma merülhet fel, mely nem megfelelő előkészítettségéből, hibás kivitelezési munkákból, illetve, előre nem látható pót / többletmunkákból adódhatnak, így a tervezett projektek jelentős csúszást szenvedhetnek.	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés, felkészülés a többletmunkára A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére.

A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Amennyiben a településnek nem sikerül megvalósítania azt a törekvését, hogy kiaknázza a piaci szereplők által megvalósítandó fejlesztésekben rejlő lehetőségeket, kizárólag közsféra fejlesztések valósulnak meg, elmaradnak a magánszféra befektetései, ami az elvárt gazdasági növekedés gátja lehet.	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Amennyiben a lakosság és a helyi civil szervezetek nem elégedettek az egyes tervezett és megvalósuló fejlesztésekkel, nem érzik a fejlesztéseket magukénak, azok elfogadottsága nem lesz megfelelő, az helyi társadalmi problémák kialakulásához, megerősödéséhez járulhat hozzá.	Magas szintű partnerség biztosítása Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
A létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	A beruházás típusú projektek fenntartásának költségeit Projektgazda nem tudja finanszírozni, a fejlesztés eredményeként létrejövő infrastruktúra, szolgáltatás stb. fenntarthatatlanná válik, a projekt hatásai elmaradnak.	Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása
A revitalizált, vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A zöldfelület fejlesztésére irányuló projektek fenntartásának költségeit Projektgazda nem tudja finanszírozni, a revitalizált vagy új zöldfelület degradálódik, a fejlesztés hatásai elmaradnak.	A városi klímát jól tűrő, őshonos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	A megvalósulást mérő indikátorvállalások nem, vagy nem az elvárt szinten teljesülnek.	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása

Forrás: saját szerkesztés

7 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

7.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Miskolc MJ. Város Önkormányzatának és funkcionális szervezeti egységeinek megkülönböztetett szerepe van a fejlesztési stratégia megvalósításában. A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati feladatok - a korábbi ITS-sel összhangban - három pontban foglalhatók össze:

- kiszámítható és átlátható szabályozási környezet biztosítása,
- fejlesztés személyi feltételeinek biztosítása,
- az ITS megvalósítását segítő városmarketing.

Kiszámítható és átlátható szabályozási környezet biztosítása

A fejlesztési célok elérését alapjaiban befolyásolja Miskolc MJ. Város Önkormányzatának szabályozási gyakorlata, a fejlesztési elképzelésekkel konzisztens és kiszámítható rendeletalkotói és jogalkalmazói magatartása, átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezete. Az Önkormányzat adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított támogató magatartása csökkenti a fejlesztésekkel kapcsolatos bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Humán feltételek és kapcsolódó fizikai infrastruktúra biztosítása

Hasonlóan fontos feladat a befektetőket vonzó, a helyi lakosság vállalkozói képességeit növelő oktatási és infrastrukturális feltételek biztosítása, és az ITS céljait kommunikálni tudó, a projekt tervezésében és menedzselésében, valamint nyomonkövetésben jártas, felkészült szakember csapat biztosítása.

Városmarketing

Miskolc fejlesztési céljainak elérését tudatos és következetes marketing tevékenység támogatja a jövőben is, amely a fejlesztési célokat és beavatkozásokat hitelesen képes kommunikálni a célközönség számára.

A városról kialakított arculat hatással van a befektetői döntéseket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, és a város lakosság megtartó képességére is.

A célzott és differenciált városmarketing támogatja az ITS céljainak megvalósítását és lakossági elfogadottságát. A városi honlap marketing funkcióját kiadványok és egyéb direkt reklámok egészítik ki. A célzott PR tevékenység magában foglalja:

- az elektronikus reklámokat (internetes oldalak, televíziós műsorok stb.)
- közterületi reklámokat (programok-, műsorok hirdetései, középületek felületei, közterületek, fejlesztési területek információs táblái);
- direkt reklámokat (levél, telefon útján történő megkeresések stb.).

Az aktív marketing-kommunikáció által javítható a város értékeinek, adottságainak és lehetőségeinek transzparenciája. A gazdasági jellegű célok elérését több nyelvű, egységes adatbázissal kell támogatni, amelyből aktuális adatok kérhetők le.

A sikeres marketing a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti, ezzel közvetett módon hozzájárul a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Miskolc arculatának fejlesztése, a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása erősíti a város identitást, a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést.

7.2 Az ITS megvalósításának szerkezeti keretei

Városfejlesztéssel, fejlesztési beavatkozásokkal, projektekkel az alábbi táblázat szerinti főbb szereplők, érintettek tekinthetők Miskolcon:

45. táblázat: Miskolc irányítási és működési modelljének fő szereplői

Szereplők	
Miskolc MJV közgyűlése	
Miskolc MJV közgyűlési bizottságok	Városgazdálkodási és -üzemeltetési Bizottság
	Köznevelési, Kulturális, Turisztikai, Ifjúsági és Sport Bizottság
	Egészségügyi, Szociális és Környezetegészségügyi Bizottság
	Pénzügyi Bizottság
Miskolc MJV Polgármesteri Hivatal	Pályázati Főosztály
Miskolc MJV intézményei	
Miskolc Holding	Gazdaságfejlesztési Igazgatóság
Miskolc MJV cégei	Miskolci Városgazda Nonprofit Kft.
Városfejlesztésbe bevont piaci cégek	
Civil szervezetek	
Lakosság	
Térségi települések	

Forrás: saját szerkesztés

Az egyes fenti szereplők a város irányítási és működtetési életciklusának (tervezés – döntés előkészítés – döntés – megvalósítás) különböző periódusaiban és különböző erősséggel jelennek meg. A következő mátrixban ezen szereplők fenti életciklusbeli megjelenését és erősségét mutatjuk be az egyes városfejlesztési tevékenységek tekintetében.

46. Táblázat: Miskolc Megyei Jogú Város irányítási és működési modellje 2014-2021 között

		MMJV Közgyűlés	MMJV közgyűlési bizottságok	MMJV Polgármesteri Hivatal	MMJV intézményei	Miskolc Holding	MMJV cégei	Piaci cégek	Civil szervezetek	Lakosság	Térségi települések
Stratégiai tervezés				+++	+++	+++	+++	+++	++	++	+
Irányítás	Döntés előkészítés		+++	+++							
	Döntés hozatal	+++									
	Döntés végrehajtás	+		+++	+	+++	+	+++			
Működés	Projekt eredmények működése, fenntartása			+++	++	+++	++				

Forrás: saját szerkesztés

7.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

A városfejlesztést érintő irányítás alapvetően az önkormányzaton belül összpontosul, így 2021-ig alapvetően nem voltak jellemzők a több szintű helyi kormányzás típusú modellnek az elemei. Az önkormányzat 2021-től kialakította annak a modelljét, hogy hogyan tudja bevonni a lakosságot a város működését, fejlesztését célzó intézkedésekbe, döntéselőkészítésbe. Ennek nyomán elindult Miskolcon a részvételi demokrácia új szakasza, hiszen az új kezdeményezésnek köszönhetően a lakosság aktív részese lett a várost érintő döntéselőkészítési folyamatok sokaságának. Részvételi pontok hálózata került kialakításra, közösségi gyűlések kerülnek megtartásra, továbbá ezek nyomán megszületett az első részvételi költségvetés is, amit a városi közgyűlés is elfogadott. A részvételi költségvetés egy olyan, a város költségvetésének részét képző keretösszeg, amelyről a lakosság dönt a fenti folyamatok eredményeképpen. A további tervek között szerepel a közösségi tervezés további erősítése, amelynek keretében a lakosság már a folyamat legelején bevonásra került a tervezési folyamatba, így közvetlen beleszólása van abba, és megjelennek a lakossági ötletek, elképzelések is a végleges tervekben.

Az önkormányzaton belüli döntéshozatalra jellemző, hogy minden héten vezetői értekezlet kerül összehívásra a polgármester, a három alpolgármester, a jegyző, az aljegyző, és általában a Pályázati Főosztály főosztályvezetője részvételével. A legtöbb olyan ügyet érintő döntés, amelyet a polgármester saját hatáskörben meghozhatna, így nem egyszemélyi döntés, hanem a vezetőség konszenzusos

álláspontját tükrözi minden esetben. A több résztvevős döntések általában lassabban születnek meg a különböző nézőpontok és a konszenzusra való törekvés miatt, azonban sokkal megalapozottabbak, mint az egysemélyi döntések.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának irányítási munkáját segítik a vezető tisztségviselők, a Közgyűlés, a Közgyűlés Állandó Bizottságai, a Közgyűlés által megválasztott tanácsnokok.

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 26 tagból áll. Az irányítási modellben a közgyűlés szerepe a döntéshozatal. Mind a városi stratégiák elfogadásáról szóló döntéseket, mind pedig az egyes fejlesztési projektek megindításáról szóló döntéseket közgyűlési határozatok hagyják jóvá.

A város közgyűlése mellett működik a hat állandó bizottság, amelyek az alábbiak:

- Jogi és Ügyrendi Bizottság
- Pénzügyi Bizottság
- Városgazdálkodási és -üzemeltetési Bizottság
- Köznevelési, Kulturális, Turisztikai, Ifjúsági és Sport Bizottság
- Egészségügyi, Szociális és Környezetegészségügyi Bizottság
- Rendészeti Bizottság

A bizottságok választott képviselőkből, valamint nem képviselőkből állnak. Miskolc Megyei Jogú Város állandó bizottságainak összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

47. táblázat: Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlésének Állandó Bizottságai (2022)

Bizottság neve	Képviselő tagok száma	Nem képviselő tagok száma
Jogi és Ügyrendi Bizottság	6 fő	6 fő
Pénzügyi Bizottság	6 fő	6 fő
Városgazdálkodási és -üzemeltetési Bizottság	6 fő	5 fő
Köznevelési, Kulturális, Turisztikai, Ifjúsági és Sport Bizottság	6 fő	6 fő
Egészségügyi, Szociális és Környezetegészségügyi Bizottság	7 fő	5 fő
Rendészeti Bizottság	6 fő	5 fő

Forrás: önkormányzati adatközlés

A bizottságoknak a fejlesztési folyamatok döntéshozatalában van jelentős szerepük, így fontos feladatokat látnak el a városi fejlesztési stratégiák, főleg azok tematikusan hozzájuk tartozó részeinek véleményezésében, tartalmának alakításában.

7.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

A TOP, valamint a Modern Városok Program keretében megvalósuló projektekért 2021. decemberéig a Miskolc Holdingon belül működő Projektfejlesztési Igazgatóság felelt. 2021. novemberében szervezeti átalakulás keretében az összes fejlesztés, illetve a pályázati projektekkel kapcsolatos feladatok, felelősség, valamint személyi kapacitás is a Polgármesteri Hivatalon belül felállításra került Pályázati Főosztályhoz tartozik 2021. decemberétől. Egyedül a közvetlen gazdaságfejlesztési projektek maradtak a Miskolc Holding kezelésében, azonban a Holdingon belül ezek előkészítése, megvalósítása, fenntartása, működtetése átkerült a Gazdaságfejlesztési és Ingatlangazdálkodási Igazgatóság felelősségi körébe.

A **Pályázati Főosztály** feladatkörébe tartozik a TOP, valamint a Modern Városok Program összes – kivéve a gazdaságfejlesztési – projektjének előkészítése, a megvalósításuk lemenedzselése, továbbá ezen projektek kötelező fenntartásának felügyelete. A Pályázati Főosztály létszáma jelenleg 41 fő. Felügyelete alá három osztály tartozik: Projekt Irányítási Osztály, Projekt Támogató Osztály, Műszaki Koordinációs Osztály. A Projekt Irányítási Osztály végzi a projektek klasszikus projektmenedzsmentjét, A Projekt Támogató Osztálynál vannak az adminisztrációs és pénzügyi feladatok, valamint a műszaki előkészítés. A Műszaki Koordinációs Osztály pedig a projektek műszaki megvalósítását, műszaki ellenőrzését végzi. Megállapítható, hogy a jelenlegi munka leterheltség, projektállomány mellett kapacitáshiány mutatkozik az osztályon legfőképpen műszaki végzettségű szakemberek vonatkozásában.

A **Miskolc Holding Gazdaságfejlesztési és Ingatlangazdálkodási Igazgatósága** végzi a várost érintő gazdaságfejlesztési projektek, pályázatok előkészítését, menedzselését és fenntartását.

Így bár feladatok tekintetében átfedés van a Pályázati Főosztály és a Miskolc Holding Gazdaságfejlesztési Igazgatóságának feladatai között, azonban ezen projektek tematikusan egyértelműen le vannak határolva, és mivel a gazdaságfejlesztési szakértelem a Holdingnál van, így ezen feladatok párhuzamos ellátása nem tekinthető igazi redundanciának a rendszerben.

Összességében elmondható, hogy a fejlesztési projektekhez, pályázatokhoz kapcsolódó felelősségi körök egyértelműek, párhuzamos feladatok nincsenek az önkormányzati rendszerben.

A két pályázatot, fejlesztési projekteket kezelő és előkészítő csapat a Pályázati Főosztály, valamint a Holding Gazdaságfejlesztési Igazgatóság munkájának sikeressége nagy mértékben függ a Polgármesteri Hivatal többi osztályával, illetve az önkormányzat többi cégével való együttműködés megfelelőségétől, hatékonyságától. Problémaként jelentkezik a szervezeten belül az egyes osztályok közötti nem megfelelő belső kommunikáció, az információk át nem adása, torzulása, amely kockázatokat jelent a fejlesztések tekintetében, hiszen ezek az előkészítési fázisban, illetve a megvalósítás során is a projektek időbeli csúszásához vezethetnek.

Miskolcon jelenleg nincs városmenedzser státusz, és valójában a státusszal járó feladatok ellátása sem biztosított teljeskörűen, hiszen számos szervezeti egységnél van szétdarabolva az ezzel járó feladatkör.

7.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

A Miskolci kistérség és a régióközpont vonzáskörzetének fejlődése érdekében Miskolc Megyei Jogú Város folyamatosan törekszik a település vonzáskörzetének kibővítésére és megerősítésére.

A tágabb vonzáskörzet meghatározást az indokolja, hogy Miskolc járási központ is. Hét város (Miskolc, Alsózsolca, Emőd, Felsőzsolca, Nyékládháza, Onga és Sajóbábony) és 32 község tartozik hozzá.

A Miskolci járáshoz tartozó települések:

Alsózsolca város, Arnót község, Berzék község, Bőcs község, Bükkaranyos község, Bükkszentkereszt község, Emőd város, Felsőzsolca város, Gesztely község, Harsány község, Hernádkak község, Hernádnémeti nagyközség, Kisgyőr község, Kistokaj község, Kondó község, Köröm község, Mályi község, Miskolc megyeszékhely, megyei jogú város, Nyékládháza város, Onga város, Ónod község, Parasznya község, Radostyán község, Répáshuta község, Sajóbábony város, Sajóecseg község, Sajóhidvég község, Sajókápolna község, Sajókeresztúr község, Sajólád község, Sajólászlófalva község, Sajópálfala község, Sajópetri község, Sajósenye község, Sajóvamos község, Sóstófalva község, Szirmabesenyő nagyközség, Újcsanános község, Varbó község

A megvalósítás során az együttműködést és kapcsolattartást szorosabbá és hatékonyabbá kell tenni. A térségi szerepkörrel kapcsolatos fő célok megvitatására a partnerségi fórum keretében is sor kerül.

48. táblázat: Munkamegosztás Miskolc és a vonzáskörzetébe tartozó települések között

Miskolc városa által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
Munkahely	Munkahely
Munkaerő	Munkaerő
Lakóterület	Lakóterület
Rekreációs tevékenység	Szociális és egészségügyi szolgáltatások
Alapfokú és középfokú oktatás, ME – felsőfokú oktatás, duális képzés	Kiskereskedelmi szolgáltatások
Szociális szolgáltatások	Mezőgazdasági termékek
Egészségügyi alap- és szakellátás	Kommunális szolgáltatások
Turizmus	Turizmus
Kulturális lehetőségek	Kulturális, rekreációs, sportolási lehetőségek
Ipari területek	Alternatív ipari területek
Kiskereskedelmi szolgáltatások	
Üzleti és pénzügyi szolgáltatások	

Forrás: saját szerkesztés

A legutóbbi felülvizsgált ITS alapján⁵ elmondható volt, hogy a Partnerségi Megállapodás lehetőséget adott Miskolc és a Miskolc Járás települései közötti szorosabb együttműködésre a területfejlesztés, az egészségügyi- és szociális ellátás, az oktatás-nevelés, a közbiztonság és a bűnmegelőzés területén.

A 40 Miskolc környéki települést tömörítő BÜKK-MAK LEADER vidékfejlesztési közösség, mint LEADER Helyi Akciócsoport, koordinátor feladatkörét 2012. május 1-től a Bükk-Térségi LEADER Egyesület vette át a BÜKK-MAK LEADER Nonprofit Kft-től. A szervezet a résztvevő települések gazdasági aktivitásának ösztönzését tűzte ki célul. Kitörési pontként a közösségi energiatermelést, az energiahatékonyság

⁵ MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA, 2018

fokozását, a tiszta technikák és technológiák megtelepítését határozta meg. A Bükk-Térségi LEADER Egyesület közgyűlése a Helyi Fejlesztési Stratégiát 2016. 05. 31-én fogadta el.

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrautaltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

Miskolc vonzáskörzetének együtt járó fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség legyen képes szükségleteit és problémáit egységben megfogalmazni, majd ezeket komplex projektekké, integrált programokká alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak a város, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan kell ismerni. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Az ITS-ben kijelölt fejlesztéseket az Önkormányzat elsősorban saját hatáskörben hajtja végre, hatásai a vonzáskörzetére közvetetten nyilvánulnak meg, azonban egyes területeken (pl. szociális, egészségügyi ellátás, hulladékgazdálkodás) településközi együttműködések keretében is célszerű átgondolni a közös fejlesztések megvalósítását.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi fenntartható turisztikai kínálat – programcsomagok kialakítása,
- határon-átnyúló együttműködések,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,
- helyi és mikrotérségi mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése,
- térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása, ezzel rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása,
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása,
- környezetvédelem, természetvédelem és vízvédelem.

Mind a járásban, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás gyűlt össze ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez elengedhetetlen:

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos nyilvántartása,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek beazonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek, visszacsatolások beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét, a partnerségi egyeztetésre 2022. december-2023. január hónap folyamán került sor.

Összefoglalva elmondható, hogy Miskolc város tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégia területi szintű kölcsönhatása a környező települések fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók

optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelvének, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

7.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Mivel a jelenlegi ITS már az elkészült FVS alapján került kidolgozásra, a partnerségi folyamatok is ez alapján kerültek definiálásra. Az ITS alkotás partnerségi folyamatának egy része tehát teljesen egyezik az FVS partnerségi folyamatokkal (hiszen a célrendszer megalkotása, a lakosság bevonása, a fejlesztési igények azonosítása, antiszegregációs munkacsoport működtetése az FVS készítés fázisában már megvalósultak), különbség csak a *településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben előírt partnerségi elvárásokban van (az államigazgatási egyeztetés lefolytatására vonatkozóan).

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör

- államigazgatási szervek
- önkormányzatok

Az eljárásba bevont szervezetek az előzetes tájékoztatási szakaszban megkérésre kerültek 2021. júliusában. Az előzetes megküldött állásfoglalások a stratégia alkotás folyamatában figyelembe lettek véve.

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői körnek a dokumentumok tervezete 2022. november elején kerül kiküldésre. A 21 napos véleményezési eljárást követően lesz az ITS véglegesítve, majd ezt követően kerül sor a közgyűlési jóváhagyásra.

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető Miskolc város önkormányzatánál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történik, megvalósul a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerülnek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében szükséges indoklás megadása.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelten fontosnak tartja, hogy olyan fejlesztések kerüljenek megvalósításra, melyek a helyi igényekre és szükségletekre reagálnak, valós problémákat orvosolnak és az itt élők támogatásával rendelkeznek. Mivel az önkormányzat és fenntartásába tartozó intézményrendszeren kívül további olyan területi szereplők találhatók a városban, akik jelentős és a városi életre meghatározó infrastrukturális és egyéb beavatkozásokat hajtanak végre, ezért ezek a partnerek is bevonásra kerültek fejlesztési igényeik azonosítása céljából.

2021. szeptemberétől 6 tematikus munkacsoport kezdte meg a munkáját, segítve ezzel is a stratégia alkotás folyamatát. A COVID okozta világjárvány miatt hozott intézkedések miatt a kapcsolattartás és a munkacsoport workshopok kezdetben online kerültek lebonyolításra a veszélyhelyzet megszüntetéséig és korlátozó intézkedések feloldásáig figyelembe véve mindig a helyi egészségügyi helyzetet is.

A lakosság bevonása külön prioritást élvez az önkormányzati döntéshozatalban, ennek a folyamatnak a megerősítése céljából 2021. december 16-án elfogadta a Közgyűlés **Miskolc Állampolgári Részvételi Koncepcióját** (mely már eleve a részvételiség szellemében, az érintettek bevonásával került kidolgozásra). Ahogy a dokumentum fogalmaz „*ez a koncepció nem az újszerűséget, inkább a tudatos állampolgári magatartást és a társadalmi részvételre fókuszáló önkormányzati szemléletet kívánja*

erősíteni. Mégis tartalmaz újszerű elemeket, melyek más megközelítéssel kezelik a már működő önkormányzatiságot és amelyek jellemzően hosszabb távon mutathatnak föl eredményeket. A társadalmi egyeztető módszerek folyamatos tanulásával és alkalmazásával a részvételiség különböző szintjeinek megtapasztalásával szeretnénk elérni, hogy minden miskolci magáénak érezze városunkat.”

Ez az állampolgári részvétel nemcsak a helyi identitást erősíti, hanem segíti a társadalmi felelősségvállalás növelését is, ami több szempontból is segíti egy élhetőbb település kialakítását és hozzájárul a létrehozott fejlesztések fenntartásához, megóvásához is. A helyi lakosság megszólítása mellett nagy hangsúly helyeződik a civil szervezetek bevonására is. Annak érdekében, hogy a szektorban felhalmozódott tudáson és tapasztalaton alapuló szakértői vélemények, javaslatok és kezdeményezések eljussanak a megfelelő döntéshozatali szintre, indokolt volt a részvételi programon belül az önkormányzati-civil partnerség kereteit is célzottan kialakítani. Ennek elősegítésére alakult meg a civil partnerségi munkacsoport. A partnerségi egyeztetés egyik eszköze a létrehozott Részvételi Iroda. A Részvételi Iroda a város központjában, a Polgármesteri Hivatal épületén belül található. A Részvételi Iroda a lehetőségekhez mérten kitelepül a városi és városrészi eseményekre és rendezvényekre a részvételi program népszerűsítése, a lakossággal történő közvetlen kapcsolatfelvétel céljából. A fejlesztési ötletek véleményezése ill. meghallgatása során a stratégia tervezési időszaka alatt is számtalan alkalommal lett használva ez az eszköz.

Partnerek definiálása

A stratégia tervezése és megvalósítása során elsődleges szempont a partnerség keretében a megfelelő információ áramlás biztosítása, a különböző területek képviselői által javasolt fejlesztési igények megjelenítése, továbbá célunk a stratégia végrehajtásának előrehaladásáról a folyamatos tájékoztatás. Ennek érdekében az előkészítése során az alábbi partnerek kerültek azonosításra.

- Miskolc város lakossága
- Miskolc MJV Polgármesteri Hivatal érintett főosztályai
- Miskolc Holding Zrt. és tagvállalatai
- Miskolc MJV fenntartásába tartozó közintézmények, irányító szervezetei
- Miskolcon működő állami fenntartású intézmények
- helyi vállalkozások
- civil szervezetek
- egyházak
- felsőoktatási intézmény és szakképzési centrum
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat

A stratégia megalkotása során a partnerséget 4 nagyobb részre lehet osztani, mely során az alábbi tevékenységek valósultak meg:

- lakosság bevonása (lakosság körében végzett kérdőíves felmérés, részvételi akciók keretében fórumok, műhelyfoglalkozások, partnerségi egyeztetések, ötletmaratonok)
- intézmények bevonása a helyzetfeltárás során is (kérdőíves felmérés, releváns munkacsoportba bevonás)
- tematikus munkacsoportok működtetése az alábbi 6 tématerület szerint:
 - Társadalmi munkacsoport
 - Gazdaságfejlesztési munkacsoport
 - Köszolgáltatások munkacsoport
 - Közösségi szolgáltatások munkacsoport
 - Zöld átállás munkacsoport
 - Digitális átállás munkacsoport

A stratégia készítése során kiemelten hangsúlyos a zöld és digitális szempontok megvizsgálása, ezen szegmensekben a menetrendhez kapcsolódóan a jelenlegi helyzet alapos feltárása és rögzítése. Ennek megfelelően külön munkacsoport is foglalkozott ezekkel a területekkel, amellett, hogy a többi terület esetében, mint horizontális elvárás folyamatosan szerepelt. A munkacsoport megbeszélések egy része online térben valósult meg (ez főként 2021-ban a COVID miatt), 2022-ben pedig már személyes jelenléttel.

- tematikus munkacsoportok működésébe közvetlenül is bevonásra kerültek külső területi szereplők, továbbá egyes nagyobb területi szereplők (táblázatban dőlten szedve) pedig külön megkeresésre kerültek a város szempontjából meghatározó fejlesztési javaslatok azonosítása céljából.

Mindezek mellett folyamatos városvezetői egyeztetésekre, havi rendszerességgel vezetői munkacsoport megbeszélésekre (polgármester, alpolgármesterek, főépítész, jegyző, érintett főosztályvezetők) került sor, valamint az elmúlt egy évben rendszeressé váltak a városrészi bejárások is a városvezetők részéről.

49. táblázat: Munkacsoportok és bevont szervezetek

Munkacsoport	Tématerület	Munkacsoport/bevont szervezetek
Társadalmi	Szociális - gyermekvédelem Lakhatás Civil szektor Közfoglalkoztatás Identitás Közbiztonság	Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény Miskolc Holding Zrt. Magyar Máltai Szeretetszolgálat MMJV Koordinációs Osztály Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. Miskolci Roma Nemzetiségi Önkormányzat Leszakadó Városrészek Munkacsoport Értelmi Fogyatékkal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége Magyar Vöröskereszt Hajléktalanokat Gondoó Központ MIÖR Napfényt az Életnek Alapítvány Vakok és Gyengénlátók BAZ Megyei Egyesülete Remény Zarándokai Kulturális és Hagyományőrző Egyesület BAZ Megyei Kormányhivatal Miskolci Rendőrkapitányság
Gazdaságfejlesztés	Helyi gazdaságfejlesztés Iparfejlesztés Innováció, K+F Önkormányzati gazdálkodás	Miskolc Holding Zrt. MMJV Főépítési Kabinet MMJV Városfejlesztési Főosztály MMJV Gazdálkodási Főosztály MMJV Pénzügyi Osztály Miskolc Egyetem Miskolci Szakképzési Centrum BOKIK
Zöld átállás	környezetvédelem közlekedés közművek klíma városi közművek	MMJV Városfejlesztési Főosztály MVK Zrt. MMJV Városüzemeltetési és Műszaki Osztály MIVÍZ Kft. MIHŐ Kft. MMJV Főépítési Kabinet MMJV Városgazda NKFT. ÉMVIZIG Bükk Nemzeti Park
Közszolgáltatások	Egészségügy Szociális Oktatás	MIEFI MMJV Lakosságszolgálati Főosztály Miskolci Közintézményműködtető Központ Miskolci Integrált Óvodai Intézmény MMJV Szociális és Köznevelési Osztály BAZ Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház Miskolci Egyházmegye; Egri Főegyházmegye; Miskolci Református Egyházközségek; Miskolci Evangélikus Egyházközség; EMIH Miskolci Tankerület

Közösségi szolgáltatások fejlesztése	Turizmus	MIDMAR Kft. MMJV Kulturális, Sport és Rendezvényszervezési Osztály Miskolci Sportcentrum Kft. Miskolci Fürdők Kft. DVTK
	Kultúra	
	Sport	
Digitális átállás	Digitális megoldások a városüzemeltetésben Digitális adatbázisok kezelői	Miskolc Holding Zrt. Miskolci Önkormányzati Rendészet

Forrás: saját szerkesztés – Miskolc FVS

Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban

A partnerségi tervezés során a tervezett tevékenységeknek és akcióknak illeszkednie kellett az stratégia alkotás tervezési és megvalósítási ütemeihez.

1. Lakosság bevonása: kérdőíves felmérés lefolytatása 2021. június 24. és szeptember 10. között. (A kérdőívet 1886 fő töltötte ki, melyből 1112 fő valamennyi kérdés vonatkozásában megadta a válaszokat.) A kérdőívek részletes kiértékelése az FVS tanulmány mellékletében található. A lakossági kérdőív során tett észrevételek és megállapítások az FVS, így az ITS tervezési szakaszában egyaránt felhasználásra kerültek, a fejlesztési igények azonosítása során pedig figyelembe lettek véve (elsősorban a közlekedéssel, a városi zöldfelületek használatával, a közbiztonsággal, a városban elérhető szolgáltatások minőségével kapcsolatban adott határozott véleményt a lakosság).
2. Az intézményi kérdőívezés szintén ebben az időszakban volt releváns.
3. Munkacsoport ülések: 2021. december 15-16-án valamennyi munkacsoport esetében online workshopok. Személyes workshopok időpontjai: 2022.02.01.; 2022.02.02.; 2022.02.09.; 2022.02.10.; 2022.02.23. Ezt követően folyamatos egyéni egyeztetések a munkacsoport egyes tagjaival témák szerint.
4. Területi szereplők bevonása az FVS fejlesztési igények azonosítása céljából (mely azonos jelen ITS-ben rögzített fejlesztési igényekkel): 2022. május-június hónapban. A területi szereplők által megadott javaslatok és irányok főként jelen ITS 3-as fejezetében kerültek beépítésre.

Megkeresett területi szereplők:

- Miskolci Egyetem
- Miskolci Szakképzési Centrum
- Miskolci Tankerületi Központ
- BOKIK
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktató Kórház
- Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal
- Északerdő Erdőgazdasági Zrt.
- Bükk Nemzeti Park

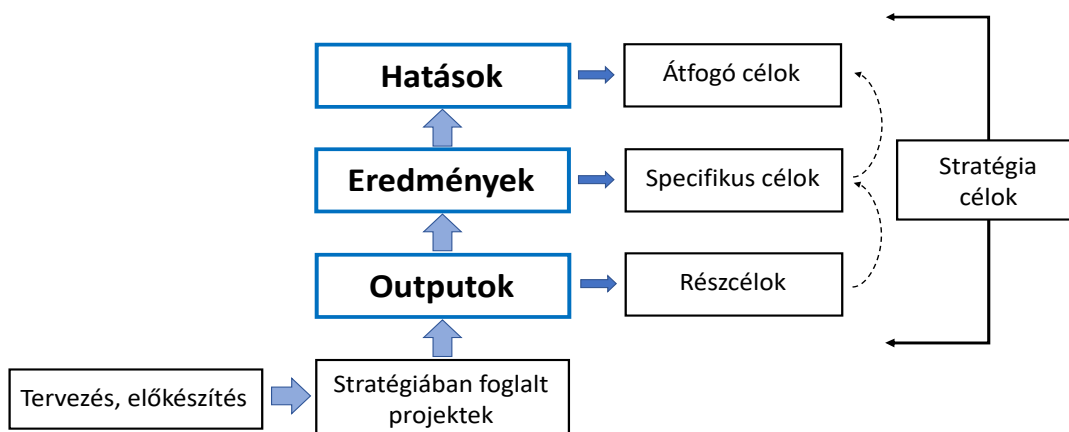
- Miskolci Rendőrkapitányság
- Miskolci Egyházmegye
- Egri Főegyházmegye
- Tiszáninneni Református Egyházkerület
- Miskolci Evangélikus Egyházközség
- EMIH
- Miskolci Zsidó Hitközség
- Szentháromság Orthodox Egyházközség
- DVTK
- Szimbíózis Alapítvány
- Máltai Szeretetszolgálat
- Miskolci Sportcentrum Kft.

7.5 Monitoring rendszer kialakítása

7.5.1 Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Az alábbi ábra a fenntartható városfejlesztési stratégia hatásmechanizmusát szemlélteti, a tervezéstől/előkészítéstől a hatásokig terjedően, és összekapcsolva a hatásmechanizmust az egyes célszintekkel.

4. ábra: A fenntartható városfejlesztési stratégia hatásmechanizmusa

Forrás: saját szerkesztés

Az indikátorok alkalmazásának célja az Integrált Településfejlesztési Stratégiában megfogalmazott különböző szintű célok számszerűsítése, annak érdekében, hogy mérésük, előrehaladásuk objektív megítélése megtörténhessen.

Az indikátorok csak akkor használhatóak fel hatékonyan a stratégiához kapcsolódó különféle tevékenységek előrehaladásának mérése során, amennyiben az egyes mutatók, valamint azok logikai rendszere is megfelelően, célszerűen kerülnek meghatározásra. Az alapvető elvárás a monitoring struktúrákkal kapcsolatban, hogy megbízható, valós, időszerű képet nyújtsanak gyakorlatiasan felhasználható formában a stratégiavégrehajtásban érintett szereplők számára. Az ezek részét képező indikátorrendszereknek is ehhez az alapvető elváráshoz kell illeszkedniük.

A monitoring mutatók használata kapcsán az indikátorok alkalmazásának részletes és jól meghatározott módszertana alakult ki, amely magában foglalja az indikátorokkal kapcsolatos minőségi követelményeket is. Ezek összefoglalóan két kritériumrendszer, a SMART és a QQTTP mentén írhatók le.

Az ITS stratégiai célrendszeréhez kapcsolódó indikátorokat tartalmazó monitoring rendszer a fenti módszertani követelmények mentén, azokra építve került kidolgozásra.

Annak érdekében, hogy a stratégiában foglalt célok elérése nyomon követése biztosítva legyen, így folyamatában lehessen monitorozni a stratégia megvalósításának előrehaladását, szükséges a célrendszer céljait számszerűsíteni. Így minden célhoz egy, az adott célt megfelelően mérő indikátor került beazonosításra. A lenti indikátorrendszerrel folyamatosan nyomon követhető a stratégiában foglalt célok elérésének folyamata.

50. táblázat: Az ITS-hez kapcsolódó indikátorok

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
Átfogó cél 1: Miskolc népességmegtartó képességének növelése a lakosság életminőségének javulásával, fenntartható infrastruktúra és szolgáltatások biztosításával, a környezeti adottságok és természeti értékek megóvásával	Állandó lakosok számának változása hatás indikátor	%	100	105	Állandó lakosok száma (aktuális év) / állandó lakosok száma (bázisév)
Átfogó cél 2: Korszerű infrastruktúrára épülő, modern, versenyképes, tudásalapú térségi gazdasági központ kialakítása a helyi gazdaság erősítésével	Gazdasági teljesítmény változása* hatásindikátor	%	NA	NA	(miskolci gdp/fő) / (észak-kelet magyarországi gazdasági zóna gdp/fő)
Stratégiai cél 1: Korszerű, humán központú települési és térségi szolgáltatások	Települési szolgáltatásokkal kapcsolatos lakossági	%	NA	NA	Lakossági kérdőíves felmérés, legyűjtve a humán és térségi szolgáltatásokat

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
	elégedettség mértéke* eredményindikát or				
Részcél 1.1: Humán köszolgáltatások minőségi fejlesztése	Fejlesztéssel érintett infrastruktúrát közvetlenül használók száma* eredményindikát or	fő	NA	NA	A fejlesztéssel érintett infrastruktúrát dolgozóként és/vagy felhasználóként igénybe vevők száma
	Fejlesztési programban közvetlenül résztevők száma* eredményindikát or	fő	NA (2022)	NA	Fejlesztési programokban közvetlenül részt vevők száma – jelenléti ívek alapján
Részcél 1.2: Miskolc kulturális-, szabadidős- és sportinfrastruktúrájának komplex fejlesztése	Komplex fejlesztéssel érintett létesítmények száma output indikátor	db	0	30	Olyan fejlesztéssel érintett önkormányzati létesítmények száma, amelyek egynél több tevékenységet tartalmazó fejlesztéssel érintettek
Részcél 1.3: Miskolci civiltársadalom fejlesztése	Helyi civil aktivitás növekedése** eredményindikát or	NA	NA	NA	NR
Részcél 1.4: Közösségfejlesztés lakossági programok megvalósításával	Közösségfejlesztési programokba bevonott lakosok száma output indikátor	fő	0	30.000	Közösségfejlesztési programokba bevonott lakosok száma – jelenléti ívek alapján
Részcél 1.5: Komplex társadalmi felzárkóztatás	Lakcímkártyával nem rendelkező lakosok száma eredményindikát or	fő	164	0	Elsősorban a szegregátumok területén életvitelszerűen tartózkodó, de lakcímkártyával nem rendelkező lakosok száma
	Felzárkóztatási programban közvetlenül részt vevők száma	fő	0	5.760	A stratégia keretében megvalósított felzárkóztatási programokban

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
	output indikátor				résztevők száma – jelenléti ív alapján
	Munkaerőpiacra újonnan bekerült vagy visszakerült lakosok száma* eredményindikát or	fő	NA	NA	Az indikátor értékébe a legalább 9 hónapja munkanélküli lakosok számítanak Kormányhivatal
Részcél 1.6: Városi közbiztonság javítása	Lakosság szubjektív biztonságérzete* eredményindikát or	skálázott érték	NA	NA	A lakosság szubjektív biztonságérzete 0-10-es skálán, reprezentatív kérdőíves felmérés
	A város területén elkövetett regisztrált bűncselekménye k száma eredményindikát or	db	2.923	2.046	Városi rendőrségi adatbázis
Részcél 1.7: Komplex lakhatási program	Épített vagy felújított, legalább összkomfort fokozatú bér és szociális bérlekások száma eredményindikát or	db	0	40	MIK adatbázis, éves adatok kumulálásával áll elő
	Adott évben bérleményben lévő önkormányzati tulajdonú, legalább összkomfort fokozatú bér- és szociális bérlekások száma eredményindikát or	db	3952 (2020)	4250	MIK adatbázis
Stratégiai cél 2: Fenntartható városi és várostérségi infrastruktúra és	Fejlesztett infrastruktúrát és szolgáltatásokat használó lakosság száma	fő	0	180.000	Miskolc teljes lakossága, az agglomeráció lakosságának 30%-a

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
szolgáltatások biztosítása	eredményindikátor				
Részcél 2.1: Miskolc és várostérsége fenntartható közlekedésfejlesztése	Újonnan épült, forgalomtól elválasztott kerékpárutak hossza output indikátor	km	0	15	Önkormányzati adatbázis
	Gépjárművek által okozott forgalmi dugókat megszüntető csomóponti fejlesztések száma output indikátor	db	0	3	Önkormányzati adatbázis
	Újonnan létrehozott védett tömegközlekedési sávok hossza output indikátor	km	0	5	Önkormányzati adatbázis
	Forgalomtól újonnan elzárt övezetek vagy újonnan kijelölt forgalomcsillapított övezetek száma output indikátor	db	0	8	Minimum 100 méteres elzárt vagy forgalomcsillapított útszakasz számolandó bele; éves szinten kumulált adat
Részcél 2.2: Települési hálózatos infrastruktúra karbonsemlegességre törekvő fejlesztése	Települési hálózatos infrastruktúra által kibocsátott CO ₂ mennyisége* eredményindikátor	tCO ₂ /év	NA	NA	–
Részcél 2.3: Városrészi központok környezetileg fenntartható infrastruktúra- és funkcionális fejlesztése	Az éghajlatváltozás hoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra eredményindikátor	ha	0	10,5	TOP Plusz indikátor adatlap

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
Részcél 2.4: Meglévő városi infrastruktúra digitalizálása	Digitálisan mért adattípusok száma* output indikátor	db	NA	NA	Önkormányzati adatszolgáltatás
Részcél 2.5: Ügyfélbarát digitális közsféra szolgáltatások fejlesztése	Digitális ügymenetek aránya output indikátor	%	22,54	50	Önkormányzati adatszolgáltatás
Stratégiai cél 3: Városi klímaadaptáció elősegítése a dekarbonizáción keresztül	Éves ÜHG kibocsátási egyenérték* eredményindikátor	tCO ₂	NA (375.271 – 2017)	NA	Önkormányzati adatszolgáltatás
Részcél 3.1: Fenntartható energiaellátás biztosítása a megújuló energia részarányának növelésével, fosszilis energiahordozók arányának fokozatos csökkentésével	Megújuló energiatermelés arányának növekedése	%	100	150	Önkormányzati adatszolgáltatás
Részcél 3.2: Klímaváltozásra való rugalmas reagáló képesség erősítése a városi környezet fejlesztésével – zöld és kékinfrastruktúra fejlesztések	Városi zöld- és vízfelületek arányának változása	%	100	120	Önkormányzati adatszolgáltatás
Részcél 3.3: Városi épületállomány energetikai felújítása	Energetikailag korszerű közsféra-épületállomány mértéke* eredményindikátor	%	NA	NA	Adott évben újonnan épített + energetikailag felújított közsféra-épületek száma/teljes közsféra épületszám (bázis értéknél a 2012. január 1-jét követően befejezett újonnan épített és energetikailag felújított épületek vehetők figyelembe)
Részcél 3.4: Fenntartható hulladékgazdálkodás	Begyűjtött hulladék újrafelhasználásának mértéke eredményindikátor	%	24 (2020)	50	újrahasznosított hulladék mennyisége (t) / begyűjtött hulladék mennyisége (t)

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
Részcél 3.5: Lakossági szemléletformáló programok	Környezettudatossággal kapcsolatos városi szemléletformáló programokba bevont személyek száma output indikátor	fő	0	34.000	Jelenléti ívek
Stratégiai cél 4: Modern, versenyképes gazdaság	Kreatív és kulturális iparánya a teljes városi gazdaságban* eredményindikátor	%	NA	NA	Önkormányzati adó adatbázis
Részcél 4.1: Miskolc ipari parkjainak és iparterületeinek fejlesztése	Kiépített alpinfrastruktúrával rendelkező ipari területek nagysága eredményindikátor	ha	403,97	453,97	Miskolc Holding adatbázis
	Eladott vagy bérbeadott ipari területek nagysága eredményindikátor	ha	0	50	éves kummulált adat Miskolc Holding adatbázis
Részcél 4.2: Miskolc és a várostérség gazdasági potenciáljának és versenyképességének növelése	Az alacsony képzettségű foglalkoztatás mértékének változása* eredményindikátor	%	NA	NA	alacsony presztízsű foglalkoztatottak száma/teljes foglalkoztatotti létszám
Részcél 4.3: Térségi K+F+I ökoszisztéma létrehozása	K+F ráfordítások változása	%	100	130	később kerül kidolgozásra
Részcél 4.4: Fenntartható turizmusfejlesztés	Vendégéjszakák száma	vendégéjszaka	271.439	300.000	KSH adatszolgáltatás
Részcél 4.5: Körforgásos és helyi gazdaságfejlesztés	Városterületi körforgásos programhoz csatlakozott cégek száma	db	0	60	önkormányzati adatbázis

	indikátor	mérték- egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
	eredményindikátor				
Részcél Foglalkoztatást programok	4.6: Foglalkoztatást elősegítő programokon keresztül a munkaerőpiacra visszavezetett személyek száma* eredményindikátor	fő	NA	NA	Kormányhivatal

*megjegyzés: jelenleg nem áll rendelkezésre a bázisérték. A bázisérték, és ehhez illeszkedve a célérték is a későbbiek során kerül meghatározásra.

**megjegyzés: az indikátor pontos meghatározása a későbbiek folyamán történik meg.

Forrás: saját szerkesztés

7.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

A fejlesztési stratégia megvalósítása mellett a monitoring rendszer működtetése is a Miskolc MJ. Város Önkormányzatán belüli funkcionális szervezeti egységek szoros együttműködését igényli.

A megvalósítási időszakban az indikátor adatgyűjtést a KSH, a Kormányhivatal, a Városi Rendőrkapitányság, az Önkormányzat, a Miskolc Holding és a MIK adatbázisain túl segítik többek között a lakossági kérdőíves felmérések, a helyi közösségfejlesztési programok és felzárkóztatási programok dokumentációi is.

A városi monitoring rendszer működtetésének koordinátora Miskolc MJ. Város Önkormányzata, az elsődleges adatközponti szolgáltatásokat a Miskolc Holdingon belül működő Informatikai Szolgáltató Központ nyújtja.

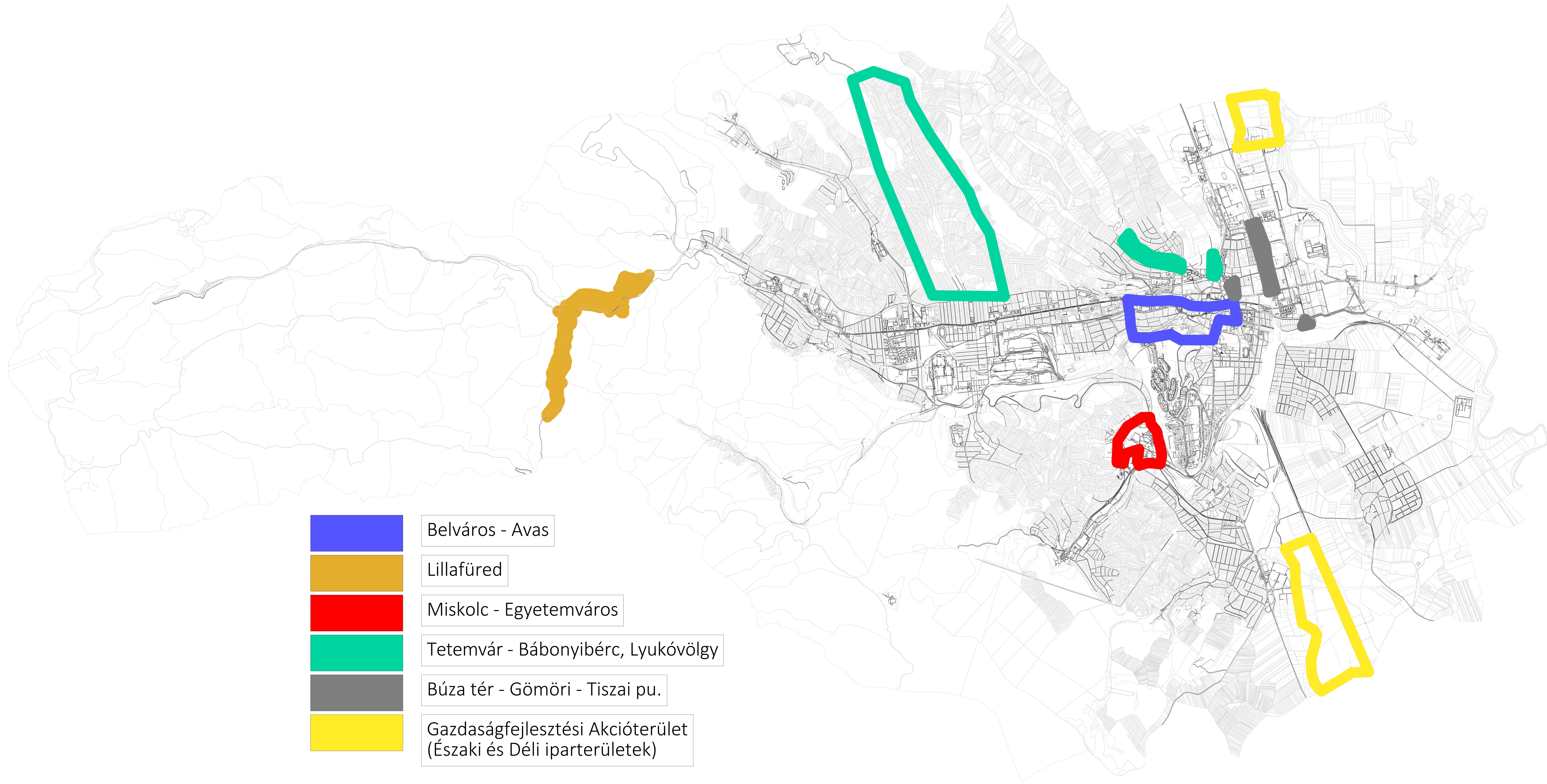
Az Integrált Településfejlesztési Stratégia végrehajtását és eredményeit a Közgyűlés évenként kell, hogy tekintse át és értékelje az alábbi szempontok alapján:

- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtásának állapota,
- a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információi (projekt költségvetés, forrásösszetétel),
- városrészenként és stratégiai célonként áttekintés a stratégia végrehajtásának kezdete óta megvalósult fejlesztésekről és azok eredményeiről,
- a stratégia indikátor rendszere alapján mért előrehaladás (az indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékének feltüntetésével).

Az éves áttekintés kisebb korrekciókra adhat lehetőséget.

8 Mellékletek

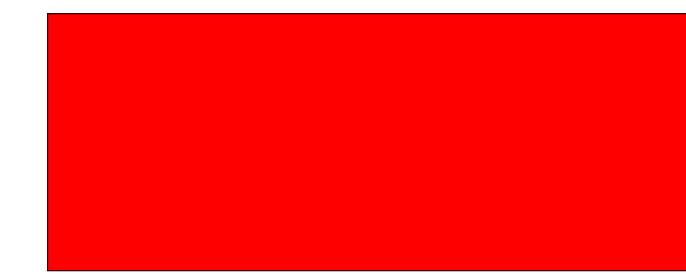
8.1 Miskolc város akcióterületei – átnézeti térkép

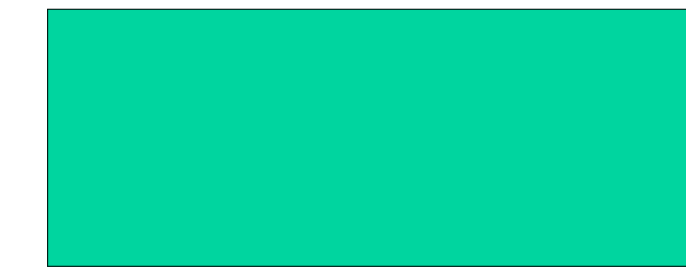
Belváros - Avas

Lillafüred

Miskolc - Egyetemváros

Tetemvár - Bábonyibérc, Lyukóvölgy

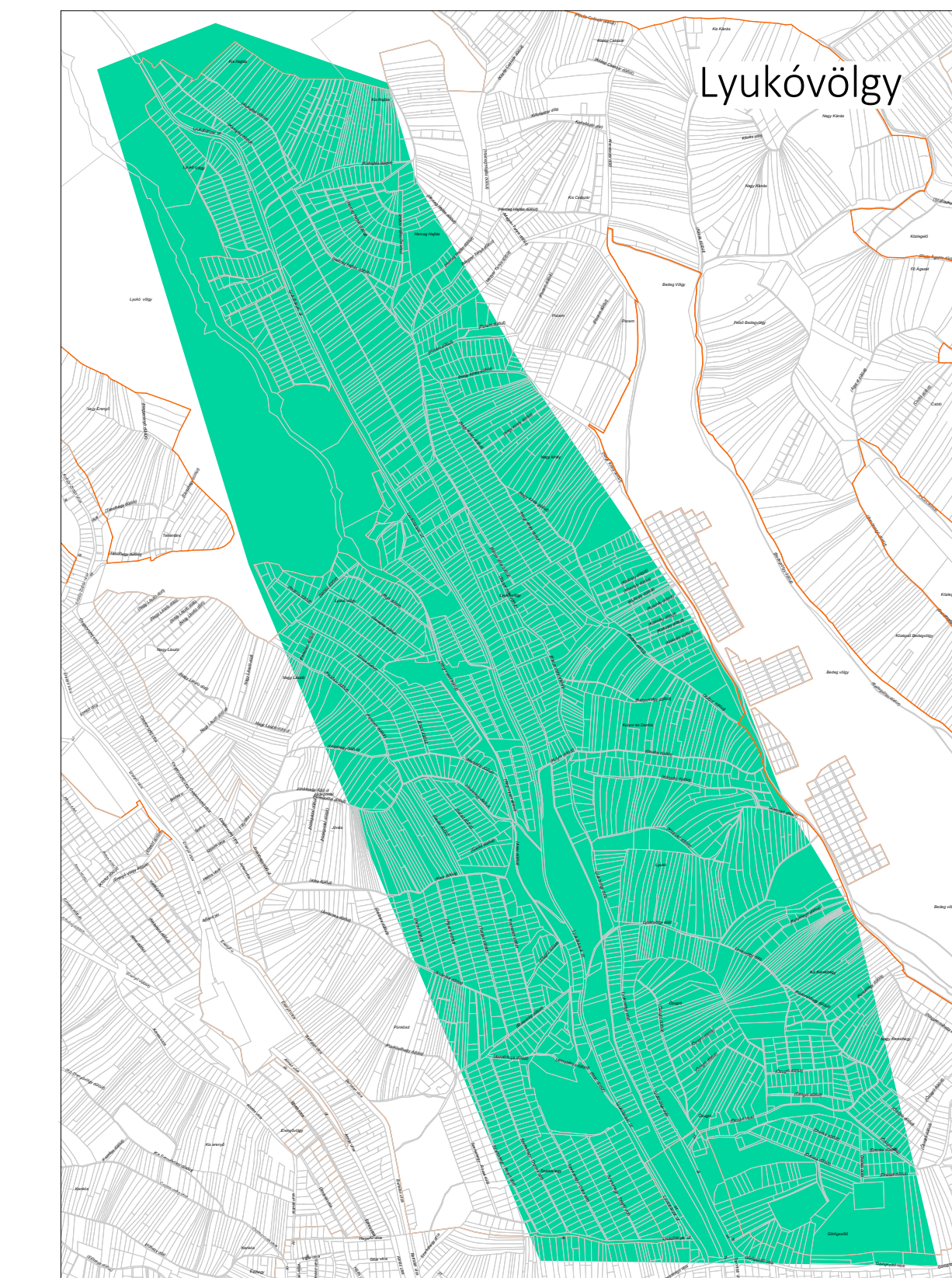
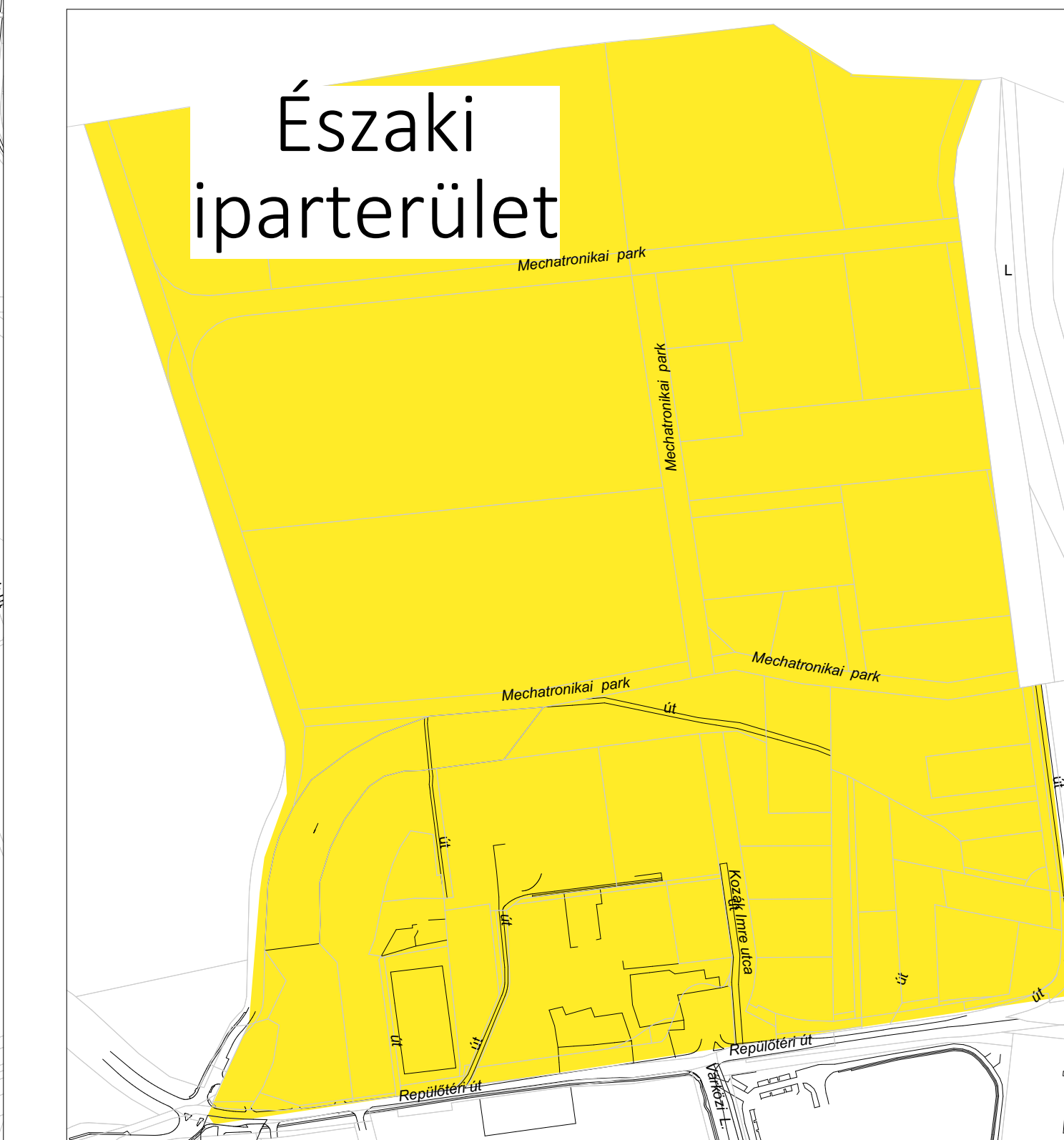
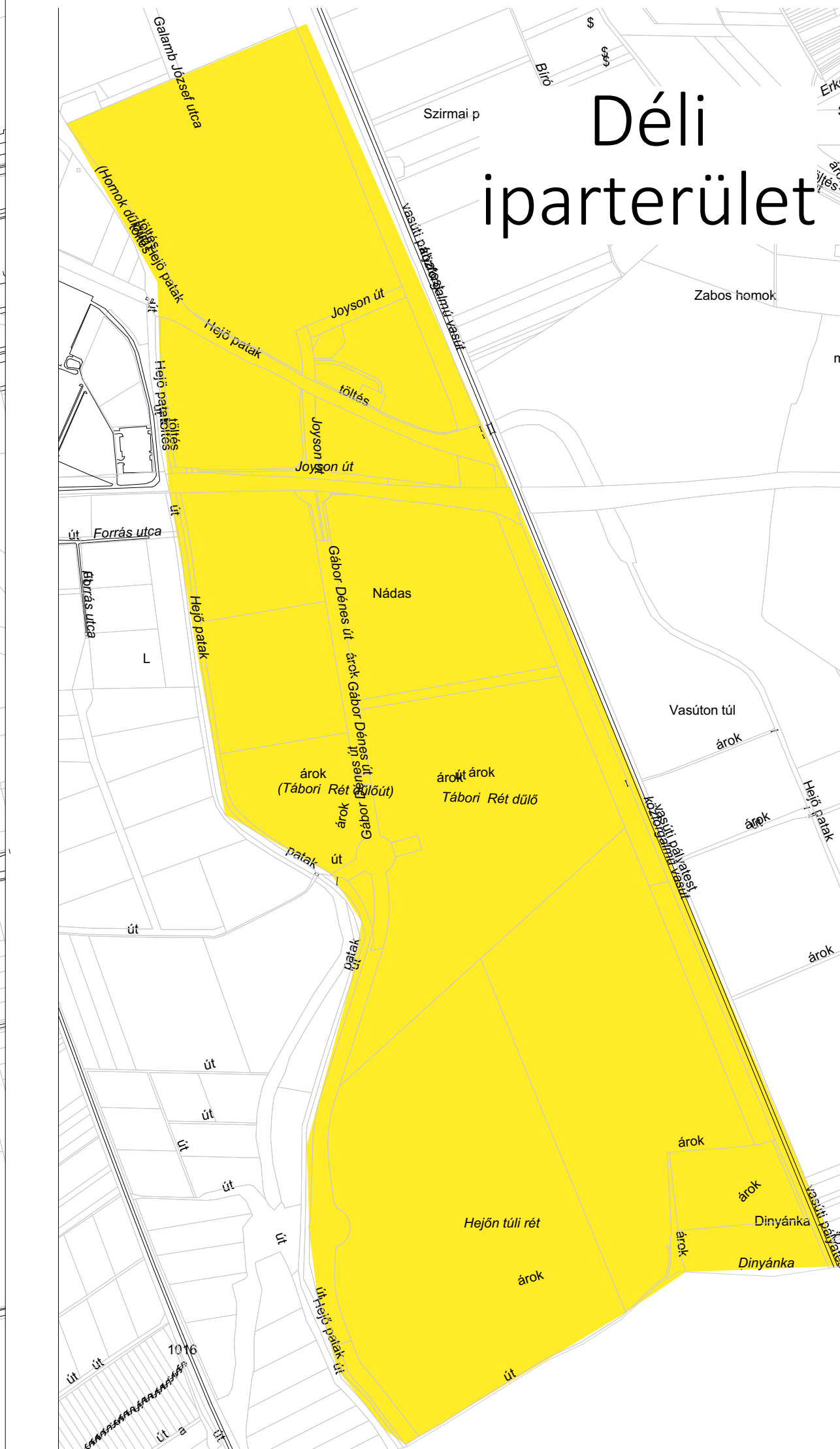
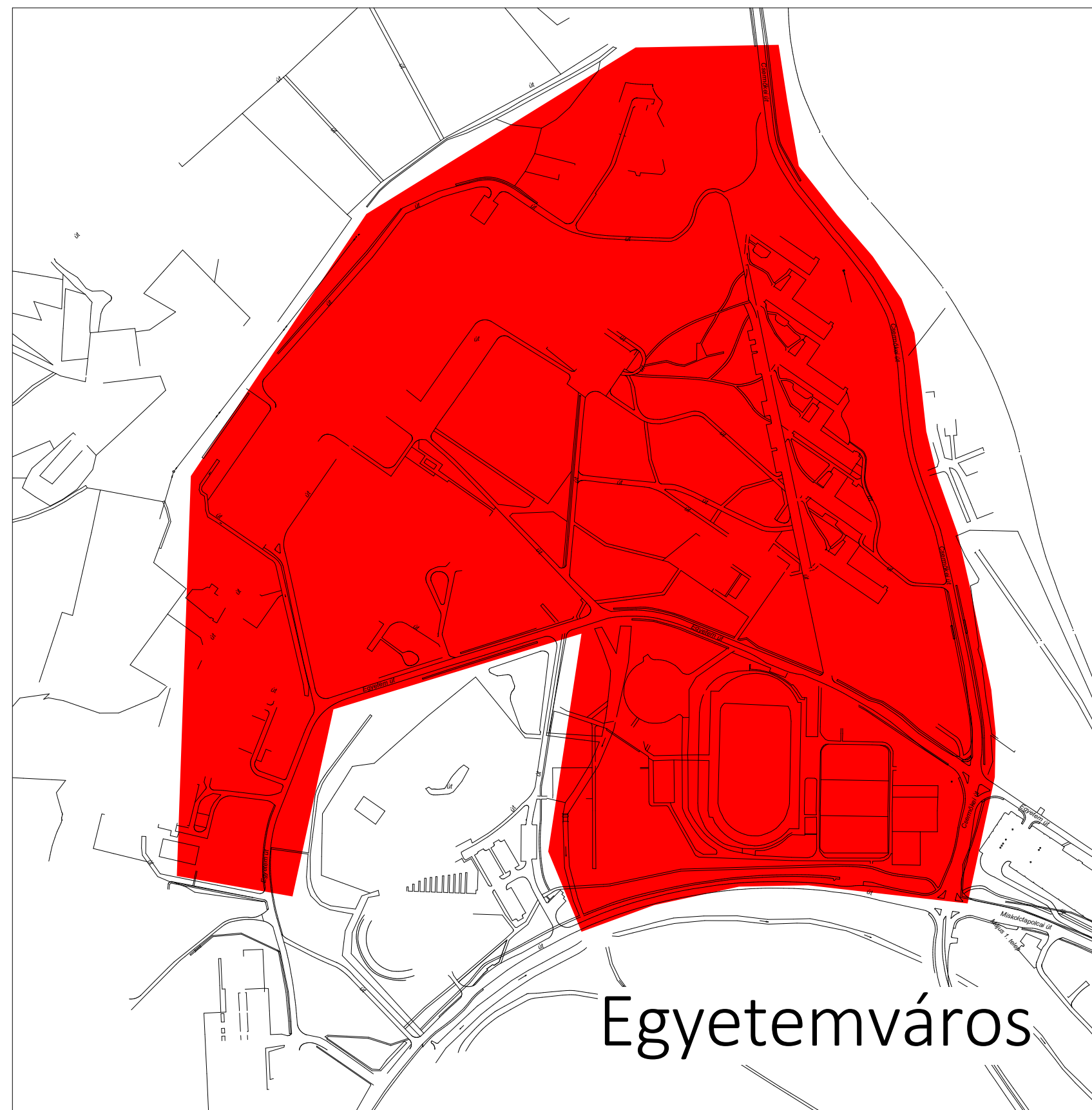
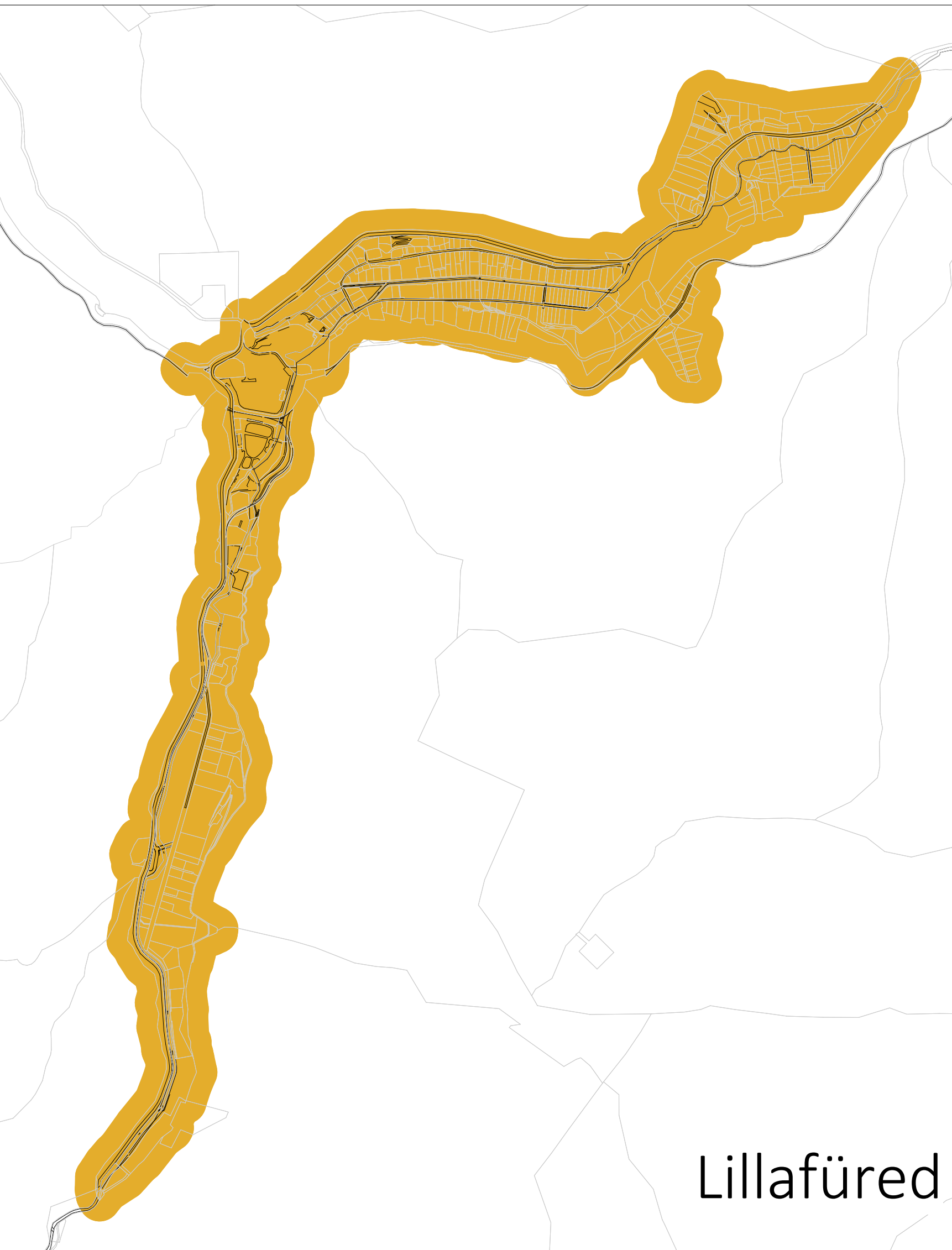
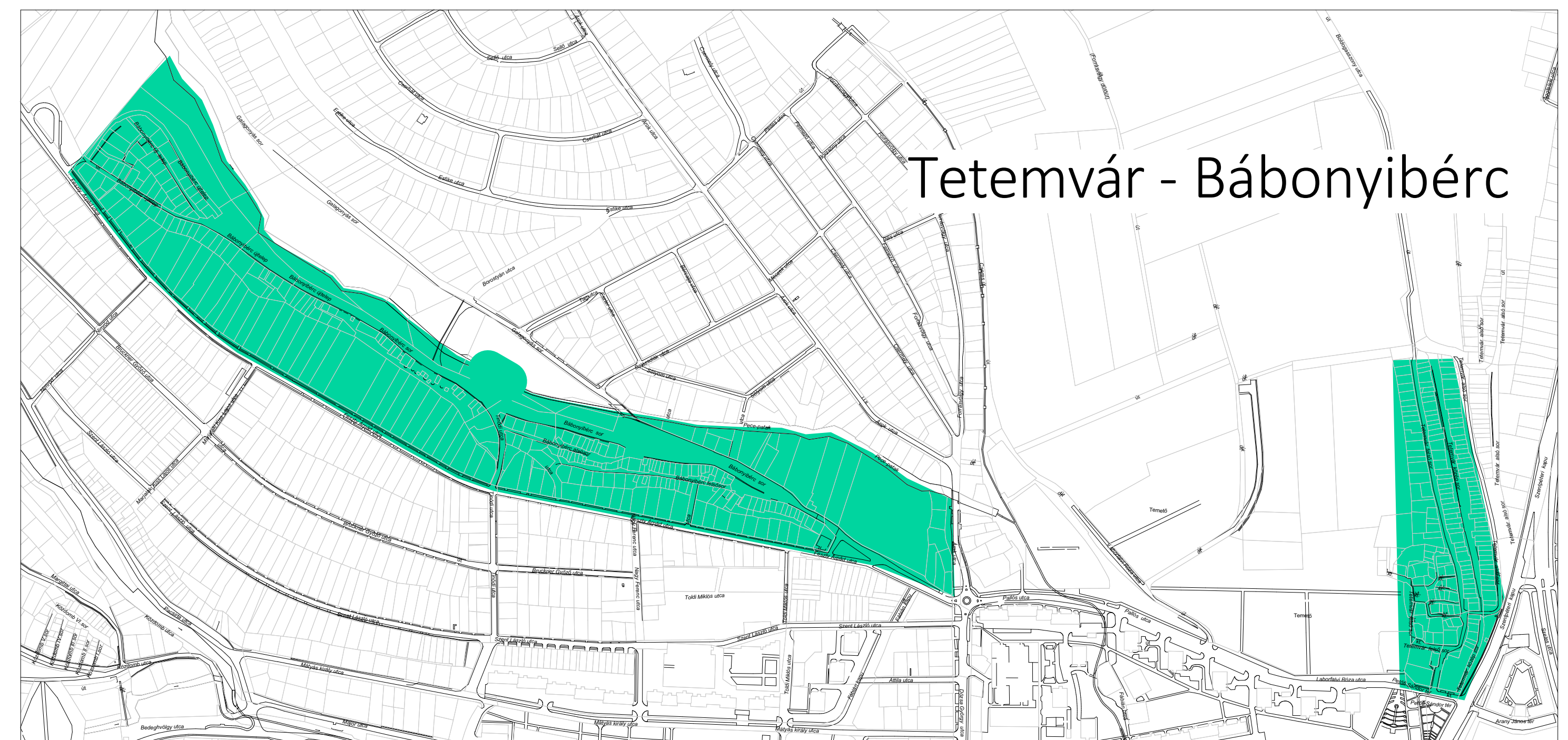
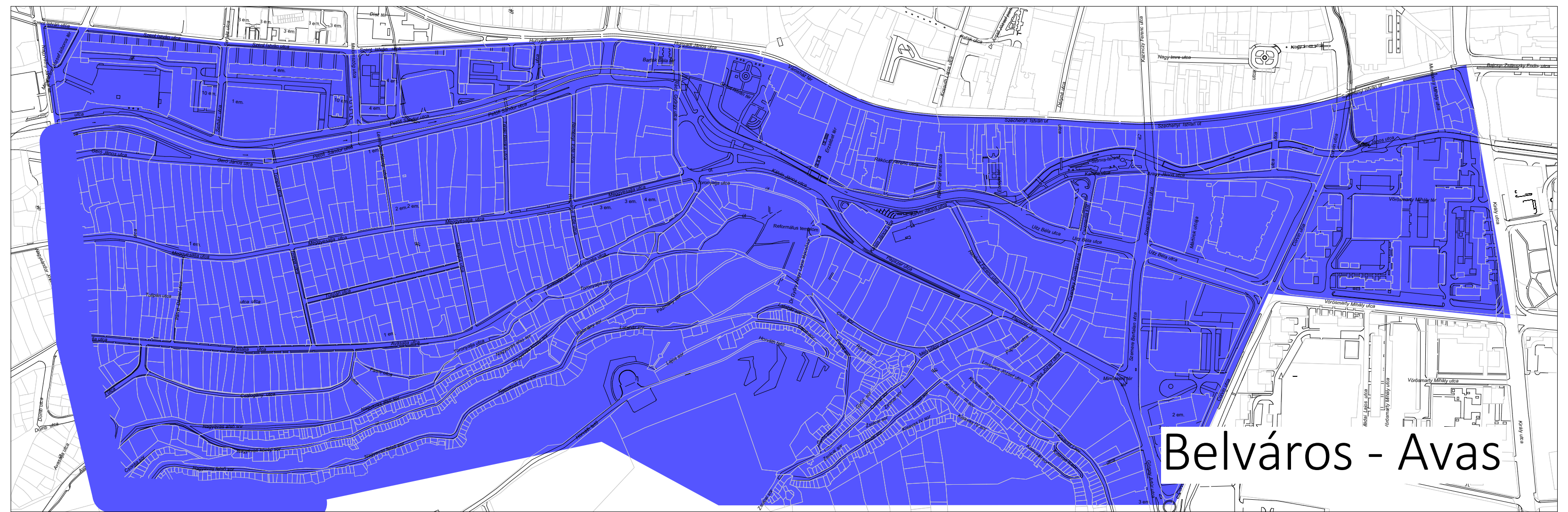

Búza tér - Gömöri - Tiszai pu.

Gazdaságfejlesztési Akcióterület
(Északi és Déli iparterületek)

8.2 Miskolc város akcióterületei – utcaszintű lehatárolás

8.3 Forrásjegyzék

- MMJV Helyi Esélyegyenlőségi Program 2021-2026
- Iparterület Fejlesztési Konceptió Miskolc és térsége – 2021.
- Beszámoló Miskolci Ipari Park 2020
- Beszámoló Miskolci Ipari Park 2021
- Beszámoló Miskolc Déli Ipari Park 2020
- Beszámoló Miskolc Déli Ipari Park 2021
- MMJV Gazdasági Program 2020-2024
- MMJV Klímastratégiája 2020
- MMJV Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv (SECAP) 2019
- MMJV Integrált Területi Programja 2014
- MMJV Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014
- MMJV Települési Környezetvédelmi Programja 2006
- Miskolc kerékpárforgalmi hálózati terve 2016
- MMJV Önkormányzatának 21/2004. (VII.6.) sz. rendelete MMJV Építési Szabályzatáról
- Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 37/2014. (XII. 19.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról
- MMJV Sportkonceptiója 2012-2015
- MMJV Önkormányzata Szolgáltatástervezési Konceptiójának 2020. évi felülvizsgálata
- MMJV Településfejlesztési Konceptió 2014-2030
- Miskolc desztinációfejlesztési stratégiája 2014-2020
- Miskolc Településszerkezeti terv
- MMJV Turizmusfejlesztési Stratégiája 2020-2030
- MMJV Önkormányzata Vagyongazdálkodási Konceptiója Közép – és hosszú távú terve 2012-2022
- Miskolc Város helyi jelentőségű védett és védendő természeti értékei 2009
- Vízgyűjtő Gazdálkodási Terv 2-6 Sajó a Bódvával 2010. április
- MMJV Stratégiai Zajtérkép Felülvizsgálata 2017
- MMJV 2018. évben megújított stratégiai zajtérképére épülő zajcsökkentési intézkedési terve
- MMJV Önkormányzata Közgyűlés 2019. június 20-i ülésének jegyzőkönyve – zajcsökkentési intézkedési terv elfogadása
- Miskolc Város Településképi Arculati Kézikönyve 2017

- Miskolc város fenntartható fejlődési stratégiája - 2011. február
- MMJV Önkormányzata Szolgáltatástervezési Konceptiójának 2020. évi felülvizsgálata
- Egységes szerkezetű HESZ rendelet – 2018
- Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 44/2017 (XII.22.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről 2020-02-01-től
- MMJV Önkormányzatának kezdeményezése: Munkacsoport a leszakadó városrészek integrációjának elősegítésére 2020-2021 – Összefoglaló a munkacsoport munkájáról
- Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia NTS2030 (Turizmus 2.0) 2021
- Miskolc 2030 Növekedés programja
- Miskolc Vagyonmérleg 2020
- A 2020 VÉGÉIG TARTÓ I. ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI CSELEKVÉSI TERV – Innovációs és Technológiai Minisztérium
- LILLAFÜRED KOMPLEX EGÉSZSÉGTURISZTIKAI FEJLESZTÉSE Előzetes Megvalósíthatósági Tanulmány 2021.
- MMJV TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK MÓDOSÍTÁSA az egykori DAM-hrsz. 23365/43. észak-keleti részének, a Miskolc MJV Önkormányzata Közgyűlésének 186/2020 (XII.17) határozata alapján kiemelt fejlesztési területté nyilvánított területére vonatkozóan
- MMJV Önkormányzata Közgyűlésének 30/2021. (VIII. 31.) önkormányzati rendelete a lakások bérletéről
- MMJV Önkormányzatának 25/2006. (VII. 12.) számú rendelete a lakások bérletéről
- MMJV Önkormányzatának 2020. évi Költségvetési mérlege
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területrendezési Terve
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Előzetes Integrált Területi Programja 2021-2027
- Nemzeti Energiastratégia 2030
- II. Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia
- Első Éghajlatváltozási Cselekvési Terv
- „Creative Region – Határtalan fejlődés” Északkelet-Magyarország komplex területi és gazdaságstratégiai fejlesztési terve a határon túli területek bekapcsolásával
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)
- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz)
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz)